

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΠΡΕΥΝΑ-ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ-ΤΕΧΝΗ-ΚΡΙΤΙΚΗ

Επιφυλάκιση-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας Χρόνος 11ος Τεύχος **44**

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά

Νότες για την Ελευθερία του Πνεύματος

Θεματα:

- Από τον Χρυσό Αιώνα στον πυρηνικό **Συνεργασίες**
- Μορφές και μνήμες αγωνιστών ποιητών
- Παγκόσμια Ποίηση **από χρόνια από τη γέννηση**
- Ελληνική Ποίηση **Του Γιώργη Δημητρώφ**
- Νέοι ποιητές
- Ξένη Λογοτεχνία
- Διηγηματογραφία
- Βαλκανικές Συνεργασίες
- Σελίδες για τα 100 χρόνια του Δημητρώφ **Ο**
- Ενέσκου ένας μεγάλος μουσουργός
- Οι Συγγραφείς και τα βιβλία **Του Άγγελου Δόξα**
- Κριτικές Λογοτεχνίας
- Εικαστικές Τέχνες
- Με το σφυρί στα καμώματα
- Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα
- Επίκαιρα και μαχητικά σχόλια
- Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα» **Ο**
- Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα **Ας**
- Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος και Ε. Παπανούτσος **σου**

Ιρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο
ΤΟΥ ΕΥΦΑΝΟΥ Η Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

Πρωτοσέλιδα

Από τον Χρυσό Αιώνα στον πυρηνικό: Αγγ.	
Δόξα	321
Μάνες ειρήνης και πολέμου: Δ. Κατσικογιάννη	322
Άνθος Πωγωνίτης: Λ. Μάλαμα	323
Σεραφείμ Αρκομάνης: Λ. Μάλαμα	324

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΙΗΣΗ

Από Ρουμανία Μετ. Γ. Ζωΐδη	326
Από Χιλή Μετ. Δ. Στρατηγοπούλου	327
Από Γαλλία Μετ. Π. Νικολαΐδη	327
Από Γαλλία Μετ. Αγνή Σχοινά	328
Από Αλβανία Μετ. Λ. Μάλαμα	329
Από Αλβανία Μετ. Β. Κώτσια-Λ. Μάλαμα ..	329

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Μνήμη: Αντ. Κυριακόπουλου	330
Νέες φωτιές Ν. Αδαλόγλου	330
Δυο ποιήματα για την Ειρήνη: Στ. Τηλικίδη ..	331
Άνθρωποι και ποντίκια: Στέλιου Φώκου ..	332
Πως μπορεί: Βασ. Παπαγιάννη	333
Ο Έρωτας: Ηλία Πολύδωρου	333
Χρόνος-Κρόνος: Θωμά Λαλαπάνου	334
Η Καλογριά: Σπύρου Μουσελίμη	334
Πολυπύκρυντη ειρήνη: Ν. Δημητρακόπουλου	335
Πολίτης του κόσμου: Στ. Καλού	335
Ο λαός και ο δυνάστης: Νάσου Νασίκα ..	335

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

Απόψε και περιμένοντας τη νύχτα: Β. Ρενιέρη	336
Προς τις κορφές: Ίκαρου Τσιάγκη	336
Σύννεφο: Δ. Δημητριάδη	336
Ισμήνη: Γ.Π. Ιωαννίδη	336
Στο κελί: Γιάννας Κακολύρη	337
Στο Νίκο Μπελογιάννη: Μ. Σαμπαζιώτη-Μπόγρη	337
Παιδικός απόπλους: Δ. Αλεξίου	337
Διάλογοι με τα λουλούδια: Αντ. Κωστόπουλου	337
Σημερινά: Παναγιώτας Μάμμου	338
Σκηνή από την ιστορία: Παντελή Κίτσιου ..	338

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Λιν Τσιού Γιάν: Antonio Spagnolo (Μετ. Κ. Νίκα)	338
Το «Θάμα»: Στέργιου Βαλιούλη	343

ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Εκατό χρόνια από τη γέννηση του Γιώργη Δημητρώφ: Λ. Μάλαμα	345
Έργο Βούλγαρου φιλόσοφου στην αρχαία Ελλάδα: Γκέρμαν Χρίστοφ	348
Μερικές σημαντικές χρονολογίες στη ζωή και στη δράση-του	349
Τζώρτζε Ενέσκου ο μεγάλος Ρουμάνος Μουσουργός: Πάνου Τριανταφυλλίδη	350

ΝΟΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Υποθήκη και Διαβεβαίωση: Λ. Μάλαμα	355
Της αναγνώρισης γιορτή: Θάνου Τακαντζά ..	356
Γέφυρα Γοργοπόταμου: Β. Σουλτάνη	356
Η Σταυρωμένη Εθνική Αντίσταση: Δ. Κατσικογιάννη	356
Γράμματα για τον Χ. Τσιάρα: Κ. Παπά Γ. Μεργκούνη	357
ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ: Λ. Μάλαμα	359
ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Β. ΜΠΙΝΙΩΡΗ: Λ. Μάλαμα	362
ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ: Άλκη Φωτεινού	364
ΠΟΛΙΤΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΙΣΜΑΤΑ: Στέλιου Κεντρή	368
ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘΩ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ	375
ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΣΤΟ «ΕΛ. ΠΝΕΥΜΑ»	376
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ	380

«Ελευθερο Πνευμα»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης
Λάμπρος Μάλαμας
Διευθυνση-σύμφωνα με το νόμο:
Ε. Βενιζελου 188 - Γιάννινα
τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 120
Χρονιάτικη συνδρομή δρχ. 500
Δολάρια 15
Ιδρύματα - Δήμοι δρχ. 1.000

Υλη - αλληλογραφία - επιταγές - στον ίδιο.
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσίευτες συνεργασίες και χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Βιβλία και περιοδικά του Λάμπρου Μάλαμα βρίσκονται στα κεντρικά Βιβλιοπωλεία:
Αθήνας - Θεσ/νίκης
Κολλάρου (Σόλωνος)
«Σύγχρονη Εποχή» (Ακαδημίας 76)
Π. Ραγιά (Τσιμισκή 44)

Λ Α Μ Η Ν Α - Α . Ε

ΕΠΙΣΤΟΧΕΙΟΦΕΣΙΑ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΥΡΥΤΑΟΥ 87-ΤΗΛ 3214.317-8 και 3251788

Λάμπρου Μάλαμα

«Η Μάνα του Βορρά»

(Περιήγηση, ανθρωπογεωγραφία κοινωνιολογία, ποίηση, κριτική, ψυχολογία, ιστορία, προοπτική κλπ.)
Το αντίδοτο του έργου «Να ποιά είν' η Αμερική», «Η Μάνα του Βορρά».

Ελεύθερο Πνεύμα

Έρευνα – Στοχασμός – Τέχνη – Κριτική

Ιδρυτής – Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική Περίοδος
11ος χρόνος, Τεύχος 44
Απρίλης-Μάης-Ιούνιος
1982

Από τον Χρυσό Αιώνα στον πυρηνικό

Μες στο Μουσείο που είναι στην Ακρόπολη,
βλέπω το άγαλμα ενός έφηβου και στέκω
και τον κοιτάω και με κοιτάει και συλλαγιέμαι
τι τάχα να εκδηλώνει μες στο βλέμμα-του
για το παρόν και για το μέλλον το δικό-του
και του Χρυσού Αιώνα που τον γέννησε;
Και τάχα πώς να τους φαντάζεται
στον Εικοστό αιώνα τους ανθρώπους
ύστερα από χιλιάδες χρόνια πρόοδο;

Να του περνάει τάχα από τη σκέψη-του
πώς θα φορούν μπλου-τζίν ξεθωριασμένα
και μπαλωμένα και πανάκριβα,
και για να διασκεδάζουν θ' ασχολούνται με τα «φλίπερς»
και θα διαβάζουνε τα «κόμικς» και στους δρόμους
θ' ανάβουνε φωτιές και θα τρυπάνε
τα λάστιχα των Ι.Χ. και θα γελάνε
καθώς βιτρίνες μαγαζιών θα σπάνε;
ή θα γυρνά από γραφείο σε γραφείο
τη γραφειοκρατία για να δουλεύουν
και τα χαρτόσημά-της να ξοδεύουν
και θ' ανασαίνουνε βαθιά κι' ασφυκτικά
τα καυσαέρια μιας σκληρής τεχνοκρατίας
και τελικά θα πέφτουν σε μακάριον ύπνο
τα χέρια-τους τρυπώντας με ηρωίνη,
ή μες στο λάκο του θανάτου ομαδικά
θέ' να κυλάν για ν' αξιοποιήσουν εθνικά
τα 'α τους όπλα, τα σπουδαία «πυρηνικά»
π αντιπαλεύουν με του Λέιζερ τις ακτίνες
κ' υπηρετούνε τα «υψηλά ιδανικά»;

Τι τάχα του έφηβου των δεκαοχτώ χρονώ
που το άγαλμά-του βλέπω στο Μουσείο
και τον κοιτώ και με κοιτά με σκέψη
και με χαμόγελο καλόσυνο, τι τάχα
απ' όλα τούτα να μπορεί να βάλει ο νους-του,
έστω και μόνο η φαντασία του,
ακόμα και η πιο ξεφρενιασμένη;

Του Άγγελου Δόξα

Του κορυφαίου καλλιτέχνη
Η χαροκαμένη μάνα του πολέμου

Δημήτρη Κατσοκογιάννη

Οι ευτυχισμένες μόνες της Ειρήνης

Μα τίποτε. Γιατί κι ο πιο σοφός
τέτοια μεγάλη «πρόοδο» του ανθρώπου
ποτές να φανταστεί δεν θα μπορούσε,
όπως αυτή που γένηκε. Απ' το Χρυσό
Αιώνα, μέχρι τον Πυρηνικό,
με «κόμικς», «φλίπερς» και μπλου-τζίν
και γραφειοκρατία κ' ηρωϊνή κι όπλα,
και μ' άλλα κι άλλα, μέσα σκληρής καταστροφής
(μέσα σ' ενιά λεπτά) ολάκερης της Γης.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΛΑΟΣΟΦΙΑΣ

Έγγραφο φιλομάθειας
παροιμιακά - μύθοι - αναλύσεις

Η νύφη των αετώ

Μορφές και μνήμες αγωνιστών ποιητών

Του Λάμπρου Μάλαμα

Άνθος Πωγωνίτης

Καλότυχη στάθηκε η παλιότερη αρτεργατιά της Θεσ/νίκης που ανάδειξε από τα σπλάχνα-της τον αλησμόνητο ρεαλιστή και σπουδαίο ποιητή Άνθο Πωγωνίτη (ψευδώνυμο του Βασίλη Καραφύλλη). Ένας παραγωγικός κι εκλεχτικός σε ποσότητα και ποιότητα εργάτης, που άφησε αδρή τη σφραγίδα-του στα βορειοελλαδικά γράμματα.

Γεννήθηκε το 1910 στον Άγιο Κοσμά Πωγωνίου Γιαννίνων και πέθανε το Δεκέμβρη του 1976 στη συμπρωτεύουσα, όπου έζησε από παιδί όλα τα χρόνια του πολύμοχθου και πολυτάραχου βίου-του.

Εργάστηκε σαν αρτεργάτης και το 1941 έγινε πρόεδρος του σωματείου-του. Στα 1948 προσβλήθηκε από φυματίωση και συνταξιοδοτήθηκε. Αργότερα, αναδείχτηκε άξιο στέλεχος του συνδικαλισμού στον κλάδο-του καί πρόεδρος των συνταξιούχων Θεσ/νίκης.

Στά γράμματα παρουσιάστηκε το 1930. Ήταν ασπούδαχτος μα είχε φυσικό ταλέντο, γερές και ζηλευτές ποιητικές εμπνεύσεις. Φτωχός και οικογενειάρχης, καλλιέργησε μια κάποια αυτομόρφωση. Από τα πρώτα-του ποιήματα σε ηπειρωτικές και μακεδονικές εφημερίδες και περιοδικά, έδειξε κίελας με έμμετρο κι ελεύθερο, αδρό και σφιγρό αλλά τέλειο στίχο, την αξιόλογη φιλολαϊκή ανθρωπιστική κι αντιπολεμική-του τέχνη. Μια τέχνη, που σ' όλες τις ποιητικές-του συλλογές, υπογράμμισε έντονα και με σχετική επιγραμματικότητα, κοφτό και λαγαρό προσωπικό ύφος, τα μεγάλα κοινωνικά και ταξικά προβλήματα του αιώνα-μας, με τις πείνες και τους πολέμους, τις δυστυχίες και τις ορφάνιες. Μοιρολόγησε το χαμένο παράδεισο του κόσμου. Στιγμάτισε τη βία και τη

βαρβαρότητα· κι έδωσε με καθαρές εικόνες και σύμβολα, την έντονη ανθρώπινη αγωνία και τον τραγικό χαρακτήρα του αντίνομου κι ανήθικου βίου των χρόνων-μας.

Ο Πωγωνίτης ήταν ένας ευαίσθητος κι ευπαθής δέκτης των γύρω-του δραματικών καταστάσεων. Πέρασε μια σκληρή κι επίπονη ατομική και πολύ ανώμαλη οικογενειακή ζωή...

Η γυναίκα-του όχι μόνο δεν τον ένωσε ποτέ, αλλά και τον εμίσησε σχετικά. Θέλησε να τον εκδικηθεί ακόμα και νεκρό!... Στην κηδεία-του προκάλεσε με το ταλαίπωρο σκηνωμά-του, εξωφρενικά επεισόδια...Μα εκείνοι που του παραστάθηκαν στη μακρόχρονη αρρώστια-του ευεργετικά και στοργικά, ήταν: μια αφανής ηρωίδα, μια νοσοκόμα φίλη-του η Ελένη, καθώς και η ανεψιά-του κ. Θεανώ με τον ανθρωπιστή συντροφό-της Κώστα Δρίζη. Αξίζει να σημειωθεί πως αδυναμία κι αγάπη μεγάλη ο Πωγωνίτης είχε στο «καλό παιδί-του» όπως μού 'λεγε το Θωμά, που ξεχώρισε από τ' άλλα και τονε τίμησε ανάλογα.

Στάθηκε πάνω απόλα συνεπής αγωνιστής για τη δικαίωση των αιτημάτων της εργατιάς. Φιλότιμος κι αθόρυβος, πέρασε την ανήσυχη ζωή-του με κάθε πικρή εμπειρία, αλλά και φιλοσοφική διάθεση και καρτερία. Η θύμηση της μορφής-του, μας φέρνει πάντα μπρος, τα σπιθοβόλα μάτια-του, τα άταχτα συχνά μαλλιά-του, που τ' ανασήκωνε με τ' αργασμένα δάχτυλά-του. Σ' όλες τις συναντήσεις-μας ξεβούρκωνε από παράπονα, καημούς, και δάκρυζε για τις σαρακοφάγες αδικίες.

Το ποιητικό έργο-του σε ολική θεώρηση είναι σημαντικό. Ο ποιητής Βαφόπουλος, τον αποκάλεσε «Φρανσουά Βιγιόν της

Θεσ/νίκης τηρουμένων βέβαια των αναλογιών».

Εντοπίζει τα κακώς κείμενα με οξεία παρατηρητικότητα και κεντρίζει παραινετικά συναισθηματικά, με πικρή κατάφαση, πολλά ελεεινά στοιχεία αποσύνθεσης για κάθαρση της σάπιας κοινωνίας, που οι κραυγές-του ακούονται σαν βιβλικές κι αλλόκοσμες φωνές, αρχαίων Εβραίων ποιητών.

Στις κρίσιμες, ώρες-του, πιστά κι αδερφικά τονε συντρόφεψε κι ο φίλος λογοτέχνης Στέργιος Βαλιούλης και τονε πρόσεχε ιδιαίτερα κι ένας ανθρωπιστής γιατρός, που του αφιερώνει την τελευταία συλλογή-του.

Σ' όλη την τέχνη-του έσταζε πείρα και γνώση, βαθιά φιλειρηνικά αισθήματα και λυτρωτικά μηνύματα.

«Οι ποιητές -έλεγε- ή θα 'ναι μπροστάρηδες με οξύ πνεύμα και καρδιά δοσμένη στο λαό-τους, ή θά 'ναι μια παραφωνία καταδικασμένη».

Έχουν εκδοθεί οι ποιητικές συλλογές-του:

«Κουρασμένα Σεραφείμ» 1937 **«Σκελετοί Ονειρών»** 1939, **«Καρτερώντας τον Ήλιο»** 1947, **«Περιπτώσεις»** 1959, **Γραμμές σε Καθρέφτη»** 1964, **«Οπτικές Γωνίες»** 1972, και μετά το θάνατό-του, η **«Πικρή Σύθεση»**. Ένα μυθιστόρημά-του με τίτλο **«Ο Κάμπος είναι σιωπηλός»** έμεινε ανέκδοτο. Η υπεροπτική και αριστοκρατίζουσα λογοτεχνική ελίτ της Β. Ελλάδας δεν έδωσε και τόση σημασία στον αρτεργάτη ποιητή και στο έργο-του. Λαμπρή εξαίρεση αποτέλεσε η εκτίμηση κ' η αγάπη προς αυτόν του Στέργιου Βαλιούλη που έδωσε και διάλεξη κι έκανε κάθε προσπάθεια για μια κάποια προβολή και δικαίωση του Πωγωνίτη.

Ιδού μερικοί επιγραμματικοί-του στίχοι:

**«Όταν δεν έχουμε ιδανικά
έχουμε σπονδυλική στήλη
από λάστιχο».**

**«Είσαι δούλος απεχθής
κι ερπετό υπονόμων καθώς είσαι
προεξάρχεις.**

**Τη δυσοσμία γεννάς
και ξευτελίζεις τ' ανθρώπινο γένος».**

**«Κάλυψε την ιστορία η λάσπη
και ουδείς διανοείται την κάθαρση».**

**«Στα πόδια-σου ακουμπούν
οι προνομιούχοι τη σκέψη-τους».**

**«Ανασαίνουμε τη δυσοσμία του περιβάλλοντος
κι ακούμε τις φωνές των ευτελών».**

**«Αδερφέ-μου
Σε βλέπω με το πυλοφόρι
με την ελιά
το ψωμί
και το φτηνό τσιγάρο.
Σε θαυμάζω για την υπομονή
Αν ήξερες όμως....
θά 'φκιαχνες και δικό-σου σπίτι».**

Σεραφείμ Αρκομάνης

Ταλαίπωρος εργάτης, (ώσπου κατάφερε να γίνει εμποράκος στην Αθήνα) κι ο παράκαιρα χαμένος κωμικός ποιητής Αρκομάνης, που σχεδόν παραμένει άγνωστος. Ο γράφων βέβαια, πριν από 13 χρόνια, τονε πέρασε σε δυο εγκυκλοπαιδείες. Το πηγαίο σκωπτικό ταλέντο-του, μας είχε ενθουσιάσει ιδιαίτερα. Οι περιπέτειές-του και ο πρωτότυπος και πρόωρος τραγικός-του θάνατος, μας κέρασαν πόνο αδερφικό, κι ολόβαθη συγκίνηση.

Όταν χάνεται νέος ένας εργάτης ποιητής, λιγοστεύει κ' η αγάπη και το φως από την εργατιά του κόσμου. Είχε γεννηθεί στις Πηγές της Άρτας το 1915. Ήτανε πολυμήχανος. Είχε αλλάξει πολλές δουλειές κι άλλαζε τη φτώχεια-του και με συμπατριώτες φοιτητές. Είχε την ουτοπία να εφαρμόσει ιδέες «ισότητας και κοινοκτημοσύνης» μέσα σε νοοτροπίες αστικές και καθεστώς απόλυτα αντιδραστικό και ξένο προς τα όνειρά-του. Έπειτα δούλεψε πολύ καιρό «πλασιέ». Παντρεύτηκε στην Κατοχή και δημιούργησε οικογένεια. Υπόφερε πολλές στερήσεις και ανέχειες κι αφού απόχτησε μια «φίρμα» από αιθέρια λάδια και αρώματα, στο τέλος έγινε ολοκαύτωμα των προβληματισμών και

πειραματισμών-του. Προικισμένος κι αυτοδημιούργητος, με θυμόσοφο λαϊκό πνεύμα, τον διάκρινε μια χαρακτηριστική κι ανήσυχη εφυία. Αγαπούσε πλατιά τον κόσμο, κ' ήτανε μεγαλόψυχος. Αυτοσατίριζε με σπάνια γενναιοφροσύνη και τον ταλαίπωρο εαυτό-του. Αγωνιζότανε με πείσμα για επιβίωση και προκοπή. Αλλά, παράλληλα, φιλοδοξούσε να προσθέσει κι αυτός ψαλμούς και τόνους, με αθωότητα και τέρψη, στην πολύηχη και μυριόφωνη λειτουργία της κωμικοσατιρικής-μας τέχνης.

Ακολούθησε τη σχολή του Βηλαρά και σε συνέχεια του Σούτσου, Σουρή και Σκόκου. Είχε σπαρταριστές, εικόνες και συλλήψεις ζωντανών παραστάσεων μέσα στο πρίσμα, γερής επαγωγίμης εμβέλειας της ποιητικής-του φαντασίας. Αυτοσχεδίαζε μ' ευγένεια και μεράκι, μα και με λυρική διάθεση σε γούστα και πειράγματα κι όπως γράφει ο Κοτζιούλας: «γελούσε πρώτα ο ίδιος. Είχε πάντα την καρδιά στα χείλη· κ' ήταν αισθηματίας, ωραιολάτρης και πολυγράφος, με τις άκακες σάτιρες-του».

Μα σαν «μοντέρνος Προμηθέας» κήκε. Τον ήβρε μακάβριο ατύχημα μέσα στο πραχτικό και χημικό-του εργαστήρι. Το 1952, εκεί που με τα χημικά παρασκευάσματα, προσπαθούσε να πετύχει ένα εφεύρημα, πάνω στον πολυσύνθετο δημιουργικό-του οργασμό, «κάρηκε από τα μίγματα της πραχτικής-του έμπνευσης».

Ο Αρκομάνης αν δεν πέθαινε στα 37 του χρόνια, ίσως να συναγωνιζόταν κι αυτόν ακόμα το Σουρή. Γιαυτό, δεν πρέπει να λησμονηθεί. Χρέος, να μείνει τουλάχιστο, σε μνήμες και καρδιές, σαν ένα γελαστό μικρό ποιητικό αστέρι, πού ρόδισε γοργά στον ουρανό των Τζουμέρκων, κι έσβησε πριν την ώρα-του.

Είχε εκδόσει τις σατιρικές συλλογές «Τσουκνίδες» το 1936, ΤΑ «Επιτάφια» το 1939, άφησε σκόρπια εργασία και μια ανέκδοτη θεατρική επιθεώρηση.

Από τις «Τσουκνίδες» παραθέτουμε λίγα δείγματα γραφής-του.

Α. Μάλαμας

ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ

*Τέθηκ' εν αποταξία
κάποιος στρατηγός, καθότι
τον περνούσαν εξωμότη
και προπάντων ταραξία.*

*Κάθε μέρα που περνούσε
κι ένας χρόνος του φαινόταν,
μα όσο δεν επανερχόταν
τόσο για χακί θρηνούσε.*

*Όσπου να-τρανή-του η χάρη-
κάποια μέραν αρρωσταίνει
κι ένας του γιατρός συσταίνει
ρεταινόλαδο να πάρει.*

*Δος του και με λαιμαργία
παίρν' ως κάτω ένα μπουκάλι,
Κι έτσι τέθηκε και πάλι
στρατηγός...εν ενεργεία!*

Σέ μαγκούφη δικηγόρον

*Δυο χρόνια θα τον δίκασαν ένα φτωχό πολίτη,
κι αφού δευτερολόγησε, τον πήγαν...ισοβίτη.*

Γνωμικόν

*Θες να σε διπλοχαιρετούν και μέσα νάχεις πάντα;
Πάρε γυναίκα όμορφη: η πιο καλή αβάντα.*

Εις ατζαμήν ζωγράφον

*Κάνεις προσωπογραφίες, οι φιλότεχνοι γελούνε,
κάνεις γελοιογραφίες και τα κλάματ' αρχινούνε.*

Ο γειτονικός φούρναρης

*Ψήνει ψωμιά, ψήνει φαγιά στο λαύρο του καμίνι,
κι όταν εβρεί και δουλικά, και με αυτά τα ψήνει.*

Εις φυλάργυρον

*Την τελευταία του στιγμή κατάφερε μια τράμπα
και γράφτηκε ως άπορος για να τον θάψουν τζάμπα!
(Τσουκνίδες)*

Η ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΑ

*Όταν της ζήτησα φιλή,
μου είπε μ' απορία:
-Μα είμαι κόρη του παπά
και είναι αμαρτία
-Γι' αυτό κι εγώ σου το ζητώ,
απήντησα ακάκως.
Μια κι είσαι κόρη του παπά,
πες το πως είμαι...διάκος!*

Παγκόσμια Ποίηση

Ρουμανία

Οι Τάφοι του Δραγατσανιού

Γκριγκόρε Αλεξαντρέσκου
Μεταφράζει ο Γιώργος Ζωίδης

(Στους υπέροχους Έλληνες αγωνιστές
της λευτεριάς που πέσανε στο Δραγατσάνι)

Προσκυνητής επήγα σε αγιασμένους τόπους
που πάνω τους πλανιέται ακόμα και πετά
παλιών καιρών η δόξα. Κι έφτασα στην κοιλάδα
που τάφους είν' σπαρμένη, εδω π' αντρειωμένοι
γιοί της Ελλάδας στήσαν βωμό στη λευτεριά.....

.....
Όσο η φιλοπατρία, το μίσος στους τυράννους
σ' όλες της γης τις γλώσσες θα λέγονται αρετές
όσο η Ελλάδα, στις πιο λαμπρές της μέρες
θα λογαριάζει εκείνη τη μέρα, πό 'χουν γίνει
οι θερμοπύλες σ' όλο τον κόσμο ξακουστές.

Κι όσο τον Όλτο γύρω, το θρυλικό ποτάμι
κορώνα θα το στέφουν περήφανα βουνά
εσείς θα ζείτε πάντα! Γιατί σε Σας χρωστάει
τόσο πολλά η Ελλάδα, της λευτεριάς τη δάδα
ανάψατ' εσείς πρώτοι, για πρώτη εσείς φορά.

Και σε πικρές ημέρες, στα δίσεχτα τα χρόνια
όπου μπορεί να φέρουν πόνους και συμφορά,
απαντοχή και πίστη θα φέρνει η θύμησή-σας
καρδιές θε να θερμαίνει, πόθους θε ν' ανασταίνει
η ανάμνηση η δική-σας, κι ελπίδες να ξυπνά.

Έλα μαζί-μου

Πάβλο Νερούδα

Μεταφράζει η Δανάη Στρατηγοπούλου

Γι' αυτό βρίσκομ' εδώ στη συντροφιά-σου:
για τη Χιλή, για το γαλάζιο μεγαλείο-της,
για των ψαράδων των ωκεανό,
για το ψωμί των παιδικών-μας αηδονιών,
για το χαλκό και τον αγώνα στα γραφεία·
και για την αγροτιά και για τ' αλεύρι-μας,
για τον καλό το σύντροφο και για τη φίλη,
τη θάλασσα, το ρόδο και το στάχυ,
για τους λησμονημένους πατριώτες,
τους σπουδαστές, τους ναύτες, τους φαντάρους,
για όλους τους λαούς σ' όλους τους τόπους,
για τις καμπάνες και τις ρίζες,
τις λεωφόρους και τα μονοπάτια
που φέρνουνε στο φως τον κόσμο όλο,
για τη λυτρωτική τη θέληση
των πορφυρών λαβάρων της αυγής
Σ' αυτή την ένωση βρίσκονται οι χαρές-μου.
Πάλαιψε πλάι-μου, κι εγώ θα σου χαρίσω
τα όπλα όλα της ποίησής-μου¹.

1. Σ' όλα τα βιβλία-του, οματισμένη ή αθέατη, πάντα κάπου υπάρχει η Ματίλντε Ούρρουτία, η αγαπημένη-του γυναίκα. Γι' αυτήν γράφτηκε το ποίημα με τον αριθμό XIII.

Γαλλία

Ο Βάτραχος

(Απόσπασμα)

Βίκτωρα Ουγκώ

Μεταφράζει ο Πάικος Νικολαΐδης

.....
Στο βάθος πού το ξέρουμε ποιός μπαίνει των πραγμάτων;

...Ήτανε μέρα βροχερή, ανταριασμέν' η δύση
καμίνι, τη μόρα έκανε σα φλόγα να φαντάζει.
Σε ρόδας κάρου αυλακιά στην άκρη σε μια λούμπα,
βάτραχος, ζώο έκθαμπο, τον ουρανό κοιτούσε
στοχαστικά· κ' η ασκημιά την ομορφιά θωρούσε
(Ωιμέ! Η τόση ασκημιά γιατί κι ο τόσοσ πόνος;
Αλί, οι μικροί οι Αύγουστοι, μικρή έχουν δυναστεία
των εγκλημάτων Καίσαρες σκεπάζουν τη σαπίλα
όπως τον κάμπον οι ανθοί, τον ουρανό οι ήλιοι).
Κι ο βάτραχος το φωτεινό του ήλιου εθώραε στέμμα,
των άστρων μες στα μάτια-του τη θεία λάμψη κλειούσε.

Κ' είδε το ζο τ' απαίσιο τυχαίος στρατολάτης
φρίσσοντας, το κεφάλι-του πατάει το τακούνι.
Ήταν παπάς που κράταγε και διάβαζε βαγγέλιο.
Σε λίγο αρχόντισσα περνά με λούλουδο στο στήθος
και μπήγει μες στο μάτι-του τη μύτη της ομπρέλας
Ω ποία ειρωνία!
Ήτανε γέρος ο παπάς κι ωραία η κυρία
κι έπειτα μαθητούδια τέσσερα πέρασαν μαζί
γλυκά σαν αγγελούδια!
Θάνατος ήσκιος σκέπαζε τον μάρτυρα τον μαύρο!
ρόγχο επιθανάτιο δεν άφηνε, μον αίμα!...
Το έγκλημα του δύστυχου ήταν η ασκημιά-του.
Με τόνα πόδι, να σωθεί, σερνόταν τσακισμένο.

.....
Και τα ολόξανθα παιδιά που άνοιξη ομοιάζαν
μιλούσανε και τα μικρά καλούσαν τα μεγάλα:
-Μίλησ' Αδόλφε, Πέτρο ιδές ένα σπουδαίο πράγμα,
πέτρα να τελειώνουμε ας πάρουμε τρανή...
Στον άτυχο το βάτραχο το βλέμμα-τους απάνω
ρίχνανε όλα-τους μαζί· και τα 'βλεπε θλιμένο
το τρομερό-τους μέτωπο απάνω-τους σκυμένο.
Αλί! Ας έχουμε καλούς σκοπούς και όχι κακές τάσεις
τ' ανθρώπινου ορίζοντα τα ζα όταν θωρούμε
όχι το θάνατο, ζωή στα χέρια ας κρατούμε.
Κι αυτών τα μάτια έβλεπαν μ' έκσταση και μανία
μέσα στη λάσπη τη θολή το βάτραχο χωμένο!.

Κατάθλιψη

Γκεόργκε Φρεντενκράφτ

Μεταφράζει η Αγνή Σωτηρακοπούλου

Η μητρόπολη κατάντικρου,
για μένα μια συννεφιασμένη Κυριακή
νιώθοντας πιασμένη σε παγίδα
της Πολιτείας και την απειλή της.

Μια Κυριακή στην τύχη
με αφανισμένες παρελάσεις.
Περαστικοί λαθραίοι
στα όνειρα της καταχνιάς.

Στα ηχηρά λεπτά
σαν τις σταγόνες του νερού
όμοια με φορτία
που σέρνει ένα νεκρό παιδί

Καημένη Κυριακή μοναχική
μέσα σ' ένα ανθρώπινο ράκος,
αδιάφορο αν υπήρξε δικό-μου
το δέρμα σου από σάβανο.

Φανοστάτες διασπαρμένοι
στους δρόμους του εννιακόσια.
Η σκιά με αιμάτινο χρώμα
στους αραιωμένους περαστικούς.

Απ' την αυλακωμένη αγωνία
πηγές κρυστάλλινες.
Η σκεπασμένη με πέπλο νιότη-μου,
χήρα, καημένη Κυριακή.

**Γιώργου Θεοφανόπουλου: «Ηλιο
πυρπόληση»** Σελ. ' 86, «Gutnberg»
' 82.

**Τάκη Τρανούλη: «Απ' το Καμίνι
στη Φυλακή»**

**Παύλου Εμμανουήλ: «Στίχοι του
καιρού και της καρδιάς-
μου»** . Σελ. 64, Χαλκιδική ' 81.

Ο Σπουργίτης

Ντριτερό Αγκόλι

Μεταφράζει ο Λάμπρος Μάλαμας

1 πουλιά π' αποδημούνε το χινόπωρο αντάμα
2 και πετούνε κι όλο πάνε πελαργοί και χελιδόνια,
3 σπουργίτης μοναχός-του σ' έναν τόπο σταθερό
4 η φωλιά-του σε κανένα δεν τολμάει να μπιστευτεί.

5 ε λιβάδια θερισμένα εκεί τώρα φτεροπαίζει·
6 ε το χόρτο μες στο ράμφος πώς μπορεί και τσιτσιρίζει;
7 αίνεται να κουβεντιάζει ξένιαστος με τα συντρόφια
8 όλο δείχνει κάποιο πράμα πως δεν το αναζητεί.

9 μες στο δάσος παιγνιδίζει τα μικρά-του τα ματάκια
10 και πετούμενα κοιτάζει πως αυτά αποδημούν...
11 όμως, ο σπουργίτης είναι το πουλάκι που δεν ξέρει
12 τ' άλλα απόδημα να ειπεί:
13 «Ει τρελοί, το σπιτικό-σας, πού τ' αφήνετε και πάτε;»

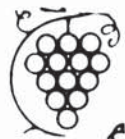
Άσπρα λόγια

(Στη γυναίκα-μου Περσεφόνη)

Αλέξη Τσάτση

Μεταφράζει ο Βασίλης Κώτσιας

Γιατί τρέμεις
όταν βλέπεις
πως στα μάτια-μου
πέφτει σκοτάδι;
Όταν η φωνή-μου
κομπιάζει;
Το ξέρω πώς
-στο λέω πάλι-

εσύ με μένα
ζεις παντού·
Κι όταν λείπω
κι όταν ονειροπωλώ.
Γιατί τα λόγια-σου
τα λόγια που μου λες
μοιάζουν εμένα,
είν' όλα άσπρα
και πολύ τ' αγαπώ.
Μόνο άσπρα λόγια
βγάζουν τα χείλη-σου.
Θέλουμε τη φωνή
των τριών πουλιών-μας
ν' ακούμε...
γι' αυτό θα ζούμε.

Σαν αετός

(Απόσπασμα)

Λάμπρου Ρούτση

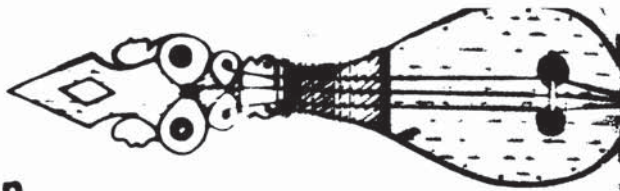
Απόδοση Β. Κώτσια-Λ. Μάλαμα

Αν βρεθείς κυκλωμένος
σε μάχη μοναχός,

σα λεβέντης παλικάρι ορθώσου
στο θάνατο εμπρός...
Πάντα μπροστά να θωρείς
πέτα στη νίκη
σαν αετός
μ' ανοιχτά τα φτερά-σου
εμπρός.

Ελληνική Ποίηση

Μνήμη

Του Αντώνη Κυριακόπουλου

Άνεμος πάλι φύσηξε βαθιά-μου
οι σκουριασμένες άγκυρες σταλάζουν
άπνοα φύκια-
και το καράβι σάλπαρε για την ωραία Ιθάκη.

Κόκκινος ήλιος-γαύρος χορευτής
σγουρό γαρίφαλο στ' αχείλι,
η θύμησή-σου άνθισε
αυγή μες την καρδιά-μου.

Ελένη, ανάσα της ζωής στο ήρεμο ακρογιάλι
χαρά να ορθρίσεις ήθελες
τις λύπες μου; Αντηχείο της πίκρας
ήμουνα-μα δες! πηγή αναβλύζει ο πόθος-μου
στα φλογισμένα χέρια, της αγωνίας να σου πούν
το ματωμένο λόγο.

Θυμάσαι; Ήταν το στόμα-σου γλυκό
πυρό πολύ σα μεσημέρι
οι πόθοι σου κοχύλια στα μαλλιά-σου
και το γυμνό-σου το κορμί
κυμάτισμα ονείρου
αναδευόταν
στου γιαλού τη δροσερή αγκάλη.

Απ' τ' ανοιχτό παράθυρο, τα χέρια-μου σταυρός
ξεχάστηκαν να χαιρετάνε.

Ελένη
η Θύμησή-σου άνθισε, αγάπη στην καρδιά-μου.

Νέες φωτιές

Νίκου Αδαλόγλου

Με πάθος και μανία
καίνε και πάλι τα φτερά-μας
με νέες πολεμικές φωτιές
την όμορφη τη γη-μας!

Μας φέρουνε τις καταχνιές
τα σκότη και τις ερημιές
τρελάνθρωποι χωρίς καρδιές
Όλο και νέες ανάβουνε φωτιές
πολέμου και καταστροφές,
συντρίβουνε το φως, την ανθρωπιά
και μένουμε χωρίς φτερά
δίχως ειρήνη και χαρά.

Δυό ποιήματα για την Ειρήνη

Του Στέφανου Τηλικίδη

Ειρηνοδρόμος-1982

Τρέξε, ειρηνοδρόμε, τρέξε...

Ψηλά το φως της Ολυμπίας, το φως που 'μέρεψε τους αιώνες... το φως.
Για να μη σκιάζονται, στο μισούπνι τους, τα χερουβείμ του ανθρώπου.
Για να προφταίνουν να γουρμάζουν οι καρποί, στις βραγίες της ελπίδας.
Για να μη μένουν έρημες οι χελιδονοφωλιές, στα χαγιάτια της άνοιξης.
Για να μη ματώνουν τα κρουσταλλόνερα, στις αμπολές π' αρδεύουν τη ζωή.
Για να μη πεθαίνουν τα Ελληνόπουλα, στις μακρινές Κορέες, για ξένα διάφορα.

Τρέξε, ειρηνοδρόμε τρέξε...

Ψηλά το φως της Ολυμπίας...το φως.
Για να μη φτουρούνε οι ατσαλένιες, αγκαθωτές πέργουλες, γύρ' από τα στρατόπεδα
συγκέντρωσης.
Για να μη κοκκινίζουν από ντροπή τα ηλιοβασιλέματα, θωρώντας τους αδικοχαμούς.
Για να καρπίζει το νυφιάτικο τραγούδι, τη γλυκύτατη συμφωνία της κούνιας.
Για να μη βαλτώνουν, μεσοστρατίς, και χάνονται, οι καλημέρες των λαών.
Για να δικάζονται, «...προδότες της πατρίδας-γης», στα πραιτώρια της συνείδησης των
ανθρώπων,

Οι έμποροι του αιμάτου.

Τρέξε, ειρηνοδρόμε, τρέξε...

Ψηλά το φως, τ' ανέσπερο,... ψηλά το φως.
Στους ώμους-σου, της πάγκαλης Θεάς, της ζωοδότρας ειρήνης, ακουμπούν τα χέρια.
Και πλάι σου, δυο παραστάτες δρέμουν,- στη δύναμή σου, δύναμη:
Δεξιά, ο αρχαίος «κήρυκας», μ' ένα μπουκέττο αγριολούλουδα της Ολυμπίας,
Ζερβά, ο Λαμπράκης, μ' ένα βάζο ανθισμένα παιδικά χαμόγελα.
Τρέξε, ειρηνοδρόμε, πέτα...
Ψηλά το φως... Ψηλά το φως...

20 Μάη 1982

(Απαγγέλθηκε στα -Λαμπράκεια '82-στο «Καυταντζόγλειο Στάδιο»)

Γρηγόρης Λαμπράκης

Ειρήνη, στρατολάτρησα Θεά και ζωοδότρα,
Στη γης, όπου τη ραίνουμε μ' ανθούς, για λίγο στάσου,
Κ' ένωσε με το θρήνο-μας, το θρήνο-σου και κλάψε,
Το νιό κονταρομάχο-σου, τον πρώτο μες στους πρώτους,
Όπου τελώνια της νυχτός του στήσανε καρτέρι
Κι αντρειεύτηκε, και 'πόθανε, κι αθάνατος λογιέται.

(Απαγγέλθηκε από τον ποιητή στη Θεσπώνη
στ' αποκαλυπτήρια του τύμβου
στις 20 Μάη '82)

Αυτοί που κάθε βράδυ
παίζουν κρυφτό με τη σκιά-μας στους έρημους δρόμους
αδιαφορώντας για το τραγούδι των αστεριών,
αυτοί που κυνηγούν τις λασπωμένες πατησιές-μας
στις πλάκες των πεζοδρομίων
την ώρα που τα δέντρα ονειρεύονται την άνοιξη
αυτοί δεν έχουν ονόματα
δεν είχαν ποτέ-τους
σαν το σκυλί που ξέχασαν να το βαφτίσουν.

Αυτοί που διαγράφουν κύκλους απ' το κορμί-μας
ζητώντας να 'μπουν μέσα-του
να το κατασπαράξουν
αυτοί που αρπάζουν απ' το χώμα
κάθε-μας πεσμένη λέξη
και τη σκουπίζουν
όπως σκουπίζαμε παιδιά το ξεροκόματο
που βρίσκαμε στο δρόμο,
δεν έχουν μάνες
μήτε αδερφές που να φυλάν σεντούκια με προικιά στο σπίτι.
Αυτοί που ξέρουν κάθε δάχτυλό-μας
σαν το μαλλίσιο γάντι-μας που τρύπησε απ' την πολυκαιρία
και κάθε παιδικό-μας παρατσούκλι
χωρίς ποτέ κανένας να τους το 'χει πει
έστω και γι' αστείο.
αυτοί που γεύονται ολημερίς την άψα του ιδρώτα-μας
τις στάλες της βροχής απ' το φτενό-μας πανωφόρι,
ξέχασαν να μιλούν,
δεν ξέρουν να μιλούν παρά ψιθυριστά,
ή να ουρλιάζουν σαν τους λύκους.
Αυτοί που τόσο υπομονετικά
μετρούν τους χτύπους της κόκκινης καρδιάς-μας
για να τους καταγράψουν ύστερα στο σημειωματάριό-τους
μαζί με διευθύνσεις και ονόματα.

Αυτοί που κάθε τόσο
σηκώνουν το δεξί-τους χέρι
για να σιγουρευτούν πως το ρολόι-τους δουλεύει,
δεν έμαθαν ποτέ, τι θα πει νίκη ανθρώπινη.
Δεν πρόκειται ποτέ-τους να το μάθουν.
Δε θα τους αφήσουμε.

Άννας Μπουρατζή-Θώδα:
«Ποτέ δε νύχτωσε στη
Χώρα-μου».

Σωτήρη Τουφίδη: «Ο Άσος και
η φύση του»

Κόνιτσα '82,

Πώς μπορεί

Βασίλη Παπαγιάννη

Πώς μπορεί

έσα σ' αυτούς τους ξένους δρόμους
ρυγμένος στην κάψα, πώς σκηνώσες
νάμεσα σ' αυτά τα χάλκινα πρόσωπα
ε τα σφιγμένα άναρθρα χείλη

και τη μαστρωπεία αιώνων βαθιά οξειδωση στο παγωμένο-τους βλέμμα,

πώς μπορεί, εσύ που έμελλε να γεννηθείς με μια πελώρια καρδιά ανοχύρωτη στο εύ-
ραυστο στήθος-σου

ένα ατένισμα μοναχικής ανεμώνας χωρίς ορίζοντες για την πλήρη απλοσύνη-του,

πώς μπορεί ακόμα τόση στοργή στο χέρι-σου στην καθημερινή ψαύση του πόνου,

πώς μπορεί τόση ελπίδα

σε τί;

Κι αυτή τη νύχτα οι δρόμοι θα γεμίσουν από εκείνη τη λεπτή άγη βροχή κ' η
μοναξιά-σου θα πληθύνει στην παγωνιά. Ξανά η σκέψη-σου θ' αναζητάει τη σκέψη-μου
η αγρύπνια-σου την αγρύπνια-μου. Κι αυτή τη νύχτα ξανά η ανάταση στο ανέφικτο,
πτεγνός από δάκρυα, απόρθητος από όνειρα, αγέρωχος μέσα στο βρόγχο εκείνου του
κινεπαίσθητου ρολογιού με την αντίστροφη μέτρηση, περιμένοντας τον κεραυνό από
το ανοιχτό παράθυρο).

Κι όμως μπορεί, λέει

μπορεί

όπως το δέντρο που μεγαλώνει ερήμην των κίτρινων φύλλων-του.

Θεσσαλονίκη, 1982.

Ο Έρωτας

Ηλία Πολύδωρου

Λησμονημένος απ' τις εποχές,
ταξιδεύει στα σώματα ο έρωτας-
γλυκός καρπός, πού καρτερεί
το χέρι, που θα τον αγιάσει
ονομάζοντάς-τον γαλήνη.

Μέσα στ' αυτοκίνητα,
κάτω από δέντρα αιωνόβια απ' τα όνειρα,
και σε σπίτια καρβουνιασμένα
απ' την καθημερινότητα,
ταξιδεύει ο έρωτας,
μ' ένα τραγουδι λευτεριάς
στα γαλανά-του μάτια.

Λίγο πιο μπρός από το
θάνατο

Από τον έρωτα ως το θάνατο,
η πορεία αγαπημένη και ανυποψίαστη,
σαν κάποιο φως, που απομακρύνεται από μέσα-σου,
σαν μελωδία που γαληνεύει με την εξουθένωση.

Η πορεία, τρυφερή σιωπή πάνω στ' αγκάθια,
χωρίς διέξοδο στις υποθέσεις,
δίχως «εσύ» ανάμεσα
σ' «εσένα» και σ' «εσένα».

Αρχίζει.

Πάντοτε τελευταία κατάφαση
και πρώτη...

Χρόνος-Κρόνος

Θωμά Λαλαπάνου

Πως ήμουν άλλοτε!... Και τώρα
με πήρε σβάρνα η κατηφόρα.
Ήτανε τότε όλα δικά μου,
και τα χαιρόνταν η καρδιά μου!
Δικά-μου ήταν τα αιθέρια,
δικά-μου ήταν και τ' αστέρια.
Ήταν η γης όλη δική-μου,
κι όλα γεμίζαν την ψυχή-μου.
Δική-μου η μέρα και το βράδυ,
κι όσα γινόνταν στο σκοτάδι,
κ' οι λόγγοι, οι θάλασσες, οι κάμποι,
και το φεγγάρι που όλο λάμπει!
Όλα δικά-μου, όλα δικά-μου,
και τραγουδούσα απ' τη χαρά-μου.
Και τώρα αλιά και τρισαλιά-μου,
μέσα στα μαύρα γηρατειά-μου,
φτάνουν τα βάσανα, ένα τ' άλλο,
πότε μικρό, πότε μεγάλο.
Τη μια τη μέρα νά 'χεις ζάλη,
την άλλη βάρος στο κεφάλι.
Να μη μπορείς απ' το κρεβάτι
να σηκωθείς. Κι όλο και κάτι
νά 'ρχεται να σε βασανίζει,
και το μυαλό-σου να σκοτίζει.
Χέρι και πόδι να μουδιάζει,
καί το κορμί-σου να σε σφάζει.
Και στο μαστούνι-σου ακουμπώντας,
βαδίζεις όλο αγκομαχώντας.
Σου κρένουνε και συ χαμπάρι,
μόνο κοιτάξεις το φεγγάρι.
Τα βλέπεις όλα θολωμένα,
κι ακούς τα πάντα μπερδεμένα.
Κάποτε εσύ πας κούτσα-κούτσα,
και στάλα-στάλα φτάνεις λούτσα.
Ζητάς να πεις κάτι πού ξέρεις,
και δεν μπορείς να το προφέρεις.
Θέλεις να πας εκεί που μένεις,
κι αντίς για εκεί, αλλού πηγαίνεις.
Κ' οι άλλοι εσένα που κοιτάνε,
χωρίς να θέλουνε γελάνε.
Παίρνεις στα χέρια τον καθρέφτη,
κι όσο να δεις, κάτω σου πέφτει.
Όλα σου πέφτουν, όλα, όλα,
και λες. «Καλύτερα μιά φόλα»
Οι πίκρες όλες να σε πιάνουν,
και να μη φτάνουν, να μη φτάνουν!...
κι έρχονται ακόμα άλλα κι άλλα

χτυπήματα, μικρά μεγάλα.
Και το χειρότερο εσύ Πόνε!
Αχ! Χρόνε-Κρόνε-δολοφόνε...

Σατιρικό

Η Καλογριά

Σπύρου Μουσελίμη

Υπόκυψε η καλογριά
στ' αφέντη-της το κέφι...
Κι όταν εφούσκωσε η κοιλιά
εχτύπησε σα ντέφι.

Από μπροστά-της κόντηναν
τα μακριά-της ράσα.
κι από τα πίσω μάκρυναν,
και πιάστηκε στα πράσα.

Προτού φανεί ο αυγερινός
-που να τη φάει το φίδι
και τρεις λαλήσει ο πετεινός,
την έστειλε ταξίδι.

Πάει να πετάξει το παιδί
τ' αφεντικού σποριδί
για ν' αποφύγει τη ντροπή,
του κόσμου το βρισίδι

Κι όταν κανείς αναφερθεί
και πει: -που πάει η άλλη;-
οι άλλες οι καλογριές
κρεμάνε το κεφάλι.

Το πόσα ανομήματα
κρύβονται των μεγάλων,
όπου σχωράν τα κρίματα
και τα κακά των άλλων.

Όταν αφέντη δε φτουράς
κι άλογο βαρβατίζεις
τι θες και γίνεσαι παπάς;
το ράσο ξεφτιλίζεις(!)

Όταν αφέντη δε φτουράς
και κάνεις και σιακάδες
μη φέρεις και μη κουβαλάς
στο μοναστήρι -αρνάδες-

Πολυπίκραντη ειρήνη

Νίκου Στ. Δημητρακόπουλου

η μάντρα της γειτονιάς, τα παιδιά
τα ξύλινα τουφέκια-τους κάνουν πόλεμο...
ι άλλα, στη λιμνούλα του κήπου
μαρκάρουνε για πόλεμο τα πλαστικά στρατιωτάκια-τους
ένα караβάκι από τενεκέ...
ι ξέρουν και τα παιδιά... πολλές πατρίδες των ανθρώπων
και πάλι γεμάτες πόλεμο,
ι ματωμένη και ξυπόλητη η ειρήνη, περπατάει εκεί με πατερίτσες...
ι άλλη είναι η αγάπη για την ειρήνη και τον άνθρωπο, αδέρφια μου,
ι πολύς κι ο μισεμός στον κόσμο...
ι φωτόςυντρόφι, φίλε-μου, πρώτου οι μεσίτες του πολέμου
μισούν και τις δικές-μας καρδιές με θάνατο,
μα να κάνουμε να φυτρώσουν στον κόρφο των ανθρώπων
ι άλλα γαρίφαλα αγάπης και ειρήνης...
ι γεμίσουμε τις προσδοκίες και την πίστη-τους
ι φτερουγίσματα περιστεριών...
ι κουβαλώντας ο καθένας το φορτίο της ευθύνης-του
ι ανασκαλεύοντας, μπαίνοντας ως το γόνα
ι τη χέρσα γης του μισεμού και τ' όλεθρου,
ι φυτέψουμε πιο πολύ καθάριον ήλιο,
ι γεμίσουμε τ' αμπάρια του μέλλοντος με στάρι
ι λευκού ψωμιού αδερφοσύνης...
ι ύστερα να στρώσουμε το τραπέζι-μας,
ι χωρίς να διαιρούμε το ψωμί-μας και το βίος της δούλεψης-μας
ι σε δικό-μου και δικό-σου, μα σε δικό-μας,
ι να καθήσουν πλάι-μας για να χορτάσουμε το γλυκό ψωμί της ειρήνης και της αγάπης
ι εκείνοι που η παντέρημη ανάσα του χωρισμού
ι είχε κυκλώσει όλα τα δικά-μας χρόνια...
ι αντίς ψωμί, μας δίνουν οργισμένη στέρηση,
ι και βάσανα και θάνατο...
ι κι' αφού τους ντύσουμε κατάσαρκα να ζεσταθούν
ι σε καθώς πρέπει ρούχα ανθρωπιάς κι αλήθειας,
ι να σκάψουν κι αυτοί και θα φυτέψουν ρίζες
ι να δώσουν καρπό δροσιάς συμπόνιας και αγάπης
ι δικαίης απολαυής στη δούλεψη για τον κοινό-μας χορτασμό.
ι Μα ως τότε, τσούρμο οι μεσίτες του πολέμου
ι να δείχνουν στις πατρίδες των ανθρώπων τα δόντια-τους
ι να τρώνε τους ανθρώπους...
ι και τα παιδάκια στη λιμνούλα του κήπου
ι να μαρκάρουνε για πόλεμο, με τα τενεκεδένια караβάκια-τους
ι να πλαστικά στρατιωτάκια-τους...

Πολίτης του Κόσμου

Στεφανίας Καλού

Πολίτης αλγεινός του κόσμου
το πέλμα σκληρύνη άνω-κάτου
Πολλοί ρωτούν το μήνυμά-του:
'Ένα χαμόγελο το φως-μου
'Ένα χαμόγελο παλιάτσου(!)

Ο λαός και ο δυνάστης

(Αποσπασματικοί στίχοι)

Νάσου Νασίκα*

Κακόμοιρε λαέ, με ψέματα διαβολεμένα
σε βάζουν και σκοτώνεσαι, αλίμονο σε σένα!
Γι' αυτό και για τα κέρδη-του, την ψυχή-σου δίνεις
και τα κουφάρια-σου στα πεδία των μαχών αφήνεις.
Παρακαλώντας την πόρτα του άρχοντα χτυπάς
κι ελεημοσύνη τη δουλειά και το ψωμί ζητάς.
Οι κάμποι γεμίζουν απ' τα κορμιά-σου κ' οι τάφοι

και το αίμα-σου γίνεται στην τσέπη-τους χρυσάφι.
 Εσύ 'σαι το μελίτσι που κάνεις τον ανθό της ζήσης μέλι
 και τρέφεις κάθε κηφήνα δυνάστη και τεμπέλη.
 Εσύ που σκάβεις και δε χορταίνεις το ψωμί-σου.
 Λαέ, μη γίνεσαι πια του τύραννου το πιόνι
 στο σκάκι του πολέμου οβίδα και κανόνι...

* Ο Νόσος Μοσίκας είναι ένας πονεμένος και καλός πατριώτης, και ζει στο Μάντσεστερ των ΗΠΑ σαν συντίχος εργάτης. Έγραψε ένα έμμετρο θεατρικό εμπνευσμένο από την κατάρρευση του Σάχη Μας έστειλε ένα απόσπασμα και δημοσιεύουμε λίγους στίχους-του. Έχει εκδόσει ένα βιβλίο κι έχει γράψει άλλα τρία

Νέοι Ποιητές

Δυό ποιήματα

Του Βασίλη Ρενιέρη

Απόψε

Σώπασε...
 η κούραση βαραινει τα μάτια
 πιότερο απ' τα δάκρυα...
 Είθε της νυχτας η μουσική
 να σε κοιμίζει
 όταν σκληρή και μισητή
 θ' αντηχησει
 του Ιάγου η φωνή
 στις Βενετίας τα καλντεριμια.

Περιμένοντας την επόμενη νύχτα

Σιωπηλός αφηκράζεται
 τη φωνή της νύχτας.
 Οι πραιτωριανοί
 τραγουδούν μεθυσμένοι.
 Τα ίδια πάντα
 παράφωνα τραγούδια
 γριλίσματα λύκων.
 Ολομόναχος, γυμνός
 στην κρίσιμη στροφή
 ζητώντας, σε γη κι ουρανό,
 πρόσωπα ανθρώπινα.

Προς τις κορφές

Ίκαρου Τσιάγκη

Είπαν οι νιοί οι αψιθυμοί:
 Εμπρός για την κορφή,
 εμπρός να την πατήσουμε,
 χωρίς χρονοτριβή.

Κ' οι πιο παλιοί ανταριάζοντας
 τα φρύδια τα σμιχτά
 και τ' αετήσια μάτια-τους
 στυλώνοντας ψηλά:

Σύννεφο

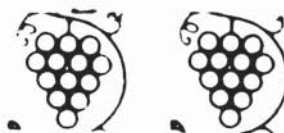
Δημ. Δημητριάδη

Χρόνια πεθαίνει η φωτιά
 σε σκοτεινούς θρόνους
 και η άμμος σιγοκαίει
 τα όνειρα της νύχτας.
 Βαρύ το χνώτο
 στης φημπρικας τ' αγέρι
 σύννεφο έκρηξης
 το πένθιμο ορατόριο
 των σκλαβωμένων.

Ισμήνη

Γιάννη Π. Ιωαννίδη

Τις χειμωνιάτικες λιακάδες
 εγώ κ' η Ισμήνη
 ταίζαμε με σουσαμοκούλουρο
 τα πεινασμένα περιστέρια,
 στον ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ.
 Ήταν, μια χειρονομία συμβολική.
 Κατά βάθος θέλαμε
 να ταίσουμε με φως,
 τις στρατιές των πεινασμένων, του πλανήτη!

Τραβάτε σεις αετόπουλα
 και μεις από κοντά,
 μόν' δέστε μην η βιάση σας
 σας κόψει τα φτερά,
 τι 'ναι οι κορφές αμέτρητες
 και κει που μια πατάς...
 χιλιάδες ξεφυτρώνουνε
 του νου και της καρδιάς.

Στο κελί

Γιάνας Κακολύρη

Θα κυμανθούμε
στο απόλυτο μηδέν και στ' άπειρο
τις μέρες και τις νύχτες·
θα ψάχνουμε γονατιστοί
στο πάτωμα να βρούμε
τα σκόρπια τα μυαλά
τη διαμελισμένη θέληση!
Θ' ανακαλύψουμε ξαφνικά
ν' άλλο χέρι να ψαχουλεύει
μοιότροπα στο χώμα...
και θα ξέρουμε ότι:
«είμαστε χαμένοι»! Κι ότι:
«αυτός είναι ο σύντροφός-μας».

Στο Νίκο Μπελογιάννη (30 χρόνια από το θάνατό-του)

Μαίρης Σαρπαζιώτη-Μπόγρη

Σύμβολο, θρύλος, μάρτυρας,
μαγέρωχος μπροστάρης,
σημάδεψες τις μνήμες-μας
σαν ένας άλλος Άρης.

Ανέβασες τον άνθρωπο
από τη λάσπη στ' άστρα
αχτίστης εγίνης του καινού
σαρώνοντας τα κάστρα.

Πλεχτάνη γύρω σου 'στησαν
τα λαοχτόνα πάθη
και συ με το χαμόγελο
απόπλυνες τα λάθη.

Δρασκελίσες σα μαχητής
της ιστορίας την πύλη
κι άδικος ήρθε τιμωρός
το νόημα της πάλης
για ν' απομείνεις ανθρωπιάς
αιώνιος φρουρός.

Παιδικός απόπλους

Δημήτρη Αλεξίου

Αποχαιρέτησα τα ολάνθιστα βουνά της άνοιξης
τα σπαρμένα ως τα ριζά τους
ασπάλαθους, κουνούκλες κι αφάνες
σίγουρος ότι θα με περιμέναν
αν κάποτε γυρνούσα.

Προσπέρασα τους τύμβους
των «πάλαι ποτέ» ζωντανών
που σκοτώνονταν μεταξύ-τους
χωρίς κανένα λόγο...

Διάλογοι με τα λουλούδια

(Απόσπασμα)

Αντώνη Κωστόπουλου

– Μην περπατάς στην έρμη γη
σε κήπους με νεκρή σπορά,
σε φοβισμένους δρόμους·
γιατί παραφυλάει η οργή,
στοχεύει ίσια στην καρδιά,
στους αντρειωμένους ώμους.
Μην περπατάς στα σύνορα·
συρματοπλέγματα ψηλά
και πίσω-τους ο πόλεμος
παραφυλάει σε μιά γωνιά.
Μην προσπαθείς να θυμηθείς,
τα χρόνια π' άφησαν πληγή
στα ματωμένα στήθια·
Είναι αργά να γιατρευτείς·
τρέχει πιο γρήγορα η ζωή
από τα παραμύθια.
Στερέψανε τα μάτια-σου
μέσα στου χρόνου τη φθορά,
και μέσα-τους η Άνοιξη
μακριά στο παρελθόν σκιά.
– Όπου και νά 'ναι περπατώ
γιατί τα βήματά-μου
είναι ανάλαφρα φτερά·
δεν με κρατάει εμένα γη
και μαχαιριά στην πλάτη·
ούτε κι' ο φόβος με κρατά.
Έγινα λουλούδι και πορφύρεψα
να ζήσω λίγο μες στα χρώματα
δεν τους πεθυμάω τους αιώνες-σας
τα μεγάλα έργα και ονόματα.
Έγινα λουλούδι και ξεχάστηκα
μέσα στα παρτέρια και στ' αρώματα
κι ούτε που θυμάμαι τα φτιασιδία-σας
και τα πονηρά-σας τα καμώματα...

Στην ατέρμονη πορεία-μου
σπαρτά, δέντρα, διάσελα, γιοφύρια
θαρούσα πως έρχονταν κι αυτά κοντά-μου.

Έφτασα σχεδόν νύχτα στην πολιτεία της εφηβείας-μου
εκεί που η αρετή τετέριζε αλλόκοτα
βόσκοντας γοερά στο κατακάθι μιας μαρμαρυγής
από σημείο σε σημείο λουφάζοντας.

Τα ημερολόγια φυλλοροούσαν στις μέρες που φεύγαν
και γώ ζούσα μακριά απ' την ηλιοπλημμύρα
που γνώρισαν τα παιδικά-μου μάτια.

Όταν μετά από καιρό ξαναγύρισα
δεν θυμήθηκα να κυλιστώ στον τάπητα του ήλιου
γιατί η μεγάλη χαρά του χρέους
βογγούσε ψιθυριστά στην έξοδο της παλιάς εποχής.

Πεζογραφία

Το ξένο διήγημα

Λιν Τσιού Γιάν

Του Antonio Spagnolo¹

Μεταφράζει ο Κώστας Νίκας
Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Νεάπολης

Κάθε τόσο έβγαζε ένα βαθύ αναστεναγμό, ιδιαίτερα όταν ερχόταν καμιά φιλήτης ή κάποιος μακρινός συγγενής-της αναλυόταν σε λυγμούς και οδυρμούς που σου σπάραζαν την ψυχή: οι γυναίκες την άκουγαν και από οίκτο και από περιέργεια να μάθουν πως τα κατάφερνε μόνη-της, ένα κοριτσάκι, με την αξιοπρέπειά-της, τους καλούς τρόπους-της, με την ομορφιά-της. Και προσπαθούσαν να την παρηγορήσουν, ή τουλάχιστον έκαναν δήθεν ότι ενδιαφερόντουσαν, με λόγια γλυκά και εξεζητημένα.

Τα μαλλιά μαύρα και μακριά λυμένα στους στρογγυλούς αισθησιακούς ώμους,

η μύτη κόκκινη επειδή τη σφουγγίζε συχνά μ' ένα κεντημένο μαντήλι, τα μάτια πρισμένα και κόκκινα, τα μάγουλα εξογκωμένα και πολύ ωχρά.

Για να καταλάβει κανείς εκείνο που αρχίσαμε να διηγούμαστε πρέπει με τη σκέψη και τη φαντασία-του να γυρίσει πίσω στο χρόνο, σ' εκείνη την εποχή που υπηρετούσε τη δυναστεία Σουνγκ της Κίνας ο περίφημος Σενγκ Τσιανγκ με τους δυο γιούς-του, τον Τσένγκ Χάο και τον Τσένγκ Χι, που ήταν διάσημοι φιλόσοφοι.

Αλήθεια, τότε πέθανε ο Λιν Τσιου Γιάν, νέος ακόμα, στην πολυτελέστατη έπαυλη που του είχε αφήσει κληρονομιά ο πατέρας-του.

Περιττό να περιγράψουμε με λεπτομέρειες το περιβάλλον που πέρασε τα παιδικά-του χρόνια: τότε, όταν το καλοκαίρι γινόταν επιθυμητό γιατί σήμαινε ελευθερία: ελευθερία να ξεδίνει παίζοντας στη γειτονιά, να ξεχνιέται στις γωνιές των δρόμων, να περνάει ώρες στη δροσιά και να θαυμάζει τ' άλλα παιδιά που ήταν πιο

Σημερινά

Παναγιώτας Μάμμου

Την ώρα που τα τραίνα
στο σταθμό ξεκινάνε...
και στον τοίχο-μας λάμπει
ο πράσινος ήλιος...
στης γειτόνιασας το σφυροδρέπανο
η ισότητα γίνεται «πιστεύω»
τότε οι εφημερίδες γράφουν
για σφαγές και βιασμούς...
Συζήτηση για τα θρίλερ της ΕΡΤ
Στο Σαλβατόρ και στο Λίβανο
θάνατος, πείνα, προσφυγιά!...
Η προκλητική μόδα
στην οδό Τσιμισκή
κ' η ανεργία στην οδό:
«ελεύθερος κόσμος».

Σκηνή από την ιστορία

Παντελή Κίτσιου

Απιθωμένα τ' άρματα
στη ρίζα τ' άσπρου τοίχου·
και το κλαρίνο λάλαγε
νίκες παλιές αξέχαστες.
Τα πράγματα στη θέση-τους
δεν πάνε σε μια νύχτα
κι ο Διγενής του χάροντα
τη μάχη για να πάρει
πρέπει μπροστά ν' αντρωθεί
απ' το χορό του κόσμου.

Λάμπρου Μάλαμα
«Ο Ξεσηκωμός του
του Πολυτεχνείου»

ικανά απ' αυτόν, για τα οποία, ελευθερία σήμαινε δράση, παροξυσμός, κίνδυνος· τότε, όταν ο χειμώνας το ίδιο γινόταν επιθυμητός, γιατί σήμαινε χλιαρότητα και στοργή και όνειρα, στα οποία ένιωθε σχεδόν σαν ηρωϊκός υπερασπιστής αρχαίων πολιτισμών.

Από το δωμάτιό-του φαινόταν κατά τη δύση ένας σφαιρικός σχεδόν λόφος που είχε στην κορυφή ένα μεγάλο ναό περιτριγυρισμένο από πολλά πελώρια φουντωτά πράσινα δέντρα. Ο ναός ήταν του Γιενλομιάο (ή του Πλούτωνα) και πιο κάτω βρισκότουσαν τρεις γέφυρες: η γέφυρα του χρυσού, η γέφυρα του ασημιού και η γέφυρα του πόνου, που ο καθένας πρέπει να διαβεί όταν πεθάνει, για να μπορέσει να πάει στον κάτω κόσμο.

Τα πρόσωπα της φαντασίας-του ήταν αρχαίοι ήρωες που συμπεριφέρονταν όμως με τρόπους μοντέρνους και δε μπορούσες να τους συγκρίσεις μ' εκείνους των διηγήσεων της κυρίας Τεν που στερούσαν κάθε ζωντάνιας. Πάνω στο γεφύρι του πόνου έβλεπε να περνούν σε απόλυτη ησυχία πολεμιστές σκοτωμένοι, άντρες φορτωμένοι με ρουμπίνια, κορίτσια με μικρά πόδια, όψεις που έλαμπαν ακόμα από χαρά και από μυστήριο, και η ματιά-του περνούσε από παράξενες σκιές αγάπης και θανάτου.

Ο πατέρας-του, μόλις έφτασε τα δεκάξη-του χρόνια, του 'χε δώσει την άδεια να πηγαίνει στη βιβλιοθήκη-του: Ένα μεγάλο σαλόνι διακοσμημένο με λεπτά και ξεκούραστα χρώματα, παντού γεμάτο με βιβλία διαφόρων διαστάσεων... Μια συλλογή που ξεκίνησε στο παρελθόν από κάποιον προσπάο-του και προχωρούσε με πετυχημένες κι έξυπνες επιλογές από κείνον το σοφό και λεπτολόγο άνθρωπο, τον πατέρα-του.

«Οι πλούσιοι δεν επενδύουν χρήματα σε γη και σε χτήματα γιατί στα βιβλία, βρίσκεται πλούσιος θερισμός σταριού...

Οι φιλόδοξοι που επιθυμούν να ανεβούν σε φήμη και πλούτο ασφουθούν στη σοβαρή μελέτη των αρχαίων συγγραμμάτων».

Ο πατέρας-του καθώς του παρουσίαζε τον απέραντο όγκο της γνώσης, του 'πε σχεδόν αποφθεγματικά:

- Αυτός είναι ο πλούτος-σου. Αν θέλεις γίνεις δυνατός πάνω στη γη κι αν θέλεις να γίνεις σπουδαίος, πρέπει να διαβάσεις όλους σχεδόν αυτούς τους τόμους. Σ' αυτούς υπάρχει όλη η σοφία της ανθρώπινης σκέψης και συ μπορείς να την αποκτήσεις χωρίς να κουραστείς. Σ' αυτούς μπορείς να βρεις την πραγματική ευτυχία· εκείνη που θα σε απομακρύνει από τα γήινα κακά, από τα άγχη, από τη μοναξιά, και δε θα κάνεις τίποτε άλλο από το να τη χαιρέσαι. Ανάμεσα σ' αυτά τα βιβλία μια μέρα θα βρεις ένα μεταξένιο σελιδοδείκτη που πάνω-του είναι ζωγραφισμένη μια κοπέλα με εβένινα μαλλιά. Θα 'ναι δύσκολο να τον βρεις γρήγορα, τη μέρα όμως που θα τον βρεις και θα τον πιάσεις στα χέρια-σου, θα σημαίνει για σένα, ότι απόχτησες όλη τη γνώση.

Ο Λιν Τσιου Γιαν ήταν ένα αγόρι πολύ ντροπαλό και κάθε επιθυμία του πατέρα γι αυτόν, ήταν νόμος· καταλάβαινε, επειδή γνώριζε τη μεγάλη μόρφωση των γονιών-του, ότι μερικές συμβουλές-τους έπρεπε να τις ακολουθήσει με συνέπεια και υπευθυνότητα.

Έτσι άρχισε να μελετάει μερικούς τόμους, τους πιο κατάλληλους για την ηλικία-του, και να τους καταβροχθίζει με προσοχή και με τη σκέψη πάντοτε σ' εκείνον τον μεταξένιο σελιδοδείκτη.

Πέρασαν γρήγορα τα χρόνια και στα εικοσιδυό-του, βρέθηκε να 'ναι ειδικός γραμματέας ενός πλούσιου τραπεζίτη. Η εξυπνάδα-του και η μόρφωσή-του ήταν πλέον γνωστή σ' όλη τη χώρα· ακόμα και ο αδερφός του αυτοκράτορα ήθελε να του δώσει για γυναίκα-του την πιο όμορφη από τις δυο-του κόρες, την Παϊ Μάο Νου (που σημαίνει το κοριτσάκι με τα μαύρα μαλλιά). Αυτός όμως δεν δέχτηκε γιατί όλες οι μέρες-του ήταν γεμάτες και κάθε ώρα πού 'χε ελεύθερη, την αφιέρωνε στην αναζήτηση μέσα στα πατρικά βιβλία του μεταξένιου σελιδοδείκτη.

Από την απέραντη βιβλιοθήκη, σχεδόν τα μισά βιβλία τα 'χε διαβάσει με λαιμαργία και αυξανόμενο καθημερινά ενδιαφέρον.

Κατάλαβε νά μεγαλώνει μέσα-του μιά παράξενη δύναμη που του 'δινε σιγουριά και σοφία. Το βράδυ όταν τα κορίτσια κάνανε κύκλο, σαν ένα κοπάδι περιστέρια γύρω από μια στέρνα με νερό, επέτρεπε στον εαυτό-του καμιά ώρα διάλειμμα και συζητούσε μαζί-τους διάφορα απρόβλεπτα και γεμάτα απλότητα θέματα. Εκείνες άκουγαν με περιέργεια και συχνά με ιλαρότητα τις προτιμήσεις-του και τους υπερβολικούς ρομαντισμούς-του. Ο χρόνος κύλαγε γεμάτος χτυπητές αντιφάσεις κι ευχάριστες συζητήσεις. Ο Λιν Τσιου Γιαν προσκαλούσε κάθε τόσο τις συμπαθητικές αυτές συντρόφισσες στο σπίτι-του, για ν' αποδιώχνει την ανία που τον παίδευε, τη σκληρή πραγματικότητα, όπου ακόμα και τ' αντικείμενα πού 'ναι δίπλα-μας, γίνονται ξαφνικά άπιαστα, μακριά και απλησίαστα.

Μόνο έτσι τ' όνειρο όλης-του της ζωής, η μυστική γυναίκα κλεισμένη στις σελίδες ενός βιβλίου που δεν τ' ακούμπησε κανείς ακόμα, τον καθησύχαζε για μερικές μέρες, και η ψυχή-του πλημμύριζε από αγνή και πραγματική ευτυχία.

Η αγάπη είναι κάτι το διαφανές και κεραυνοβόλο, δυναμώνει με τη μοναδική και έντονη παρουσία-της, τη σιγουριά της ύπαρξης και την επιθυμία της ζωής. Το ζωντανό κορμί μιας γυναίκας θα μπορούσε να τον ξανακάνει αγνό και απλό, αυτόν που πολλές νύχτες πέρασε ξάγρυπνος.

Καθόταν στο σκοτάδι με ανοιχτά τα μάτια και φανταζόταν μέσα στα δέντρα του κήπου ένα γυναικείο φουστάνι με χίλια χρώματα, ένα πρόσωπο με απροσδιόριστα χαρακτηριστικά, και ένιωθε τη φλογερή επαφή, τη γλυκειά συγκίνηση των ψιθυρισμένων λέξεων, πάνω στο γαλήνιο καθρέφτη του ποταμού· και η καρδιά-του ξεχειλίζει από γλύκα και πόνο.

Μερικές φορές, η απαλή μουσική των εγχόρδων, τον αποτραβούσε από αυτά τα συχνά και βασανιστικά οράματα που τον ωθούσαν να σπάσει κάθε αντικείμενο που 'βρισκε μπροστά-του, να καταστρέψει ό,τι του 'πεφτε στα χέρια-του.

Μια νύχτα, είδε μια άμαξα από κείνες τις μεγάλες, τις φοδραρισμένες με εκλεκτό πανί, να γλυστράει πάνω στις ευκίνητες ρόδες-της σαν να μην είχε βάρος και να

ταλαντεύεται σχεδόν σαν το γλυκό κούνημα που προξενεί τ' όνειρο. Στη σκιά μια κοπέλα, πάντοτε με μια ακαθόριστη φυσιογνωμία, λουσμένη όμως στοργικά στο ήρεμο φως του ήλιου, με το κεφάλι γυρτό στον ώμο σαν αποκοιμισμένη και χαμογελαστή. Η άμαξα έτρεχε μαζί-της χαρούμενη γύρω από μια πηγή. Τα δέντρα, τα χωράφια, τα λουλούδια ένα τοπίο παραμυθένιο. Ξαφνικά η άμαξα φτάνει κοντά στη γέφυρα του πόνου, απέναντι από τον ιερό ναό του Γιενλομιάο, και τ' άλογα, αφήνιασαν, όταν απότομα μπροστά-τους πρόβαλε έν' απέραντο βάραθρο. Στο βάθος του γκρεμού ανυψωμένα απειλητικά σπαθιά τεράστιων σαμουράι. Ο Λιν Τσιου Γιαν τρέχει να σταματήσει την άμαξα, μα σκοντάφτει και κατρακυλάει πάνω στ' ακονισμένα σπαθιά. Αυτό έδωσε στην όψη-του μια παράξενη έκφραση· σα να συγκεντρώθηκαν απότομα μεταξύ του δέρματός-του και της αιχμής των όπλων όλες οι επιθυμίες, όλες οι κρυφές προσδοκίες του κορμιού-του σε μια σπινθηροβόλα φωτοχυσία από αστραπές θολού και κοκκινωπού χρώματος.

Αυτό το παράξενο όνειρο, γεμάτο από ταραχή και παράπονο, ήταν γιαυτόν σημάδι προειδοποιητικό, μα δεν κατάφερε ποτέ να εξηγήσει τη σημασία-του με σαφήνεια· μέχρι που του γινε σχεδόν μόνιμη μανία.

Η γνώσεις-του γύρω από τις διάφορες επιστήμες, η επιτυχία με την οποία περπάτωνε κάθε λεπτή εργασία, η βαθιά γνώση των κοινωνικών προβλημάτων, τον οδήγησαν να διευθύνει ένα υπουργείο στην αυτοκρατορική αυλή.

Όταν αποφάσιζε να κάνει κάτι καινούργιο, πριν αρχίσει, στάθμιζε πάντα, αν αυτή-του η ενέργεια, ακόμα και στις πιο μακρινές συνέπειές-της θα 'ταν μελλοντικά χρήσιμη ή επιζήμια στον ίδιο, ή στην κοινωνία.

Σε λίγον καιρό τ' όνομά-του έγινε γνωστό σ' όλη την Κίνα και πέρασε και τα συνορά-της. Στα εικοσιπέντε-του χρόνια, ήταν ένας άνθρωπος δυνατός κι ευτυχισμένος και τώρα πια δεν του 'μεναν, παρά μόνο, λίγες δεκάδες τόμοι αδιάβαστοι από την πατρική βιβλιοθήκη.

Οι πιο ωραίες κοπέλες τον πολιορκούσαν, μα αυτός φοβόταν τον έρωτα.

«Η καρδιά είναι πολύ μικρή για να περικλείσει τα πάντα. Ο έρωτας πρέπει να σου γεμίσει το σώμα, αλλά ύστερα θα στο βασανίσει μέχρι που να στο καταναλώσει σαν ένας κακός πυρετός. Νιώθεις να καίγεται, νιώθεις να φθείρεσαι και σε διαβρώνει μέρα τη μέρα.

Αν μπορούσαμε να εισχωρήσουμε κάτω από το δέρμα κάθε ανθρώπου κρυφά, θ' ανακαλύπταμε τα πιο φοβερά πράγματα. Πολλές φωλιασμένες ζωώδεις και πονηρές σκέψεις σε συνεχή δολοπλοκία, έτοιμες να δράσουν στην πρώτη ευκαιρία. Έτσι ο έρωτας σε διαπερνά χωρίς να στο προαναγγείλει και φωλιάζει κάτω από το δέρμα-σου καρτερώντας τη στιγμή να εξορμήσει βίβαια και άγρια».

Μια τρομερή παράξενη σιωπή χυνόταν τότε γύρω-του· όποιος την ένιωθε διαπερνώταν από μια βαθιά ανατριχίλα· σταμάταγαν για μια στιγμή οι χτύποι της καρδιάς-του, μια πένθιμη προαίσθηση ερχόταν σα μια κραυγή συναγερμού· σταμάταγε ακόμα και η ελαφρά πνοή τ' ανέμου, σα να μπορούσε το άρωμα των λουλουδιών να εξαφανίσει στη στιγμή κάθε θόρυβο.

Κάποτε πήρε την εντολή να φύγει προσβευτής και η περηφάνια-του γιγάντωσε· δε μπορούσε να ζητήσει τίποτε άλλο από την τύχη-του. Ετοίμασε με προσοχή και ακρίβεια τις αναγκαίες αποσκευές. άρχιζε το δείλι· στον ουρανό που 'χε το χρώμα του αμαράντου, πετούσαν κοπάδια από άγρια πουλιά. Ο ήλιος, χαμηλά πιά, άφηνε να σβήσουν, στην αργή δύση-του λίγο λίγο, σχεδόν ανεπαίσθητα, όχι μόνο τα χρώματα, μα και να χάνονται οι εκατό και οι χίλιοι διαφορετικοί θόρυβοι που σε περικλείουν, πάντοτε χωρίς προειδοποίηση, και που δεν ξέρεις ποτέ σε ποιόν ανήκουν, πέρα από το χρόνο και σε εξουσιάζει ολόγυρα.

«Φτάνει με τις περιπέτειες της διαλεχτικής· πρέπει να καταλύσουμε τα ίχνη της υποταγής, τις λειτουργίες της εξουσίας. Η πραγματικότητα είναι πιο αληθινή από κάθε αλήθεια ακατόρθωτη, είναι πιο δυναμική και άμεση. Το χρέος είναι κάτι χωρίς αξία, είναι μια αφαίρεση που επικαλείται αιτίες οι οποίες παίζουν με την ισορροπία».

Και με το μυαλό γεμάτο από χίλια νέα προγράμματα, διάλεξε από την πατρική βιβλιοθήκη ένα μικρό τόμο δεμένο με σκούρο δέρμα, με χρυσά γράμματα. Ήταν ο προτελευταίος στο πρώτο, το χαμηλότερο ράφι.

Κουρασμένος όσο ποτέ άλλοτε πήρε τον τόμο μαζί-του στο κρεβάτι και τον ξεφύλλιζε ήρεμα. Ήταν η ιστορία μιας δυναστείας που είχε εκλείψει από τα παλιά χρόνια· μιλούσε για διάφορα πολύπλοκα επεισόδια αγάπης, θανάτου και μαγείας.

Στις τελευταίες σελίδες-του φάνηκε μια λεπτή άκρη μεταξένιου υφάσματος και με χέρια που τρέμανε ο Λιν Τσιού Γιάν κρατώντας-το προσπάθησε να εξηγήσει εκείνο που ήταν γραμμένο:

«Άσπλαχνα τους αγαπημένους απόσπασαν τον ένα από τον άλλον, βίαια η φωλιά του Φοίνικα ταραζείται, όχι που αμφιβάλλω ότι εσύ με σκέπτεσαι,

μα δεν είναι καλύτερα να μην είμαστε χωρισμένοι;

Καλύτερα απ' αυτή την τυφλή παρακολούθηση σε κάθε φεγγαράδα, σε κάθε πρωινό χαμόγελο λουλουδιού.

Ακόμα κι ένα ποτάμι δάκρυα ας χύσω αντάλλαγμα της μεγάλης-σου αγάπης:

ψυχή-μου γύρισε-μην πας ούτε στην Ανατολή

ούτε στη Δύση, ούτε στο Νότο, ούτε στο Βορρά!

Σηκώνεται ο δυνατός άνεμος και τα σύννεφα σαλπάρουν.

Το άδειο δωμάτιο είναι κρύο και σιωπηρό

κι εγώ στενάζω πάντα, για να μη μπορέσει ν' αναπαυτεί

η λυπημένη-μου καρδιά αιώνες μακριά από σένα». 2

Η κοπέλα που 'ταν ζωγραφισμένη πάνω στο μετάξι ήταν ωραιότατη· φορούσε ένα απλό φουστάνι από εκλεκτό ύφασμα, χωρίς στολίδια, εκτός από ένα μισοφέγγαρο από πέρλες πάνω στα μαλλιά-της. Το άσπρο χρώμα του προσώπου-της είχε ελάχιστα σημάδια από φτιασίδια.

΄Ασπρη και λεία, έμοιαζε ένα κομμάτι

από σμαράγδι λαξεμένο, να λαμποκοπά, μ' ένα χαμόγελο χωρίς καμιά ματαιοδοξία. Οι λοβοί των αιτιών-της ήσαν παχείς και στένοι πρός τα άκρα, οι ώμοι στρογγυλοί και γεμάτοι, κορμωστασιά ψιλόλιγνη κι αιθέρια που την τελειοποιούσε το ατλαζένιο φόρεμα.

Το όνειρο έκλεψε το νου του Λιν Τσιου Γιαν καθώς έσφιγγε μέσα στα χέρια-του εκείνη την παράξενη εικόνα.

Τις πρώτες ώρες της αυγής, μια ζεστασιά ασυνήθιστη κοντά στο μπράτσο-του τον έκανε ν' αναπηδήσει. Εκείνο το πρόσωπο με τα μεταξένια μαλλιά, τώρα μαζεμένα σ' ένα μεγάλο κότσο, με το μεγάλο άσπρο και ανοιχτό μέτωπο, ήταν δίπλα-του ζωντανό, σ' όλη-του τη λαμπρότητα. Τα μεγάλα μάτια-της έβγαζαν ένα ονειρικό μυστήριο. Η απαλή γραμμή της μύτης-της και το αισθησιακό στόμα ήξεραν να φωτίζονται μ' ένα εσωτερικό χάδι συναισθημάτων. Τα αρωματισμένα με μυρωδιά μελιού μαξιλάρια της ανασήκωναν το μισόγυμνο στήθος. Τον κοίταζε σιωπηλά περιμένοντας να ξυπνήσει καλά.

Ήταν σα να ξεπετάχτηκε ξαφνικά ο ήλιος ψηλά στη μέση τ' ουρανού σ' ένα φλογερο τρελό στρόβιλο χρωμάτων. Σε λίγες στιγμές, όπως η αντανάκλαση της εικόνας-μας σ' έναν τεράστιο καθρέφτη, ένιωθε μ' ευχάριστη έκπληξη, μαγεμένος από την απροσδόκητη παρουσία-της.

Δε μπόρεσε να φύγει όπως είχε υποσχεθεί στον αυτοκράτορά-του, κι έμεινε όλη τη μέρα να ζητάει εξηγήσεις του θαύματος. Δεν φοβόταν.

-Τώρα που είσαι εδώ μαζί-μου δε θα σ' αφήσω πια να φύγεις. Φτάνει με τις αποδράσεις, τις φαντασίες. Είσαι φτιαγμένη στα μέτρα-μου για να σε κλείσω ολόκληρη στην αγκαλιά-μου και είσαι το μοναδικό μυστήριο που δεν έχω ακόμα εξερευνήσει. - Δέν είναι ποτέ αργά σε μας. Ο ήλιος δεν πάει να δύσει, ούτε κι εμείς.

Στο πρόσωπό-της διαφαινόταν ένα έμπειρο και πονηρό χαμόγελο.

«Ίσως -σκεφτόταν ο Λιν- είναι μόνο ένα όνειρο» και της ζήτησε ένα φιλί. Αυτή σιωπηλά τον έσφιξε δυνατά με τα μέλη-της, τον περιέκλεισε σχεδόν ολόκληρο· τα πόδια-της δεν σταματούσαν τη ρυθμική

και σίγουρη κίνηση, κι αυτός δεν τολμούσε να την απομακρύνει· τόσο η επιθυμία τον συνέπαιρνε και τον ευαισθητοποιούσε σε μια κρυφή αποχαύνωση· ήταν βέβαιος ότι ούτε κι εκείνη καταλάβαινε τι έκανε.

Πέρασαν σαν αστραπή πολλά χρόνια και ο Λιν κατανάλωσε όλες-του τις δυνάμεις σ' ένα ατέλειωτο αγκάλιασμα, ώσπου ένα βράδυ εκείνη του 'κλείσε τα μάτια με μια μητρική χειρονομία αγάπης και πόνου.

Το σώμα-του στολισμένο με πολυτελή κοσμήματα τοποθετήθηκε στο κέντρο του μεγάλου σαλονιού, ανάμεσα στα 'πιο αγαπημένα-του βιβλία· όλοι μπόρεσαν ν' ακουμπήσουν το νεκρό.

Εκείνη με τα μαύρα μαλλιά-της λυμένα στις όμορφες τορνευτές κι αισθησιακές πλάτες-της, έκλαψε με σπαραγμό το θάνατο του συντρόφου-της.

Ήταν άναγκη να κρυφτεί η αλήθεια από τους ανθρώπους, αφού κανείς ακόμα δεν είχε καταφέρει να καταλάβει τι είναι αληθινό;

Κ. Νίκας
Μάης '82

Νεάπολη Ιταλίας

Ο Antonio Spagnuolo γενν. στη Νάπολη το 1931.

Σπούδασε σε κλασικό Λύκειο και ιατρική στο Πανεπιστήμιο της πόλης-του, και καλλιέργησε την ψυχολογία και τη φιλοσοφία. Ίδρυσε και διηύθυνε πολλά περιοδικά. Εδώ κι 6 χρόνια έχει το «Prospective Culturali» (Λόγου και τέχνης). Στα γράμματα πρωτοπαρουσιάστηκε με στίχους το 1953. Τύπωσε 6 ποιητικές συλλογές και 1 διηγηματογραφική. Για το υπέροχο λογοτεχνικό-του τάλαντο, μίλησαν κι έγραψαν πολλοί διαπρεπείς Ιταλοί κριτικοί. Έργα-του μεταφράστηκαν και σε ξένες γλώσσες.

2 Από τη συλλογή «Liriche Cinesi» εκδ. Einaudi 1952, δοσμένο σε ελεύθερη μετάφραση από το συγγραφέα.

Λάμπρου Μάλαμα
1) «Σημειώσεις
ενός Ταβερνιάρη»
Μικρά αφηγήματα και στοχασμοί
στιγμιότυπα και περιπέτειες
σκιαγραφίες τύπων και αναμνήσεις.
Γεγονότα, πρόσωπα και πράγματα
βιώματα του μόχθου και του πόνου.

Το «θάμα»

Ηθογραφικό και πικάντικο διήγημα
Του Στέργιου Βαλιούλη

Ολημερίς τριγύριζε γύρω από τη φούστα της γριάς. Μπαινόβγαινε πίσω της στα δωμάτια, ανέβαινε στις καρέκλες, πηδούσε στο τραπέζι, έτρωγε μες απ' τις χούφτες της κι όσο όλες μαζί οι άλλες κότες και τα πετεινάκια της αυλής κι όταν σουρούπωνε ο Θεός τη μέρα, τοκ τοκ, τοκ τοκ, έκανε μεγαλόπρεπα το γύρο του σπιτιού, έφτανε στην εξώπορτα, ανέβαινε στο πεζούλι κι ύστερα βογγώντας απ' τα πάχητα έδινε μια και σάλτερνε στο χαμηλότερο κλαρί της αχλαδιάς και κούρνιαζε ως τα χιράματα της άλλης μέρας.

Οι κότες, στο κοτέτσι...

Γύρω στις τρεις απ' τα μεσάνυχτα λαλούσαν τα κοκόρια του χωριού, γέμιζεν ο αγέρας λαρυγγίσματα, ξυπνούσαν οι χωριάτες, άναβαν τα φανάρια και τα τσιμπλοκάντηλα κι έφευγαν για τα καπνοχώραφα, να «σπάσουν» στη δροσιά καπνόφυλλα, να τα «μπυρλιάσουν» στις βελόνες την ημέρα.

Ο χοντροκόκορας κοιμόταν του καλού καιρού και μόνο προς το τέλος της νυχτερινής πετεινοσυναυλίας μισάνοιγε τα πρησμένα μάτια του, τέντωνε το λαιμό μια στάλα, μη λάχει και ξεδέψει ανώφελα λίγες θερμίδες παραπάνου και γρύλλιζε μισόπνοα, βραχνά, το μπάσσο λάλημά-του.

- Κου ρί γρ γρ γρ ου ου ου...

Τον άκουγε ο δάσκαλος και σκύλιαζε.

- Βρε τον αρχιτεμπέλαρο. Βρε το πετεινογαϊδούρι...

Έλα όμως που τον λάτρευαν οι γέροντες; Τον είχαν σα μονάκριβο παιδί, σαν κόρη-τους κι αγγόνι, γάτα και σκύλος κι ωδικό πουλί, ακόμα και για ξυπνητήρι. Δεν πα να ξέσκιζαν τα λαρύγγια τους τ' άλλα κοκόρια της αυλής και του χωριού; Σα δε λαλούσε ο χοντροκόκορας, δεν αποφάσιζαν ν' αφήσουν το κρεβάτι, οι γέροι.

Κι αυτός, λες και τους συμπονούσε ο αθεόφοβος, λαλούσε τελευταίος τελευταίος, χαρίζοντας στα κουρασμένα γερατειά λίγη παραπανίσια ανάπαυση.

- Θα τονε σφάξω κι ας με σφάξουνε, μούγκριζε από μέσα του ο νοϊκάρης δάσκαλος.

Κείνες τις μέρες μελετούσε για να δώσει εξετάσεις, κι όπως τόχε πάρει απόφαση, τις πλιότερες φορές τον έβρισκε η αυγή να στίβει το μυαλό πλάι στη γκαζόλαμπα. Απ' το παράθυρο έβλεπε κι άκουγε στην αχλαδιά το θεομπαίχτη κόκορα να κοροϊδεύει το σινάφι-του και τους καλούς γερόντους.

- Θα τον σκοτώσω, το ρουφιάνο...

Μια νύχτα είχε ανημποριές. Τα γράμματα χοροπηδούσαν μπρος στα κουρασμένα μάτια του κι όταν με χίλια βάσανα κατάφερνε ν' αποσώσει ένα κεφάλαιο, ένιωθε πως τό 'κανε ανώφελα. Τίποτα δεν τού 'χε απομείνει απ' ό,τι διάβασε λες και το βλέμμα-του γλιστρούσε σε κατάλευκες αράδες.

Άνοιξε το παράθυρο να δροσιστεί κι άναψε τσιγάρο. Ο κόκορας, δυο δρασκειλιές πιο κείθε, χρωματιστό σακί στου χαμηλότερου κλαριού τη μέση, ροχάλιζε βουβά κι αναισθητα στον πιο μακάριο ύπνο.

- Κάθαρμο... ψιθύρισε κι απόμεινε να τον κοιτάζει με φτόνο.

Αγνάντια του οι σκοτεινές κορφές των δέντρων κ' οι στέγες των σπιτιών προβάλλονταν, όγκοι τυφλοί, στο διάστιχτο διάστημα, βυθισμένοι στη μαγεία του ονειρού.

Οι τσακισμένοι απ' το μόχθο χωριανοί κοιμόνταν, ως να λαλήσουν τα κοκόρια για να ξαναριχτούν από ξαρχής στον παιδεμό της πιο αχάριστης δουλιάς με τα καπνά, που μόνο όσοι την έζησαν ένιωσαν την πικρή-της γεύση.

Ροφούσε το τσιγάρο-του έκανε σύγκριση ανάμεσα στην καλοπέραση του βρωμοκόκορα και τη ζωή των άμοιρων ανθρώπων και νεύριάζε.

- Ας μού 'διναν το λεύτερο να του πατήσω το καρύδι...

Ξάφνου μια πονηρή σκέψη σφηνώθηκε απροσκάλεστη στο μυαλό-του. Τα νυσταγμένα μάτια-του μεγάλωσαν κι ένα σατανικό χαμόγελο χάραξε τη μορφή-του.

Όταν το ξανασκέφτηκε, μετάνιωσε.

- Ναι, αλλά...

Όσο όμως κι αν την απόδιωχνε, σα διαβολάκι εκείνη ξαναγύριζε και του τριβέλιζε το νου.

- Τάχα γιατί;

Τέλειωσε το τσιγάρο κι από τη γόπα-του άναψε άλλο. Την τσαχπινιά την είχε, ο έρημος, στο αίμα του κοίταξε όμως πως κατά-

ντησε για να τον θέλουν σοβαρό, τρωστάμενοι και χωριάτες. Ωστόσο είχε μια θαυμάσια ευκαιρία, η νύχτα ποτέ δεν ήταν τόσο ζοφερή κι όπως όλοι κοιμούνταν του καλού καιρού, δεν θα το μάθαινε κανένας. Στο κάτω κάτω της γραφής...

Δε θα τον έπνιγε. Θα του χαλούσε όμως τον ύπνο. Έτσι, για να του κάνει κάτι απ' τα πολλά που του χρειάζονταν.

Δίστασε λίγο ακόμα κι άξαφνα τ' αποφάσισε. Χτύπησε δυνατά και γρήγορα τα χέρια στα μεριά-του κι έβγαλε μια κραυγή, όμοια με πειτεινού που διαλαλεί στην κοπριά το θρίαμβου-του.

- Κου κου ρί κου ου ου...

Κάτι μπορεί να άκουσε μες στο βαθύ του ο κερατόπιστος, μα μήτε σάλεψε αφού, ότι κι αν έλεγε η φωνή, ήταν μοναδική κι ολόκληρη. Φούσκωσε μόνο τα φτερά κι ύστερ' αγάλι αγάλι τα ξεφούσκωσε και ξαναβούλιαξε στη νάρκη-του.

- Παλιόμυτρο! Θαρρής, θα σου περάσει! Αμ δε...

Ξαναχτύπησε πιο δυνατά τα χέρια στα μεριά κι έκραξε μ' όλη τη δύναμή-του.

- Κου κου ρί κου ου ου...

Στενάζοντας βαθιά ο χοντροκόκορας όρθωσε μίαν ιδέα το κορμί και μισάνοιξε το ένα βλέφαρο. Είχε σιγουρευτεί πως ήταν λάλημα, έπαιρνε όρκο... Τάχατες όμως ήταν τόση βιά να το ακολουθήσει; Έμεινε έτσι ασάλευτος όσο να το καλοσυλλογιστεί κι όπως στεκόταν μισοκαθιστός, λύγισαν αργά αργά τα πόδια-του, έπεσε η αυλαία του ματιού και βρέθηκε ξανά, μ' όλο το βάρος-του, ένα με το κλωνάρι.

- Να μέ χέσεις αν σ' αφήσω ήσυχον, μούγκρισε έξω απ' τα ρούχα-του ο υποψήφιος επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης και τρίτωσε το πείραμα.

- Κου κου ρί κου ου ου...

Η τελευταία κραυγή ήταν πολύ κοντά στη δεύτερη κι ο χοντροβούβαλος δεν είχε τον καιρό να ξαναθυπιστεί στο πέλαγο της νάρκης. Την άκουσε, τη ζύγισε, την καλοχώνεψε και πήρε τη μεγάλη απόφαση. Τέντωσε τα χοντρά ποδάρια-του, τίναξε την κεφαλα εμπρός, πήγαν και ήρθαν πέρα δώθε οι μπριζόλες των λειριών κι έβγαλε τη βραχνή μπάσσα φωνή του, γρύλλισμα γουρουνιού σε νέα βελτιωμένη έκδοση.

- Κου ρί γρ γρ ου ου...

Δεν τ' άχε φανταστεί ο δάσκαλος τα όσα επακολούθησαν. Άες και παραξηγήθηκαν τ' άλλα κοκόρια του χωριού που πήρε τούτος την πρωτιά, τινάχτηκαν όλα μαζί και γέμισαν απ' άκρη σ' άκρη τον αγέρα με τα δαιμονισμένα κουκουρίκου-τους.

Έκλεισε μάνι-μάνι το παράθυρο, έδωσε ένα φύσημα στο λαμπογυάλι κι απόμεινε στο σκοτάδι ασάλευτος να καρδιοχτυπά με τα σούρτα φέρτα των χωριανών στο πρώιμο ξύπνημα-τους. Ένα ένα, άναψαν πάλι τα φανάρια και τα τσιμπλοκάντηλα, γκάριξαν αγουροξυπνημένοι οι γαιδάροι, βέλαξαν τα γελάδια, τα κατσίκια και τα πρόβατα κι ευθύς κατόπι άνθρωποι, κάρρα κι άλογα, πήραν τους δρόμους κι έφευγαν μες τη βαθιά τη νύχτα.

Άες και τη μάγεψε κάποιο κακό δαιμονικό που σήκωσε επανάσταση και χάλασε τη θεικιά παγκόσμια τάξη, δεν ήταν να τελειώσει πιά, να πάει στον αγύριστο η τρομερή εκείνη νύχτα.

Γέμισαν φίσκα τα κοφίνια με καπνόφυλλα, οι χωριάτες, τα φόρτωσαν, πήραν του γυρισμού το δρόμο κ' η νύχτα ακόμα νύχτα.

- Έλα Χριστέ και Παναγιά!

Κι έκαναν το σταυρό-τους κι έριχναν τρομαγμένα βλέμματα στο κατασκότεινο βουνό, εκεί που ως τα χτες χρίσωνε κάθε αυγή σαν πρόσωπο θεικό ο φωτοδότης ήλιος πριονωτές κορφές, σύννεφα, δέντρα, αγέρα.

- Έλα Χριστέ και Παναγιά! Καινούργιο θάμα πάλι...

Νίκης Βαμπούλη: Γυμνό της άνοιξης

Βαλκανικές Συνεργασίες

Εκατό χρόνια από τη γέννηση Του Γιώργη Δημητρώφ

**Μικρή σκιαγράφηση από το
ΛΑΜΠΡΟ ΜΑΛΑΜΑ**

Στις 18 Ιούνη έκλεισαν 100 χρόνια αφότου γεννήθηκε σ' ένα χωράφι, την ώρα του θερισμού, στα 1882 ο Γιώργης Δημητρώφ στο χωριό Κοβατσέβτσι, της περιοχής Ραντομίρ.

Δικαιωματικά, πανηγυρικά και περήφανα γιορτάζει αυτή την επέτειο ο φίλος και αδερφός βουλγάρικος λαός· και κοντά σ' αυτόν χαιρετίζουν κι αποτίουν φόρο τιμής όλοι οι βαλκανικοί λαοί, καθώς και όλοι οι πολιτισμένοι λαοί του κόσμου.

Ηγέτες σαν το Δημητρώφ, η ανθρωπότητα γεννάει κι αναδείχνει κάθε 50 και 100 χρόνια. Η μορφή αυτού του νεώτερου σοσιαλιστή ηγέτη με πανευρωπαϊκή φήμη κι ακτινοβολία, δεν είναι μόνο η αγωνιστική δόξα και το καύχημα που δημιούργησε το σύγχρονο προοδευτικό μεγαλείο του βουλγάρικου λαού, παρά κι ο βασικός απελευθερωτής και αναγεννητής της Νέας Βουλγαρίας.

Χιλιάδες οι προσκυνητές, αμέτρητες φάλαγγες οι σιωπηλές καρδιές στη Σόφια καθημερινά, νιώθουν μια ιερή συγκίνηση και μέσα κι έξω από το μαουσλείο-του. Νιώθουν τη μεγάλη και ζεστή καρδιά-του, να χτυπάει για τη λευτεριά και την ειρήνη ολάκερης της ανθρωπότητας.

Ο Δημητρώφ σαν παιδί φτωχιάς αγροτικής οικογένειας, δε μπόρεσε να σπουδάσει σε σχολές. Αλλ' έγινε μια από τις πιο λαμπρές κι αυτοδίδαχτες ηγετικές φυσιογνωμίες της Ευρώπης, στο σκληρό αγώνα για την απολύτρωση της εργατιάς και την αφύπνιση των σκλάβων της γης.

Είναι μαζί θεμελιωτής της νιάς ζωής και φωτοδότης του λαού-του.

Η φωνή-του ήταν μια στεντόρεια κραυγή του λυτρωμού για τους αδικημένους.

Ήταν μια σάλπιγγα πολύηχη για την ανάσταση των πεθαμένων ζωντανών του κόσμου.

Ήταν ο Γραμματέας της Τρίτης Διεθνούς, που στάθηκε ο φλογερός ήλιος των Ροδοκοιλιάδων της πατρίδας-του, κι ο κεραυνός μαζί της Σίπκας και της Ρίλας, που έκαψε τις φωλιές των εχθρών του λαού-του.

Αυτός που είχε δάσκαλους τους Μαρξ-Ένγκελς, Λένιν-Στάλιν, Κύρκωφ και Μπλαγκόεφ και πρότυπα αποστολικής θυσίας τους ποιητές Μπότεφ, Μίλεφ και Βαπτσάρωφ.

Αυτός που ταπείνωσε το φασισμό στη Δίκη της Λειψίας το 1933 και σαν υπέρμαχος για το δίκιο των λαών, ήταν και σίγουρος για το μέλλον της Βουλγαρίας.

ντησε για να τον θέλουν σοβαρό, τρωστάμενοι και χωριάτες. Ωστόσο είχε μια θαυμάσια ευκαιρία, η νύχτα ποτέ δεν ήταν τόσο ζοφερή κι όπως όλοι κοιμούνταν του καλού καιρού, δεν θα το μάθαινε κανένας. Στο κάτω κάτω της γραφής...

Δε θα τον έπνιγε. Θα του χαλούσε όμως τον ύπνο. Έτσι, για να του κάνει κάτι απ' τα πολλά που του χρειάζονταν.

Δίστασε λίγο ακόμα κι άξαφνα τ' αποφάσισε. Χτύπησε δυνατά και γρήγορα τα χέρια στα μεριά-του κι έβγαλε μια κραυγή, όμοια με πετεινού που διαλαλεί στην κοπριά το θρίαμβό-του.

- Κου κου ρί κου ου ου...

Κάτι μπορεί να άκουσε μες στο βαθύ του ο κερατόπιπτος, μα μήτε σάλεψε αφού, ότι κι αν έλεγε η φωνή, ήταν μοναδική κι ολόκρωτη. Φούσκωσε μόνο τα φτερά κι ύστερ' αγάλι αγάλι τα ξεφούσκωσε και ξαναβούλιαξε στη νάρκη-του.

- Παλιόμυτρο! Θαρρείς, θα σου περάσει; Αμ δε...

Ξαναχτύπησε πιο δυνατά τα χέρια στα μεριά κι έκραξε μ' όλη τη δύναμή-του.

- Κου κου ρί κου ου ου...

Στενάζοντας βαθιά ο χοντροκόκορας όρθωσε μιάν ιδέα το κορμί και μισάνοιξε το ένα βλέφαρο. Είχε σιγουρευτεί πως ήταν λάλημα, έπαιρνε όρκο... Τάχατες όμως ήταν τόση βιά να το ακολουθήσει; Έμεινε έτσι ασάλευτος όσο να το καλοσυλλογιστεί κι όπως στεκόταν μισοκαθιστός, λύγισαν αργά αργά τα πόδια-του, έπεσε η αυλαία του ματιού και βρέθηκε ξανά, μ' όλο το βάρος-του, ένα με το κλωνάρι.

- Να μέ χέσεις αν σ' αφήσω ήσυχον, μούγκρισε έξω απ' τα ρούχα-του ο υποψήφιος επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης και τρίτωσε το πείραμα.

- Κου κου ρί κου ου ου...

Η τελευταία κραυγή ήταν πολύ κοντά στη δεύτερη κι ο χοντροβούβαλος δεν είχε τον καιρό να ξαναβυθιστεί στο πέλαγο της νάρκης. Την άκουσε, τη ζύγισε, την καλοχώνεψε και πήρε τη μεγάλη απόφαση. Τέντωσε τα χοντρά ποδάρια-του, τίναξε την κεφαλα εμπρός, πήγαν και ήρθαν πέρα δάθε οι μπριζόλες των λειριών κι έβγαλε τη βραχνή μπάσσα φωνή του, γρύλλισμα γουρουνιού σε νέα βελτιωμένη έκδοση.

- Κου ρί γρ γρ ου ου...

Δεν τ' άχε φανταστεί ο δάσκαλος τα όσα επακολούθησαν. Άες και παραξηγήθηκαν τ' άλλα κοκόρια του χωριού που πήρε τούτος την πρωτιά, τινάχτηκαν όλα μαζί και γέμισαν απ' άκρη σ' άκρη τον αγέρα με τα δαιμονισμένα κουκουρίκου-τους.

Έκλεισε μάνι-μάνι το παράθυρο, έδωσε ένα φύσημα στο λαμπογαλί κι απόμεινε στο σκοτάδι ασάλευτος να καρδιοχτυπά με τα σούρτα φέρτα των χωριανών στο πρώιμο ξύπνημα-τους. Ένα ένα, άναψαν πάλι τα φανάρια και τα τσιμπλοκάντηλα, γκάριξαν αγουροξυπνημένοι οι γαιδάροι, βέλαξαν τα γελάδια, τα κατσίκια και τα πρόβατα κι ευθύς κατόπι άνθρωποι, κάρρα κι άλογα, πήραν τους δρόμους κι έφευγαν μες τη βαθιά τη νύχτα.

Άες και τη μάγεψε κάποιο κακό δαιμονικό που σήκωσε επανάσταση και χάλασε τη θεικιά παγκόσμια τάξη, δεν ήταν να τελειώσει πιά, να πάει στον αγύριστο η τρομερή εκείνη νύχτα.

Γέμισαν φίσκα τα κοφίνια με καπνόφυλλα, οι χωριάτες, τα φόρτωσαν, πήραν του γυρισμού το δρόμο κ' η νύχτα ακόμα νύχτα.

- Έλα Χριστέ και Παναγιά!

Κι έκαναν το σταυρό-τους κι έριχναν τρομαγμένα βλέμματα στο κατασκότεινο βουνό, εκεί που ως τα χτες χρύσωνε κάθε αυγή σαν πρόσωπο θεικό ο φωτοδότης ήλιος πριονωτές κορφές, σύννεφα, δέντρα, αγέρα.

- Έλα Χριστέ και Παναγιά! Καινούργιο θάμα πάλι...

Νίλκε Βαμπούλη: Γυμνό της άνοιξης

Βαλκανικές Συνεργασίες

Εκατό χρόνια από τη γέννηση Του Γιώργη Δημητρώφ

**Μικρή σκιαγράφιση από το
ΛΑΜΠΡΟ ΜΑΛΑΜΑ**

Στις 18 Ιούνη έκλεισαν 100 χρόνια αφότου γεννήθηκε σ' ένα χωράφι, την ώρα του θερισμού, στα 1882 ο Γιώργης Δημητρώφ στο χωριό Κοβατσέβτσι, της περιοχής Ραντομίρ.

Δικαιωματικά, πανηγυρικά και περήφανα γιορτάζει αυτή την επέτειο ο φίλος και αδερφός βουλγάρικος λαός· και κοντά σ' αυτόν χαιρετίζουν κι αποτείουν φόρο τιμής όλοι οι βαλκανικοί λαοί, καθώς και όλοι οι πολιτισμένοι λαοί του κόσμου.

Ηγέτες σαν το Δημητρώφ, η ανθρωπότητα γεννάει κι αναδείχνει κάθε 50 και 100 χρόνια. Η μορφή αυτού του νεώτερου σοσιαλιστή ηγέτη με πανευρωπαϊκή φήμη κι ακτινοβολία, δεν είναι μόνο η αγωνιστική δόξα και το καύχημα που δημιούργησε το σύγχρονο προοδευτικό μεγαλείο του βουλγάρικου λαού, παρά κι ο βασικός απελευθερωτής και αναγεννητής της Νέας Βουλγαρίας.

Χιλιάδες οι προσκυνητές, αμέτρητες φάλαγγες οι σιωπηλές καρδιές στη Σόφια καθημερινά, νιώθουν μια ιερή συγκίνηση και μέσα κι έξω από το μαουσωλείο-του. Νιώθουν τη μεγάλη και ζεστή καρδιά-του, να χτυπάει για τη λευτεριά και την ειρήνη ολάκερης της ανθρωπότητας.

Ο Δημητρώφ σαν παιδί φτωχιάς αγροτικής οικογένειας, δε μπόρεσε να σπουδάσει σε σχολές. Αλλ' έγινε μια από τις πιο λαμπρές κι αυτοδίδαχτες ηγετικές φυσιογνωμίες της Ευρώπης, στο σκληρό αγώνα για την απολύτρωση της εργατιάς και την αφύπνιση των σκλάβων της γης.

Είναι μαζί θεμελιωτής της νιάς ζωής και φωτοδότης του λαού-του.

Η φωνή-του ήταν μια στεντόρεια κραυγή του λυτρωμού για τους αδικημένους.

Ήταν μια σάλπιγγα πολύηχη για την ανάσταση των πεθαμένων ζωντανών του κόσμου.

Ήταν ο Γραμματέας της Τρίτης Διεθνούς, που στάθηκε ο φλογερός ήλιος των Ροδοκοιλιάδων της πατρίδας-του, κι ο κεραυνός μαζί της Σίπκας και της Ρίλας, που έκαψε τις φωλιές των εχθρών του λαού-του.

Αυτός που είχε δάσκαλους τους Μαρξ-Ένγκελς, Λένιν-Στάλιν, Κύρκωφ και Μπλαγκόεφ και πρότυπα αποστολικής θυσίας τους ποιητές Μπότεφ, Μίλεφ και Βαπτσάρωφ.

Αυτός που ταπείνωσε το φασισμό στη Δίκη της Λειψίας το 1933 και σαν υπέρμαχος για το δίκιο των λαών, ήταν και σίγουρος για το μέλλον της Βουλγαρίας.

Αυτός ο βυθομέτρης του πικρού κι αβάσταχτου ανθρώπινου πόνου· κι ο θεράπωντας των πληγών που άνοιγαν οι άγριες μορφές δουλείας σε κουφάρια και ψυχές λαών, οι άσπονδοι εχθροί-του. Αυτός ο εμπνευστής σε πρότυπη αγροτική ζωή και προκοπή, σ' ενωτική γραμμή και συμφιλίωση κτηματιών και ακτημόνων, που πέρασε τους σκαπανείς της γης σ' ανώδυνη ισοτιμία.

Ακριβοζύγιζε με σύνεση τις δυνατότητες και τις συνθήκες. Στάθηκε ο υπεράξιος οδηγητής και αρχηγός, να βγει να λυτρωθεί ο βουλγάρικος λαός, από κάθε μακραιωνή-του δυναστεία. Ο φίλος-του, ο Παλμίρο Τολιάτι έγραφε:

«Η σκέψη του Δημητρώφ, είχε τονωθεί από την πραγματική κουλτούρα από τις βαθιές γνώσεις των κλασικών του μαρξισμού, από τις βαθιές και άμεσες γνώσεις για τους στοχαστές και τους συγγραφείς όλων των χωρών. Γνώριζε τους Γκαίτε και Δάντη, Κάρολο Μαρξ, Χάινε και Βολταίρο, καθώς και τον Λένιν. Οι γίγαντες αυτοί τον ενέπνεαν στην καθημερινή ζωή-του».

Το πόσο λάτρευε τον Γκαίτε και τη σοφή παραινετική-του ποίηση, ο γίγας Δημητρώφ ή «παπούς» όπως τον λέγαμε στην Εθνική Αντίσταση το 1940-45 και σχηματιζαμε τότε φανταστικά την εικόνα-του επιβλητική στα εφηβικά-μας παρτιζιάνικα όνειρα και στα λυτρωτικά οράματά-μας που τονε κάναμε σαν συμμαχικό ηγέτη, θρύλο και τραγούδι, το είχε δείξει κι ο ίδιος στη Δίκη της Λειψίας, όπου στην απολογία-του απαγγείλε σθεναρά και τους παρακάτω στίχους του μεγάλου Γερμανού ποιητή:

«Έγκαιρα ετοίμασε το νου-σου.
Οι δίσκοι της ζυγαριάς της μεγάλης ευτυχίας
σπάνια βρίσκουν ηρεμία:
Χρέος έχεις ή να υψώνεσαι,
ή να πέφτεις κάτω.
Εξουσίαζε ή υποτάξου,
γνωρίσου με τη γιορτή ή με τον πόνο,
υψώσου σα βαρύ σφυρί
ή στάσου σαν αμόνι!».

Κι έπειτα φώναξε δυνατά:

«Έτσι είναι. Όποιος δε θέλει να στέκει σαν αμόνι, πρέπει σφυρί να γίνει».

Ας είναι ο Δημητρώφ, ο ζεστός κι αβασιλευτος ήλιος στους βαλκανικούς λαούς, ο πολικός αστέρας, της φιλικής κι αδερφικής συνεργασίας και προόδου. Με του Ρήγα-μας αδερφές οι μνήμες κ' οι μορφές, ας φτερουγίζουν απ' το Δούναβη έως τον Ψηλορείτη, άγγελοι φρουροί της ενότητας και της αδερφοσύνης των Βαλκάνιων.

Δοξασμένος ήρωας ο Δημητρώφ κι αθάνατο τραγούδι στους αιώνες, που θεμελίωσε των Βούλγαρων φίλων κι αδερφών τα παλάτια του συντροφικού-τους μέλλοντος.

Γίγας στους γίγαντες ό Δημητρώφ
βράχος γρανίτινος στέκει όμπρός
τούς δικαστές μαστιγώνει σκληρά
τούς Γκαίρινγκ. Χίτλερ ποδοπατά.

Ο μικρός Δημητρώφ με τους γονείς-του

Με τη γυναίκα-του Λούμπα το 1912.

Αντιμετωπίζοντας τον αρχιφασίστα Γκαίριγκ στη Δίκη της Λειψίας το 1933.

Με τον Τολμπούκιν στη Σόφια το 1946

Ο Δημητρώφ με τον Τόντορ Ζιφκωφ στη Σόφια το 1948.

Σαν στοργικός πατέρας ανάμεσα στη νεολαία

Ένα βαρύ και πρωτότυπο έργο Βούλγαρου φιλόσοφου που αφιερώνεται στην Αρχαία Ελλάδα

Του Γκέρμαν Χρίστοφ

Αυτές τις μέρες κυκλοφόρησε στη χώρα σε μαζικό τιράζ ο δεύτερος τόμος του κεφαλαιώδους τετράτομου έργου του διακεκριμένου Βούλγαρου φιλόσοφου Νικολάι Ιριμπατζάκοφ «Η Κοινωνιολογική Σκέψη του Αρχαίου Κόσμου» που έχει τίτλο «Στο λίκνο της φιλοσοφίας – Ελλάδα, από τον Ησίοδο μέχρι το Δημόκριτο». Στον πρώτο τόμο (κυκλοφόρησε το 1978) ο συγγραφέας πραγματεύεται την κοινωνιολογική σκέψη της αρχαίας Αιγύπτου, της Σουμερίας και της Βαβυλωνίας, ενώ ο δεύτερος είναι αφιερωμένος ολοκληρωτικά στην κοινωνιολογική σκέψη της αρχαίας Ελλάδας.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί μια πρόκληση για τους ιστορικούς της φιλοσοφίας και της κοινωνιολογικής σκέψης, για πολλές εσφαλμένες αντιλήψεις που απόχτησαν τη δύναμη δογμάτων. Οδηγεί δε τον αναγνώστη σε μια ατμόσφαιρα πολεμικής, για να του παρουσιάσει τους στοχαστές της αρχαίας Ελλάδας από τον Ησίοδο ως το Δημόκριτο και τις διδασκαλίες-τους, με μια νέα ερμηνεία, που για διαφόρους λόγους ή δεν έγιναν αντικείμενο μελέτης, ή πάλι προβλήθηκαν στρεβλά, πράγμα που ξεκινάει από τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, το Χέγκελ και άλλους επιφανείς εκπροσώπους της μη μαρξιστικής φιλοσοφικής και ιστορικής σκέψης. Ο βασικός σκοπός του βιβλίου είναι να ξαναζωντανέψει, να βγάλει από το άγνωστο και την αφάνεια τον πλούτο των ιδεών του αρχαίου υλισμού για τα ζητήματα του ανθρώπου και της ζωής-του, για την ανθρώπινη κοινωνία και την ιστορία-της, να καταδείξει τη σημασία για τον ανθρώπινο πολιτισμό, την ανάπτυξη της φιλοσοφικής και κοινωνιολογικής σκέψης και όχι σε τελευταία μοίρα την επικαιρή σημασία-του για την εποχή-μας.

Ο ακαδημαϊκός Ν. Ιριμπατζάκοφ θα παρουσιάσει την κοινωνιολογική σκέψη της αρχαίας Ελλάδας σε τρεις τόμους. Είναι ο δεύτερος που κυκλοφόρησε πρόσφατα. Ο τρίτος – «Σοφιστική και υλισμός» θα εξετάζει τις κοινωνιολογικές αντιλήψεις των σοφιστών, ενώ ο τέταρτος θα αφιερωθεί στις κοινωνιολογικές αντιλήψεις του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, στους επικούρειους και σε άλλα ρεύματα και σχολές της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας. (Ο τρίτος τόμος αναμένεται να κυκλοφορήσει το 1982).

Θα ήθελα να παραθέσω τα λόγια του ακαδημαϊκού με τα οποία και αρχίζει ο δεύτερος τόμος: «Στην ιστορία της ανθρωπότητας κανένας λαός δεν προκάλεσε τόσο μεγάλο, σχεδόν καθολικό θαυμασμό και έκσταση για τις υπηρεσίες-του στη δημιουργία και την ανάπτυξη της φιλοσοφικής επιστήμης, όπως οι αρχαίοι Έλληνες».

Με τον Γκόρκι στη Μόσχα το 1934.

Στο πρωθυπουργικό-του γραφείο στη Σόφια

Μερικές σημαντικές χρονολογίες στη ζωή και στη δράση-του

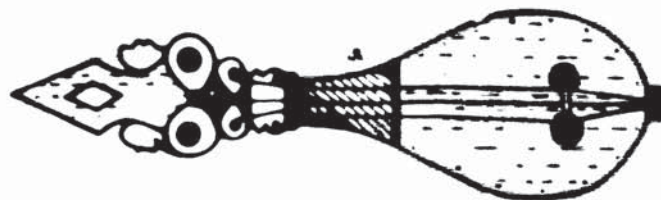
1882. Η γέννηση του Γ. Δημητρώφ.
1902. Μέλος του Εργατ. Σοσιαλδημοκρ. Κόμματος.
1904. Γραμματέας Κομματικής Οργαν. Σόφιας.
1909. Μέλος της Κεντρ. Επιτροπής του Β.Ε.Σ.Δ.Κ. Συμμετέχει στην πρώτη Βαλκ. Σοσιαλ-δημ. Διάσκεψη Βελιγραδίου.
1911. Στις εργασίες της Διεθνούς Συνδικαλ. Διάσκεψης Βουδαπέστης.
1912. Στις εργασίες του Συνεδρίου Σοσιαλδημ. Κόμματος Ρουμανίας.
1915. Συμμετέχει στις εργασίες της Β' Βαλκ. Σοσιαλδημ. Διάσκεψης Βουκουρεστίου.
1918. Συλλαμβάνεται και φυλακίζεται στη Σόφια.
1920. Με τους Κολάρωφ και Καμπακτσιέφ καθοδηγεί μεγάλες απεργίες εργατών. Μπαίνει στην Αντίπεία του Κ.Κ.Β. για το Β' Συνέδριο της Κομμ. Διεθνούς.
1921. Συμμετέχει σε Συνέδρια Κομμουν. Κομμάτων Δυτ. Ευρώπης Αντίπος του Κ.Κ.Β. στο Γ' Συνέδριο της Κομμ. Διεθνούς. Συνάντηση με το Λένιν.
1922. Μέλος της Εκτελ. Επιτροπής της Συνδικαλ. Διεθνούς.
1923. Γραμματέας του προεδρείου και του Εκτελ. Γραφείου της Βαλκαν. Κομμουν. Ομοσπονδίας. Γράφει άρθρα για το Ενιαίο Μέτωπο. Με τον Κολάρωφ καθοδηγεί την πρώτη εξέγερση εργατών και αγροτών.
1924. Μέλος της Εκτελ. Επιτροπής της Κομμουν. Διεθνούς.
1929. Συμμετοχή για το Αντιφασιστ. Συνέδριο του Βερολίνου.
1930. Συμμετέχει στον αγώνα του Ευρωπ. Αγροτ. Συνεδρίου στο Βερολίνο.
1932. Στις εργασίες της Διεθνούς στο αντιπολεμ. Συνέδριο στο Άμστερνταμ.
1933. Καθοδηγητής του Δυτικοευρωπ. Γραφείου της Ε.Ε. της Κομμουν. Διεθνούς. Με τον Τάνεφ και Ποπώφ συλλαμβάνεται στο Βερολίνο σαν συναυτουργός στον εμπρησμό του Ράιχσταγ. Αθρώνεται από το Δικαστήριο της Λειψίας και αποφυλακίζεται.
1935. Συμμετέχει στο Έβδομο Συνέδριο της Κομμουν. Διεθνούς. Εκλέγεται μέχρι το 1943 Γεν. Γραμ. της Κομμουν. Διεθνούς.
1942. Δημιουργεί το Πατριωτικό Μέτωπο στη Βουλγαρία.
1945. 'Υστερ' από μακρόχρονη προσφυγιά επιστρέφει στη χώρα-του.
1946. Εκλέγεται πρόεδρος του Υπουργ. Συμβουλίου της Λαϊκής Δημοκρατίας Βουλγαρίας.
1948. Εισηγητής της Πολιτ. Έκθεσης της Κ.Ε του Βουλγ. Εργ. Κόμματος στο Πέμπτο Συνέδριο. Εκλέγεται Γεν. Γραμματέας της Κ.Ε. του Β.Ε.Κ.
1949. Πεθαίνει ύστερ' από βαριά αρρώστια στο Λουτροθεραπευτήριο Μποροβίχα κοντά στη Μόσχα.

Ο Γ. Δημητρώφ, ο Μπλαγκόι Ποπόφ και ο Β. Τάνιφ.

Τζώρτζε Ενέσκου

Ο μεγάλος Ρουμάνος Μουσουργός

Του ΠΑΝΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ*

Ο κόσμος γιόρτασε τα εκατό χρόνια απο τη γεννηση του Τζώρτζε Ενέσκου της γειτονικής-μας Ρουμανίας, που έχουμε στενούς φιλικούς δεσμούς, αναπτυγμένες εμπορικές σχέσεις, που συναντιόμαστε στους στίβους του αθλητικού συναγωνισμού πολλές φορές το χρόνο.

Του Τζώρτζε Ενέσκου που είναι σχεδόν αγνωστος σε μας στην Ελλάδα. Του Ενέσκου που δρασκελίζει τα τεχνητά σύνορα που χωρίζουν τους άλλους με τις διαφορετικές γλώσσες, παραδόσεις, ήθη κι έθιμα, κρατικές πυραμίδες, συνοριακά φυλάκια, πολυδάπανους στρατούς, στόλους κι ιεροπορίες πολύχρωμες, με τα πυρηνικά σπλοστάσια, φανερά και κρυφά (προς θεού για την υπεράσπιση της ειρήνης και μόνο!).

Δρασκελίζει τα σύνορα της ακατανοησίας, της βλακειάς, της δυσπιστίας και με την πανανθρώπινη γλώσσα της μουσικής άπλωσε το χέρι-του προσκρονοντας αλήθεια, ομορφιά, ευαισθησία και τη πίστη στην τελική νίκη της ανθρωπιάς.

Στο έργο της ζωής-του το μουσικό δράμα «Οιδίπους» πάνω στον αρχαιοελληνικό μύθο της Θήβας με τη νέα διάσταση που δίνει στην τραγωδία του Σοφοκλή, ο Ε. πιστεύει στον άνθρωπο που με επίμονο κι επίπονο αγώνα τελικά νικάει τη μοίρα. Η Σφίγγα του μύθου του δε ρωτάει τον Οιδίποδα «τι είναι την μεν πρωταν τετραπουν, την μεσημβριαν διπουν, την δε εσπεραν τριπουν» αλλά: «γνωρίζεις τι είναι μοίρα; όλα στον κόσμο, τα αγρίμια, η τέφρα, τ' άστρα στον ουρανό υπακούνε σ' αυτήν. Οι θεοί κι αυτοί είναι δέσμοι της μοίρας. Για να εκπληρώσει τη θέλησή-της ο Ουρανός κι ο Κρόνος πέφτουν απ' το στερέωμα. Ο περήφανος Δίας ο ίδιος μαραινεται στα δεσμά-της και χάνεται στο σκότος. Και τώρα απάντησε μου, αν τολμάς, Οιδίποδα, στο σύμπαν το μηδαμινό για τη μοίρα υπάρχει κάποιος ή κάτι πιο δυνατό απ' αυτήν; κι ο Οιδίποδας αναφωνεί: ο άνθρωπος, ο άνθρωπος, ο άνθρωπος είναι πιο δυνατός απ' τη μοίρα.

Στο φινάλε του έργου πάλι ο Οιδίποδας του Ε. δεν εξαφανίζεται στο ιερό των Ευμενιδών τυφλός, διωγμένος κι εκμηδενισμένος αλλά προσκαλεί το Θηόέα να τον ακολουθήσει στον Ιερό

Λόφο του Κολωνού όπου θα ανανήψει για το στερνό ταξίδι-του. Εκεί η αποκάλυψη. «τα μάτια-μου ανένηψαν για το στερνό ταξίδι. Εμένα που με οδήγησαν και τώρα οδηγώ. Σε λούλουδα ανάμεσα, κισσούς και χόρτα θα με βρείτε. Να 'στε ευτυχισμένοι άνθρωποι. Την άνοιξη εσείς θα φέρετε.

«... Δε θα κρίνω εγώ αν ο Οιδίπους είναι το καλύτερό-μου έργο. Όμως μπορώ με σγουριά να πω πως είναι το πιο αγαπημένο-μου. Σ' αυτό έβαλα ό,τι διέθετα, όλο τον εαυτό-μου ως την ταύτισή-μου με τον ήρωα...»

Και κράτησε η δουλειά στον Οιδίποδα εικοσιπέντε ολόκληρα χρόνια.

Έτσι η φιλοσοφία του έργου είναι κ' η φιλοσοφία του Τζώρτζε Ενέσκου: Η αγάπη στον άνθρωπο, η πίστη στην ηθική-του υπόσταση.

«... Να οραματίζεσαι το καλό των ανθρώπων, να επιδιώκεις δραστήρια το όραμα αυτό να γίνει πραγματικότητα. Να ποιος πρέπει να 'ναι ο προορισμός του καλλιτέχνη...» έγραφε για την αποστολή του καλλιτέχνη ο Ε.

Κι έκανε αυτό που πίστευε με τη ζωή-του και το έργο-του.

Ο Τζώρτζε Ενέσκου γεννήθηκε το 1881 στο Λιβένι-Βυρνάβ της Ρουμανίας. Η μουσική-του ιδιοφυΐα εκδηλώθηκε από πολύ νωρίς έτσι που από παιδί κρίθηκε απαραίτητο να πάει για σπουδές στο εξωτερικό. Στην αρχή στο Ωδείο της Βιέννης και αργότερα στο Ωδείο του Παρισιού. Στη Βιέννη είχε δάσκαλο στο βιολί τον HELMESBERGER και στο Παρίσι τους JULES MASSENET και GABRIEL FAURE στη σύνθεση και τον MARTIN MARSICK στο βιολί.

Από τα πρώτα χρόνια ο Ε. έδειξε ένα πολύπλευρο ταλέντο και μία σπάνια εργατικότητα. Ο γνωστός βιολιστής, διτής ορχήστρας, καθηγητής Ωδείου HELMESBERGER πήρε το 1890 το μικρό Ε. στην τάξη του και τον φιλοξένησε στο σπίτι-του. Ο Η. στάθηκε ένας σοφός παιδαγωγός και φροντιστηριακός πατέρας για το μικρό

Ρουμάνο. Πολύ σύντομα στους μουσικούς κύκλους της Βιέννης άρχισαν να συζητούν για τον «Ρουμάνο Μότσαρτ» όπως τον αποκάλεσε μία από τις βιεννέζικες εφημερίδες.

Πολυάριθμες κριτικές διαπίστωναν την πρώιμη δεξιολογία του μικρού Ε. το γεμάτο ήχο και την εκφραστικότητα στις ερμηνείες-του. Το κοντσέρτο του Μέντελσον πήρε καινούργιες διαστάσεις και ενδιαφέρον στην ερμηνεία αυτού του παιδιού. Η πεποίθηση, η συγκινησιακή πληρότητα, ο ζεστός ήχος, η αντίληψη της φόρμας επιτρέπουν την πρόβλεψη για ένα λαμπρό μέλλον – έγραφαν οι μουσικοκριτικοί της Βιέννης.

Μετά την αποφοίτησή-του από το Ωδείο της Βιέννης σε ηλικία 13 ετών ο Ε. με συστατική επιστολή του καθηγητή του HELMESBERGER πηγαίνει στο Παρίσι στο Ωδείο στην τάξη του MARTIN MARSICK.

Δεν άργησε να κατακτήσει και το νέο-του αυστηρό και πολύ φειδωλό σε επαίνους καθηγητή.

«Ο μαθητής Ε. κατέχει στον υπέρτατο βαθμό όλες τις ιδιότητες του μεγάλου βιρτουόζου: ο ήχος, το φυσικό παίξιμο, ο μηχανισμός, η αίσθηση του ύφους». Γράφει ο MARSICK.

Στο Ωδείο του Παρισιού ο Ε. μελετάει εντατικά εκτός από το βιολί και σύνθεση. Ο δάσκαλος του MASSENET έγραφε στον πατέρα-του: «Ο γιός-σας είναι μια προκείμενη φύση. Έχει μια ξεχωριστή μουσική προσωπικότητα. Άρχισε ήδη να γράφει θεατρική μουσική και μια συμφωνία. Η αντίστιξη-του εξαιρετική. Προβλέπω πως θα γίνει μια μεγάλη δόξα για Σας, για την τέχνη-μας και για την Πατρίδα-σας».

Ο MASSENET, πήρε ενεργό μέρος στις δραστηριότητες ενέργειες για την εξασφάλιση υποτροφίας από το Υπουργείο Πολιτισμού της Ρουμανίας. Έγραφε: «Αυτό το παιδί (ήταν μόλις 14 ετών) είναι μια μεγαλοφυΐα και πρέπει η πατρίδα-του να του παράσχει τα μέσα να αναπτυχθεί».

Ο GABRIEL FAURE που αντικατέστησε τον MASSENET στο Ωδείο μετά από δύο μήνες μάθημα με τον Ε. έγραψε: «Εργατικός, έξυπνος, εξαιρετικά προικισμένος».

Το 1899 τελειώνει τις σπουδές-του στην

τάξη του βιολιού. Πάιρνει μέρος σε διαγωνισμό με το τρίτο κοντσέρτο του SAINT-SAENS και αποσπά το GRAND PRIX. Ένα χρόνο πριν ο Ε. κάνει το ντεμπούτο-του σαν συνθέτης. Ο COLONNE βάζει στο πρόγραμμα της συναυλίας-του, που ήταν αφιερωμένο στην κλασική μουσική το Ρουμάνικο συμφωνικό ποίημα του Ε. που ήταν τότε 16 ετών. Ο πεπειραμένος μαέστρος διαπιστάνθηκε την ιδιοφυΐα του Ε. και έγινε ο πρώτος ερμηνευτής και μιας σειράς από άλλα έργα-του όπως της πρώτης-του συμφωνίας (1906) κ.α...

«Αυτός ο νέος είναι μόλις 16 ετών – γράφει ο MASSENET – κι όμως ενορχηστρώνει σαν ένας ώριμος μουσικός».

Ο Ε. εξελίχθηκε σ' έναν ανεπανάληπτο ερμηνευτή είτε στο βιολί, είτε στο πιάνο, είτε σαν διευθυντής ορχήστρας.

Το 1941 ο ALFREDO CASELLA έγραφε: «... Ο Ε. είναι μία από τις πιο προικισμένες μουσικά φύσεις που έτυχε να γνωρίσω. Το κολοσσιαίο ταλέντο του σαν βιολιστή συνδυάζεται μ' ένα πρωτόφαντο ταλέντο πιανίστα. Ας σημειωθεί ότι ποτέ δεν ασχολήθηκε συστηματικά με τη μελέτη του πιάνου. Η απίθανη μνήμη-του απ' ότι έχω πιστοποιήσει μπορεί να παραβληθεί μόνον με τη μνήμη του SAINT SAENS ή του Τοσκανίνι. Με την ίδια ευκολία διευθύνει μια συμφωνική ορχήστρα...». Συνήθως σαν πιανίστας ο Ε. συμμετείχε σε συναυλίες μουσικής δωματίου ή συνόδευε τραγουδιστές. Κι όμως το ταλέντο-του σαν πιανίστα, ήταν σχεδόν ισάξιο με το ταλέντο-του σαν βιολιστή. Ο Αρθούρος Ρουμπινιστάν έγραψε: «... Ήταν τόσο θαυμάσιος πιανίστας που ήταν στιγμές που τον ζήλευα...»

Σε συναυλίες μουσικής δωματίου έπαιζε βιολί, βιόλα και πιάνο με μουσικούς σαν τον Φ. Κράϊσλερ, Α. Καζέλλα, Α. Κορτώ, Ζ. Τιμπώ, Π. Καζάλς, Ντ. Λιπάττι και Ντ. Όϊστραχ. Ο Καζάλς έδωσε ένα ξεχωριστό χαρακτηρισμό του Ε. αποκαλώντας-τον «μεγαλοφυΐα ερμηνευτή». Και πράγματι αδιάφορα αν ήταν με δοξάρι, μιγαγκέτα ή στο πιάνο, ο ακροατής ανακάλυπτε μια ερμηνευτική φυσιογνωμία, ολοκληρωμένη, πλούσια, πρωτότυπη. Η φυσιογνωμία αυτή, αιχμαλώτιζε τον ακροατή με τη ρομαντική έμπνευση, με την κλασική αυστηρό-

τητα που συνδυαζόταν με την πρωτοτυπία, με τη λεπτότητα ύφους μαζί με συγκινησιακή πληρότητα. Ενώ η φήμη του Ε. σαν βιολιστή θεμελιώθηκε από τις πρώτες του δημόσιες εμφανίσεις, σαν διευθυντής ορχήστρας καθιερώθηκε στα χρόνια του 1930.

Χαρακτηριστικά είναι τα όσα έγραψε ο Μπέλα Μπάρτοκ για την απίθανη ικανότητα του Ε. σαν διευθυντή ορχήστρας. Το 1922 ο Μπέλα Μπάρτοκ επισκέπτεται τη Ρουμανία όπου ο Ε. θα διηύθυνε το συμφωνικό του έργο «Δύο εικόνες». «... Αν το γεγονός αυτό δεν συνέβαινε σε μένα τον ίδιο, δε θα το πιστευα ποτέ». Συνέβη το εξής: Ο Ε. υποδέχτηκε στα σύνορα της Ρουμανίας τον εκλεκτό ξένο και τον συνόδευσε στο τρένο ως το Βουκουρέστι. Στο τρένο έριξε δύο φορές μια ματιά στην παρτιτούρα του δυσκολότατου αυτού έργου του Μπάρτοκ. Την επομένη στη δοκιμή με την ορχήστρα, έβγαλε την παρτιτούρα από το αναλόγι. «Βλέποντας αυτό -γράφει ο Μπάρτοκ- έμεινα αναυδός από την έκπληξη και το φόβο μου. Όμως όταν ο μαέστρος με σιγουριά διηύθυνε και τις δύο εικόνες, δίχως να ξεχάσει απολύτως τίποτα, και τη παραμικρή λεπτομέρεια, αποδίδοντας όσο δε γινόταν καλύτερα όλες-μου τις προθέσεις - βρέθηκα συγκλονισμένος. Δε βρήκα λέξεις για να εκφράσω το θαυμασμό-μου. Και μονάχα με μια θερμή χειραψία έδωσα να καταλάβει αυτός ο μεγαλοφυής μουσικός πως στο εξής θα έμενα για πάντα ένας πιστός του θαυμαστής».

Ο Νταβίντ Όιστραχ είχε πει για τον Ε.: «... Ο Ε ήταν ασυνήθιστα βαθυστόχαστος μουσικός. Εντυπωσίαζε η δύναμη της έμπνευσής-του και το ταλέντο-του. Σε κάθε μουσική φράση ένιωθες βαθιά σκέψη, μια γνήσια δουλειά ενός ερευνητή. Ήταν ένας λεπτεπίλεπτος στυλίστας με πολύ ιδιόμορφα χαρακτηριστικά ερμηνείας. Οι ερμηνείες του π.χ. των έργων του Μπάχ για βιολί ήταν εξαιρετικά πρωτότυπες. Κανείς πριν και μετά απ' αυτόν δεν έπαιζε τον Μπάχ μ' αυτόν τον τρόπο. Και ήταν πράγματι μια ερμηνεία καταπληκτική...»

Σαν εκτελεστής ο Ε. γνώρισε από τα πρώτα-του β'ίαια μια αναμφισβήτητη αναγνώριση και δόξα.

Το ίδιο δε έβρεκε τον Ε. συνθέ-

τη. Την ουσία του σύνθετικού-του έργου μπόρεσαν να καταλάβουν μόνο οι πιο οξυδερκείς μουσικοί τόσο στη Ρουμανία όσο και στο εξωτερικό.

Βέβαια όσο ζούσε ο Ε. τα έργα-του παρουσίασαν μαέστροι σαν τον Γκ. Μάλερ, Α. Τοσκανίνι, Γκ. Πιερνέ, Α. Στοκόβοσκυ, Π. Μοντέ, Σ. Μύνς, Φ. Βάϊνγκάρτνερ κ.ά. όπως και σολίστ σαν τους Π. Καζαλς, Ζ. Τιμπώ, Α. Κορτώ, Ντ. Λιπάπτι και Μενουχίν. Όμως, παρ' όλη την αναγνώριση του σύνθετικού-του έργου από τους εκλεκτούς καλλιτέχνες της εποχής, ο δρόμος για το ευρύ κοινό του Ε. συνθέτη, ήταν δύσκολος.

Στην ίδια τη Ρουμανία, τα έργα-του παίζονταν σπάνια και μερικά δεν ακούστηκαν καθόλου. Δεν ανέβηκε στη Ρουμανία και το μουσικό-του δράμα «Οιδίπους» - η κορυφή της εθνικής ρουμανικής σχολής του μελοδράματος. Επίσης, λίγα από τα έργα-του εκδόθηκαν όσο ζούσε, κι εκείνα στη Γαλλία κι όχι στην πατρίδα-του.

Ο ίδιος ο Ε. έβλεπε τον προορισμό-του ακριβώς στη σύνθεση. Έγραφε: «Γεννήθηκα συνθέτης και όλες-μου οι δυνάμεις οδηγούνται στη μουσική δημιουργία».

Το 1938, έχοντας ήδη γράψει κεφαλαιώδη έργα, που αργότερα θα μπουν στα πλαίσια της εθνικής ρουμανικής σχολής, γράφει: «Παρ' ότι έχω γράψει πολλά έργα και έχω την πεποίθηση ότι ανήκω στην οικογένεια των συνθετών, με αποκαλούν με πείσμα βιρτουόζο».

Ο Ε. πέθανε δίχως να γίνει μάρτυρας μιας κάπως πλατύτερης αναγνώρισης του σύνθετικού-του έργου. Και τότε μόνο, όταν η μαγεία του δοξαριού-του και της μπαγκέτας-του, άρχισαν να χάνονται στις περιοχές του μύθου στο πρώτο πλάνο, βγήκε η σημασία-του σαν πατριάρχη της Εθνικής Ρουμανικής Μουσικής.

Η ιστορία έδειξε ότι, το σύνθετικό έργο του δημιουργού του «Οιδίποδα» αποτελεί ουσιώδη συμβολή στην παγκόσμια μουσική κουλτούρα.

Η πολύπλευρη αναγνώριση του ρόλου του Ε. - συνθέτη, άρχισε στα χρόνια του 1950-60. Τα έργα-του, εκδίδονται στη Ρουμανία, μπαίνουν στο ρεπερτόριο Ρουμάνων εκτελεστών, παρουσιάζονται στη Ρουμανία και στο εξωτερικό. Γράφονται σε δι-

σκους. Όλο και περισσότερους θαυμαστές αποχτάει η μουσική του Ε. στο εξωτερικό. Το 1975 με πρωτοβουλία των Ζ. Ορίκ Μ.Αζ και Μ. Μιχάλοβιτς δημιουργείται ο Σύνδεσμος «Φίλων του Ενέσκου» με σκοπό τη διάδοση του έργου-του. Αναφέρουμε με την ευκαιρία του παγκόσμιου γιορτασμού των εκατό χρόνων από τη γέννηση του Ε. μερικές κρίσεις για το συνθετικό-του έργο ενόσω ζούσε ακόμα.

Ο γνωστός αυστριακός μαέστρος Σ. Κούβαλντ έδωσε ακριβή χαρακτηρισμό του Ε.-συνθέτη. «... Ο Ε. έκανε για τη Ρουμανία ό,τι έκαναν για την εθνική-τους κουλτούρα ο Σοπέν και ο Λίστ, ο Γκρήγκ και ο Ντβόρζακ». Μιλώντας για τις ρουμάνικες ραψωδίες ο Κούβαλντ θαυμάζει το δυναμισμό, τη λαμπρή ενορχήστρωση, και τη φρεσκάδα του ρυθμού.

Οι τρεις σονάτες για βιολί και πιάνο είχαν μεγάλη απήχηση. Η δεύτερη χαρακτηρίζεται από τον Καρλ Φλες σαν ένα από τα σημαντικότερα σύγχρονα έργα, όπου το συγκινησιακό στοιχείο και η τεχνική βρίσκονται σε εξ ίσου ψηλό επίπεδο. Σε άρθρο-του ο Α. Χόννεγκερ το 1955 αποκάλεσε την τρίτη-του Σονάτα για βιολί και πιάνο «την πιο πολύτιμη συμβολή στο ρεπερτόριο του βιολιού στα τελευταία τριάντα χρόνια».

Μετά την πρώτη εκτέλεση της τρίτης συμφωνίας του Ε. στο Βουκουρέστι και μετά στο Παρίσι ο γνωστός συνθέτης Α. BRUNEAU έγραψε στον Ε.: «Αγαπητέ φίλε! Είμαι βαθιά συγκινημένος με τη συμφωνία-Σου. Ένας απέραντος κόσμος ιδεών, μια μουσική πληθωρική από δύναμη μεγαλείο και ποίηση. Είμαι ενθουσιασμένος και με τη νεωτεριστική φόρμα του έργου. Με θαυμασμό. Σου σφίγγω το χέρι».

Μπορούν να αναφερθούν σειρά από επαινετικές κρίσεις και για άλλα έργα του Ε. αλλά, εκείνο που στάθηκε το έργο της ζωής-του, όπως ο ίδιος το χαρακτήρισε, είναι το μουσικό-του δράμα «Οιδίπους». Αναμφισβήτητα είναι η σημαντικότερη συμβολή του Ε. στη μουσική τέχνη του εικοστού αιώνα.

Η πριμιέρα του έργου, δόθηκε το 1936 στην όπερα του Παρισιού. Το 1937 ξανανέ-

βηκε στην ίδια σκηνή. Το 1950 ανέβηκε στις Βρυξέλες. Το 1958 στο Βουκουρέστι. Το 1978 ένα καινούριο ανέβασμα στην όπερα της Βαρσοβίας. Η κριτική υποδέχτηκε με θαυμασμό τον «Οιδίποδα»: «Είναι ένα κλασικό αριστούργημα» (Α. PRUNIER).

«... Μ' όλη την αυστηρότητα που το χαρακτηρίζει, κλίνει τέτοιο πάθος δυνατό και ειλικρινές που έχουν πολύ σπάνιες παρτιτούρες...» Ε. VUILLERMOSE. Ο γνωστός συνθέτης Φ. Σμίττ έγραφε:

«Θαυμάσιος και απέραντος ο «Οιδίπους» ξανανέβηκε στην όπερα προς τιμή της και προς μεγάλη-μας χαρά. Αυτό το έργο δεν πρέπει να λείπει από κανένα ρεπερτόριο όπερας, είναι μεγαλοφυές στη σύλληψη και εκτέλεση».

Το 1944 ο μαέστρος Π. Κόππολα έγραψε:

«... Θεωρώ τον «Οιδίποδα» ένα από τα καταπληκτικότερα έργα της σύγχρονης μουσικής και εύχομαι να κερδίσει την κοινή αναγνώριση...»

Ο Α. Χόννεγκερ έγραψε για τον «Οιδίποδα»: «... Είναι το σημαντικότερο έργο ενός από τους μεγάλους MAITRE. Μπορεί άφοβα να συγκριθεί με τα κορυφαία έργα της μελοδραματικής τέχνης. Η παρτιτούρα του «Οιδίποδα» είναι τελείως έξω από τα έργα των επιγόνων του Βάγκνερ, του Ντεμπουσί ή του Πουτσίνι. Τη χαρακτηρίζει απόλυτη πρωτοτυπία και μια αληθινά συγκλονιστική δραματική δύναμη...»

Θα κλείσουμε το σημείωμα αυτό για τον Ε. με ότι έγραψαν γι' αυτόν ο Α. Χόννεγκερ και ο Π. Καζάλς. Ο Α. Χόννεγκερ λίγο πριν πεθάνει ο Ε. το 1955 του έγραψε: «... Από τότε που Σας πρωτοείδα, είμαι ένας πιστός θαυμαστής-Σας και είσθε για μένα υπόδειγμα ανθρώπου και δημιουργοί. Ο θαυμασμός-μου αυτός μεγαλώνει με τα χρόνια. Το βιολί-Σας που με κατέκτησε από τους πρώτους ήχους-του (ήταν μια θαυμάσια παληά CHACONNE του Βιόττι) και μετά η γνωριμία με τις σονάτες-Σας, με τη Συμφωνία το οκτέττο, τον συγκλονιστικό «Οιδίποδα» - όλα αυτά στάθηκαν για μένα ένα φως που με οδηγούσε στη δημιουργική-μου δουλειά. Διγχείτε τη βαθύτατη ευγνωμοσύνη-μου.

Τέλος ο Π. Καζάλς / με: «... Π-

στεύω πως ο Ε. είναι από τις πιο σημαντικές μεγαλοφυίες της σύγχρονης μουσικής. Είναι κρίμα που ορισμένα μουσικά ρεύματα... εμπόδισαν τον κόσμο να γνωρίσει τα τελευταία έργα-του. Είμαι όμως βέβαιος, πως αυτό δε θα κρατήσει πολύ. Η μουσική του Ε. θα γυρίσει σε μας και θα τη γνωρίσουμε όπως γνωρίζουμε το δημιουργικό έργο των μεγάλων μουσουργών - του Μπετόβεν, του Μότσαρτ, του Χάυντν...»

Η πρόσφατη ιστορία δείχνει πως η πρόβλεψη του Καζάλς ήταν αληθινή.

Βιβλιογραφία: -B. GAVOTY: LES SOUVENIRS DE GEORGES ENESCO- PARIS, 1955 - MIHAIL JORA (DE L' ACADEMIE DE LA R.P. ROUMAINE): GEORGES ENESCO.

- R. Draghici. George Enescu. Biografie documentara. Bacau, 1973.
- M. Voiculescu, C. Firca, A. Hoffman, E. Zottovicianu. George Enescu. Monografie. Bucuresti, 1971.
- E. Schenk. Zu Enescus Wiener Lehrjahren. «Studien e muzicolog es», Bucuresti, 1963
- E. Zottovicianu. Nouvelles connées sur les années d'études de Georges Enesco à Paris. «Revue Roumaine d'histoire de l'art», t. 1, Num. 2. Bucuresti, 1964.
- Georges Enesco. Pour le 80-e anniversaire de sa naissance. Bucarest. 1961.
- G. Enescu. Scrisori, v. 1. Bucuresti, 1974.
- A. Honegger. En lisant «Les souvenirs» de Georges Enesco. «Le Figaro littéraire», 1955.
- L. Voiculescu. George Enescu si opera la «Oedip». Bucuresti, 1956.

* Ο Πάνος Τριανταφυλλίδης γεννήθηκε στη Ρωσία και ζει στην Αθήνα από μάνα Ρωσίδα και πατέρα Έλληνα μουσικό του Πόντου. Έτσι, εκείνη του 'δωσε τη μουσική ψυχή-της, κι εκείνος το ταλαντούχο φυτό και την αγωγή-του. Σπούδασε πιάνο στο Ωδείο της Αθήνας με υποτροφία, και δάσκαλο τον υπέροχο Άλεξ Τουρνάισσεν. Ανώτερα θεωρητικά και σύνθεση με τον Μ. Βάρβογλη. Αποφοίτησε με άριστα παμπηφεί και βραβείο. Έγραψε και γράφει μουσική δωματίου, για ορχήστρα, χορωδία, μουσική θεάτρου, κιν/φου και τραγούδια. Παραδέχεται όλες τις τεχνотροπίες που εξυπηρετούν τα περιεχόμενα των έργων. Ταξιδεύει κι ενημερώνεται στις μουσικές εξελίξεις σε πολλές χώρες της Α. και Δ. Ευρώπης. Είναι από το 1964 ταχτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών. Τα έργα-του μουσικής δωματίου εκτελούνται συχνά στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. «Η θυσία του Αβραάμ»

κ.α. έργα-του χορογραφημένα σημείωσαν μεγάλη επιτυχία στην Αμερική και άλλα χορευτικά-του σκίτσα έχουν συμπεριληφθεί αντιπροσωπευτικά σε συναυλίες στη Σοβιετική Ένωση. Έβγαλε και δίσκους. Το 1979 ηχογράφησε 14 τραγούδια σε ποίηση Φ. Αγγουλέ, Θ. Κωσταβάρα κ.α. Τρεις από τους ξένους Κριτικούς (παράλληλα με τη γενική αναγνώριση των Ελλήνων μουσουργών) έγραψαν:

Ειλικρινά ενθουσίασαν τα έργα του Π.Τ. SALZBURGER VOLKSBLATT, Salzburg

Η μουσική του Π.Τ. ένα ξεχωριστό δείγμα κουλτούρας της σύγχρονης Ελλάδας. S. Eduards, Spartanburg U.S.A.

Εντυπωσίασαν τα έργα του Π.Τ. Herbert Bekker, München.

Το Έργο του Λ. Μάλαμα

«Μικροί Ηρωες» στ' αλβανικά

Νότες για την Εθνική Αντίσταση

Δυό ποιήματα

Του Λάμπρου Μάλαμα

Υποθήκη

Αδέρφια και παιδιά κι αγγόνια-μας, ακούστε-μας:
Εμείς που πάνω στην εφηβεία και στα νιάτα-μας
αδράξαμε τ' άρματα και πήραμε τα βουνά
και πολεμήσαμε, με το σπαθί της λευτεριάς
ξεσκίσαμε του σκοταδιού τα πέπλα σαν αρχάγγελοι
και χαράξαμε τραγουδώντας αισιόδοξη πορεία νίκης
κι ανοίξαμε τη λεωφόρο της χαράς
για το ευτυχισμένο μέλλον-σας...

Εμείς που ματώσαμε στους αγκαθόπηχτους αγρούς των εωσφόρων,
για το μητρικό αγκάλιασμα της επιστήμης, της αλήθειας,
για τ' αδερφικό αγκάλιασμα του πονεμένου κόσμου.
Εμάς τους απλούς και αφανείς κι ανώνυμους σπάρτακους
τούτης της πικρής-μας γης και της αγάπης του λαού-μας
που παλαίψαμε στου Διγενή τ' αλώνια με τους χάροντες
για τη γλυκειά ζωή, την ομορφιά και την αιώνια άνοιξη,
να τραγουδάτε εσείς τη λευτεριά και νά 'στε μονιασμένοι.
Εμεις θε νά 'μαστε οι γερές καταβολές του λαϊκού-μας δέντρου
κι εσείς οι ώριμοι καρποί, να μη μας λησμονάτε.

Διαβεβαίωση

Χέρι με χέρι οι Βαλκάνιοι αντάρτες
κεντήσαμε της θεομάνας λευτεριάς τους φραμπαλάδες,
με τις ρομφαίες των τίμιων αγώνων
αιματοβάψαμε τα φλογισμένα ατσάλια
κι ενώσαμε τις ρίζες-μας
και των καημών-μας τα ονειράτα
Αναστηλώσαμε με θούρια ναούς αδερφοσύνης.
Κι αν οι Γραικοί επέσαμε σ' αγκαθοτόπια
δολιχόδρομων παγίδων...
είμαστε αδέρφια προαιώνια
και οι λαοί-μας πάντα σύντροφοι,
υψώνουν τραγουδώντας στα μεσούρανα
με τις ιέρειες τέχνες των καιρών
ιαχές αγάπης και ειρήνης.

Δ. Κιτσιουγιάννη

Της αναγνώρισης γιορτή

Θάνου Τακαντζά

Στου χρόνου την ανημποριά
της ιστορίας οι μορφές δε θα χαθούν·
αραξοβόλια πλανιούνται κι έρχονται,
κι έρχονται κάποτε και ας αργούν.
Λάμπουν σαν την αλήθεια
πως όρθωσαν τα στήθια
στου ναζισμού την Κατοχή.
Νάτ' ανήμερες ζωντανή
ανταρξία μάνα εαμική
Αντίστασή-μας Εθνική.
Κι ας ήσουν χρόνια κιαρτεριά
κ' υπομονή...
Ήρθε η ώρα κι εμείς όλοι μαζί
σύνταξη κάνουμε για Σας νεκροί
μ' ευλάβεια, πίστη μια φωνή
στα περάτα του κόσμου ν' ακουστεί
σε τούτη εδώ τη μάνα γη
όσοι κι αν πέρασαν καιροί,
στη μνήμη-σας Κουλούδια ή κερί.
εμείς για Σας θα κάνουμε σπονδή
τραγουδία, λευτεριάς γιορτή.
αϊώνια-σας η μνήμη αδελφοί.

Γέφυρα Γοργοπόταμου

Βαγγέλη Σουλτάνη

Εδώ φτερούγιζαν ψυχές
των μπουρλοτιέρηδων του Εικοσιένα
Όταν Έλληνες αντάρτες
βάλαν στο κορμί-σου το δικό-τους μπουρλότο.
Κι έγ' ο καύτωμα, θρύλος, σύμβολο νίκης
που δίνει κινούργια φτερά.
Είπες το γέος του ταξιδιώτη
όταν κοιτάζει στο βάθος το ποτάμι
είναι μαζί και θαυμασμός.
Θαυμασμός κι απ' το βάθος του ποταμιού
η εσθή σου θωριά-σου.

Η ανατίναξη-σου
εκείνον το Νοέμβρη του Σαραντα δύο
για μας και για τους σύμμαχους άθλος και περηφάνια
φραγμός, σταμάτημα δρόμου στους Ναζί
ήττα που τους εσύντριψε.
Το ξαναφτιάξιμό σου νέο σύμβολο,
για ενότητα, αδερφοσύνη, λευτεριά,
για μια καινούργια ζωή.

Η στυρωμένη Εθνική Αντίσταση

Γράμματα για τον Χ. Τσιάρα

Αγαπητέ μου Λάμπρο

Κάθε φορά που ανοίγω το περιοδικό μας «Ελεύθερο Πνεύμα» και διαβάζοντάς-το, μου ανοίγει το βιβλίο των αναμνήσεων, των αγώνων και των θυσιών του λαού-μας και προπάντων της νεολαίας-μας. Έτσι και με το 43 τεύχος του Περιδικού, διαβάζοντας για τους ηρωικούς Επονίτες-μας, τον Μπάμπη Τσιάρα και την Μαργαρίτα Μολιβάδα, δοκίμασα κάτι, το συνταραχτικό. Γιατί, τη μεν Μαργαρίτα τη γνώρισα προσωπικά. Κείνη την εποχή, με τις οργανώσεις και τους αγώνες του λαού-μας, τόσο τους μαζικούς, όσο και τους ατομικούς. Αυτό που κορίτσι ήταν κάτι το υπερόχο, ενθουσιώδικο, αφοσιωτικό και με βαθιά ριζωμένη πίστη στο λαό και στα ιδανικά του αγώνα για τη διπλή απελευθέρωσή-του, από τα δεσμά του βάρβαρου επιδρομέα και από τα δεσμά του νεοφασισμού, που στη συνεργασία-του με τους κατακτητές, βρήκε το δρόμο-του.

Τον Μπάμπη Τσιάρα δεν τον είχα γνωρίσει προσωπικά. Αργότερα το 1959 και μετά, ήμουν γιατρός των γονιών-του, του μακαρίτη πατέρα-του Αλκιβιάδη Τσιάρα και της μανούλας-του.

Εδώ ακριβώς θα διηγηθώ κάτι που μου συνέβη με τους γονιούς του Μπάμπη, που δε διαφέρει και πολύ από αρχαία τραγωδία Αισχύλου, Σοφοκλή κλπ.

Την πρώτη φορά που πήγα τότε το 1959 στο σπίτι-τους, σα γιατρός και αφού εξέτασα τον πατέρα του Μπάμπη τον Αλκιβιάδη, και σαν τελίωσα την εξέταση, η μάνα-μου είπε: «Έλα τώρα να σου δείξω το δωμάτιο του παιδιού-μας...» Για μια στιγμή δεν κατάλαβα τι πράγμα θα μου έδειχνε και την ακολούθησα ανεβαίνοντας μια στενή σκινιδένια σκαλωσιά, στον επάνω όροφο μικρού παλιού γιαννιώτικου σπιτιού, μου άνοιξε την πόρτα του δωματίου. Αυτό που είδα και από αυτά που μου είπε στη συνέχεια, η δόλια η μάνα του Μπάμπη, με συνεκλόνησαν!... Προς στιγμή ζαλίστηκα κι ακούμπησα κάπου να μη σωριαστώ. Αντίκρισα ένα δωμάτιο, με ένα μονό κρεβάτι, καθαρό και στρωμένο, δυό παράθυρα μικρά και δίπλα στο κρεβάτι ένα πορτραίτο του παιδιού-τους, του Μπάμπη, καρωμένο με κάρβουνο και στο μέγεθος του Μπάμπη, πριν τον σκοτώσουν. Το πορτραίτο ήταν ακουμπισμένο δίπλα στο κρεβάτι, στον τοίχο. Ένα καντήλι κρεμασμένο από το ταβάνι έκαιγε μερονυχτίς όπως μου είπε η μάνα. Στη συνέχεια μου διηγήθη κι πως το δωμάτιο του παιδιού, συνεχώς μου το έλιγε κάθε μέρα ανέβαινε μόνη-της και το περιποιόταν. Το ξέστρωσι, άπλωνε τα σεντόνια και

τις κουβέρτες ν' αριστούν, άνοιγε τα παράθυρα, το ξεκόνιζε ταχτοποιούσε το πορτραίτο με το καντήλι και κατεβαίνει, για να ξανανέβει να το στρώσει και το ταχτοποιήσει για τον ύπνο. Αυτά μου τα επιβεβαίωσε και ο μακαρίτης πια ο Αλκιβιάδης, ο πατέρας του Μπάμπη. Τώρα καταλαβαίνεις, πως έφυγα, ύστερα από όσα είδα κι άκουσα. Μού'τριμαν τα πόδια, μου βούρκωναν συνέχεια τα μάτια, έχοντας πάντα στο νου-μου την ηρωίδα μάνα που ζούσε το δράμα-της του αδικοσκοτωμένου μοναχογιού-της. Τι λες, δεν μοιάζει με αρχαία Τραγωδία; Τώρα άκου και τη συνέχεια. Οι γονείς του Μπάμπη, ύστερα από ένα ή δυο χρόνια, από την πρώτη ψή-μου υιοθέτησαν ένα βρέφος ανεψιού- από το χωριο Λογγάδες αβάφτιστο και το ονόμασαν με το όνομα Χαράλαμπος (Μπάμπης). Δηλαδή, σαν υιοθετημένο πια Σί, φέρει ολόκληρο το όνομα του Μπάμπη. Λέγεται Χαράλαμπος (Μπάμπης) Αλκιβιάδη Τσιάρας. Είναι σήμερα 22 χρονών παλικάρι. Το μεγάλωναν οι γερόντοι, αφού πήραν στο σπίτι-τους και τους γονείς του παιδιού τον Γιώργο Ζαραβέλα με τη γυναίκα-του. Έζησαν μετά την υιοθεσία αρκετά χρόνια, αν θυμάμαι καλά πέθαναν στον καιρό της χούντας, πρώτα η μάνα και σε 2-3 χρόνια ο πατέρας Αλκιβιάδης Τσιάρας. Δεν ξεχνώ, κάθε φορά που πήγαινα στο σπίτι-τους, τη λαχτάρα της μάνας και του πατέρα για το νέο-τους παιδί, το μικρό μπάμπη-τους, καθώς και για την αγωνία-τους κάθε φορά που αδιαθετούσε. Στο πρόσωπό-του ένιωθαν την ψευδαίσθηση του αληθινού παιδιού-τους που είχαν εκτελέσει οι Γερμανοί το 1944. Ήθελε μόνη-της να το περιποιείται όπως έκανε παλιά, με το πραγματικό παιδί-της.

Τέτοια δράματα και τραγωδίες, έζησαν και ζουν ακόμα (όσοι ζουν) οι γονείς των ηρώων-μας και παλικαριών των αγώνων του λαού. Τότε ενάντια στους κατακτητές Γερμανούς, αργότερα, ενάντια στους ξενοσπύριχτους ψευδημοκράτες με τα στρατοδικεία των περιβόδιων δικτατόρων κλπ.

Ευχαριστώ και να με συμπάθησε η κούρασα με τα γραφόμενά-μου. Ας είναι αυτά, μαζί με δικά-σου το μνημόσυνο του αξέχαστου, Μπάμπη Τσιάρα και των γονιών-του.

Γιάννινα 18 Απρίλη (μέρα τ

Ιά, 1982

Κώστας Παππάς
Γιατρός

Υ.Γ.

Ξέχασα και να με σχωρνάς που δεν σου έγραψα σχετικά με τον προδότη που πρόδωσε τα παιδιά και τα έπιασαν οι Γερμανοί. Αυτός λοι-

πόι, ήταν ο Γιάννης ο Σίμος, ανεψιός του Σίμου που έβγαζε την Εφημερίδα «Πατρις» των Αθηνών και ήταν, τότε δημοκρατική με το κόμμα του Βενιζέλου. Μετά τον θάνατο του θείου Σίμου η «Πατρις» έκλεισε. Ο ανεψιός βρέθηκε δεν ξέρω πως και από πότε, υπάλληλος (διευθυντής;) του Ταμείου Αρτεργατών στα Γιάννινα. Είχε χαφ-έδικη συνεργασία με τον καταχτητή και ήταν γνωστή σε όλους τότε, αυτή του η επίδοση και ιδιότητα. Αυτός λοιπόν με κουκούλα, πρόδωσε τα παιδιά στη διαδήλωση του Γενάρη του '44 στους Γερμανούς και τα έπιασαν. Το τέλος του; Όπως όλων των τρηξοτών. Στα μέσα Ιουλίου του '44 ή στο τέλος, εατέλεσε ημερα μεσημερι βγυτινοντας από τ'αγριφύλακα του δεν ξέρω από ποιον. Και μ' αυτό έσπιναν και οι γιαννιώτες από το φόβο του φαλκίτη Σίμου. Κι σκόνη κάτι. Κανίνας δεν τον έλεγε με, ούτε αν έρρωσκη τ'σφενικά του. Οι παρόδοι πήγαιναν σαν τα σκυλιά π'ε υπέλα.

Ο ίδιος,

Αγαπητέ φίλε Λάμπρο
 Διάβασε το χρονικό της σύλληψης και της εατέλεσης της ηρωικού ν ανικήτη αγωνιστή και λαομαρτυρού Μπάμπη Τσιάρα και σε συγχαίρω. Με συγκίνη βαθιά, γιατί τότε συνδεόμαστε πολύ φιλικά και συναγωνιστικά. Όταν μάλιστα τον συνέλαβαν έτυχε να βρεθούμε μαζί στη γωνία των οδών Κάνιγγος και Τσιριγώτη. Ήταν Γενάρης 1944 και γυριζαμε από μια διαδήλωση που μας την είχαν διαλύσει Γερμανοί και χωροφύλακες, πιο πέρα στην οδό Κοραή. Εκεί ήταν η Γενική Διοίκηση Ηπειρού, με γενικό διοικητή τον αρχικουιάλγα Τσιμπρή, και αρχιχαφιέ και καταδοτή των πατριωτών κι αγωνιστών τον περιβόητο Γιάννη Σίμο. Είχαμε τότε κάνει ένα γερό συλλαλητήριο, πολύς λαός, κι ο Μπάμπης ήταν όπως γράψατε, μπροστάρης κι αρχηγός. Όλο το πλήθος είχαμε φτάσει στη Γενική Διοση. Ο Τσιμπρής είχε κλειστεί στο γραφείο του μα ο Σίμος από το μπαλκόνι υπόδειχνε σε ναζήδες και χωροφύλακες όλες τις συλλήψεις και όχι μόνο της Τριάδας Τσιάρα-Φίλιου-Τάτση, αλλά και 15 άλλων πρωτοπόρων γιαννιωτών πατριωτών, που τους φυλάκισαν στα υπόγεια της Ζωομαιας Σχολής. Στη συνέχεια τους μετέφεραν με καμιόνια σε στρατόπεδα της Γερμανίας και πέθαναν εκεί. Όταν έπιασαν το Μπάμπη, είμαστε μαζί. Τον συνέλαβε ένας γραικύλος πουλημένος χωροφύλακας και τον παρέδωσε στους χιπλερικούς... Αυτά είχα σαν συμπληρωματικά στοιχεία. κι ευχαριστώ για τη φιλοξενία.
 Γιάννης Γ. Μεργκούνης εργολάβος Οικοδομών

Δημήτρη Κατσικογιάννη Σταυραετοί της Εθνικής Αντίστασης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Μικρές αξιολογήσεις, παρουσιάσεις, γνώμες και κρίσεις

Από τον Λάμπρο Μάλαμα

Κάνω κριτική δημιουργώντας και όχι ψάχνοντας να βρω λάθη
Μιχαήλ Άγγελος

Νικολάι Τοντόρωφ: «Η Βαλκανική Διάσταση της Επανάστασης του 1821»

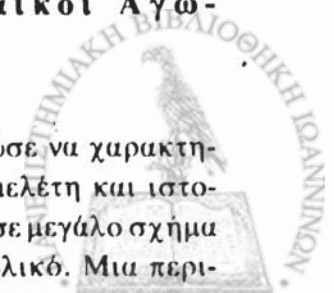
(Η περίπτωση των Βουλγάρων, οι ένας κατάλυσε για τη Μολδοβλαχία, από αρχεία Οδησσού)

Ένα πρωτότυπο και αποκαλυπτικό έργο ιστορικής μελέτης, με 332 σελ. που έγραψε με υψηλό αίσθημα ευθύνης και πλατιά αγάπη στο άνοιγμα της πιο εγκάρδιας φιλικής ελληνοβουλγαρικής συνεργασίας ο Βούλγαρος Πρέσβης στην Αθήνα ακαδημαϊκός, έξοχος στοχαστής και φιλέλληνας κ. Ν. Τοντόρωφ. Ο συγγραφέας του έργου είναι παμβαλκανικής και ευρωπαϊκής φήμης και κύρους διανοούμενος και τον προλογίζει ο κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος, σε έκδοση «GUTENBERG» 1982, κι επιμέλεια Γιάννη Καρά. Είναι ιδρυτής και δ/ντής (από το 1964) του Ινστιτούτου Βαλκανικών Σπουδών της βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας, διδάκτορας στις ιστορικές επιστήμες. Μετέχει σε διεθνείς επιστημονικούς οργανισμούς. Διετέλεσε πρόεδρος στην Εν. Νοτιανατολ. Ευρώπης και μέλος της εκτελεστικής Επιτροπής της ΟΥΝΕΣΚΟ. Πολλά έργα-του έχουν μεταφραστεί σε ξένες γλώσσες. Ο Π. Κανελλόπουλος στις 60 σελίδες της εισαγωγής-του, προβάλλει υπεύθυνα (ανασέρνοντας από τα βάθη των αιώνων) τη βαλκανική ιστορία, με εμπειριστατωμένη έρευνα, και σημαντικά στοιχεία την όλη πορεία των συγγενικών και αλληλοεπιδραστικών ελληνοβουλγαρικών σχέσεων, από την ίδρυση του πρώτου βουλγαρικού κράτους, στοιχεία που άλλοτε έσμιγαν κι άλλοτε χώριζαν τους δύο γειτονικούς κι αδερφικούς λαούς, σ' όλα τα χρόνια της βυζαντινής και οθωμανικής σκλαβιάς. Από τους Κύριλλο και Μεθόδιο, τον Συ-

μεών και τον Ασάν το Ρωμανό Λεκαπηνό, τους Βογομήλους και τον Καλοϊάν τους πρώτους τσάρους, τους Φωκάδες και τους Βασίλειους κι ως τον Παΐσιο και τὸ Γήγα-μας. Ο κ. Κανελλόπουλος εξυμνεί δίκαια τη μεγάλη συμβολή του έργου του κ. Τοντόρωφ που παρουσιάζει για πρώτη φορά στην Ελλάδα, με την άριστη ελληνική εικόνα του, τη γρηπλιατιά κι αδερφική, την αλληλέγγυα και ακριβή συνεργασία και συμμετοχή των Βουλγάρων εθελοντών στον αγώνα του 1821, με πολύτιμα ντοκουμέντα που βρήκε σε αρχεία της Οντέσσας. Αξιοποιεί σε νέες διαστάσεις τη δράση του Αλέξανδρου Υψηλάντη και άλλων Ελλήνων και Βούλγαρων πρωτομάχων του Εικοσιένα επανεκτιμά και καταξιώνει τη δράση της Φιλικής-μας Εταιρίας και την τοποθετεί σε παμβαλκανικές διαστάσεις και βάθρα τιμής κι ευεργετικής συμβολής διαβαλκανικών εξεγέρσεων. Έργα σαν αυτό του διαπρεπή συγγραφέα κ. Τοντόρωφ (όπου το «Ελ. Πνεύμα» στο 41 τεύχος που αφιέρωσε στα 1300 χρόνια του βουλγ. κράτους, φιλοξένησε μεγάλο μέρος πριν εκδοθεί το βιβλίο) τιμούν όχι μόνο τις δυο χώρες-μας αλλά, αποτελούν δωρικές κολώνες στο οικοδόμημα του νεότερου βαλκανικού πολιτισμού και διευρύνουν τους ορίζοντες για μια στενότερη και ειλικρινέστερη συνεργασία, ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία και τις άλλες βαλκανικές χώρες.

Θανάση Διαμαντόπουλου: «Κοινωνική Πορεία - Λαϊκοί Αγώνες»

Ένα νέο έργο που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν δοκιμιογραφική μελέτη και ιστορικά χρονικά, με 352 σελίδες σε μεγάλο σχήμα και πολύτιμο φωτογραφικό υλικό. Μια περιεχτική, συμπυκνωμένη και διδαχτική συνθετική εργασία με αρκετή βιβλιογραφία που ανεβάζει ακόμα περισσότερο την αξία και το

κύρος του ιστορικού-λογοτέχνησι γγραφέα κι έξοχου πνευματικού ανθρώπου.

Ο Θ.Δ. το 'χουμε ξανατονίσει πως είναι μια ηθική και αγωνιστική συνείδηση του καιρού-μας. Και στο νέο έργο-του, αναφέρεται σε πολλές από τις κυριότερες επαναστάσεις των λαών. Μια συναίσθηση ευθύνης, και πυκνή ουσία, δίνει την πιο λαγαρή και πλατιά κατανόηση για τους λαϊκούς αγώνες, για την πορεία των κοινωνικών εξελίξεων, για την αποκρυστάλλωση της ιστορικής αλήθειας. Ένα έργο και τοίτο όπως «Οι Μεγάλοι Πολιτισμοί» που πρέπει να διαβαστεί από όλους, γιατί έχει πλούτο στοιχείων, φώτα και γνώσεις, σωστές καταγεγραμμένες αναλύσεις. Σημαντικά ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα, αντικαθίστουν του έργο πιο ισχυρούς επαναστασιατικούς, στην ανέλεστη πορεία των κοινωνικών συγκρούσεων. Είναι ένα διαφωτιστικό βιβλίο που θα μπορούσε να και το γνωστό τίτλο «Ιστορία των Επανάστασεων», γιατί περιέχει τη ρωμαϊκή Σπάρτακεια, τη Γαλική, Ιταλική, Ελληνική, Ρωσική, Κινέζικη, Ιερή Συμμαχία, Κουβινική, Βιετναμική, Εθνική Αντίσταση κλπ. Μα ο σ. έχει τη μετριοφροσύνη και την επίγνωση της απλοποίησης των εννοιών και του σεμνού γλαφυρού κι ανεπιτήδευτου τρόπου γραφής. Το έργο προλογίζει η Ε. Αλεξίου, και είναι διανθισμένο με πίνακες νεοκλασικών ζωγράφων, φωτογραφίες και χαρακτηριστικά του Α. Τάσου. Ο Δ. δουλεύει και αποδίδει με γνώση και μνήμη βιβλιογραφικά ενημερωμένος και πάντα με την αρχή του «ουκ εν τω πολλώ το ευ, αλλ' εν τω ευ τα πολλά»· ή όπως το αναφέρει ο ίδιος στον πρόλογό-του: «Μη λες πολλά λόγια για λίγα πράγματα, αλλά, λίγα λόγια για πολλά πράγματα». Και καταλήγει με το λυτρωτικό για τους λαούς μήνυμα (για το αίμα που τους πνίγουν τόσο άδικα τ' ανθρωπόμορφα πολεμοκάπηλα τέρατα) το μήνυμα του Μπαλζάκ: «Απ' όλες τις σπορές που ρίχνονται στη γη το αίμα των ηρώων δίνει την πιο πλούσια σοδειά».

Μίνας Πέτρου-Βενετσιάνου: «Εκάνοδος» Σελ. 46. «Δωδέκατη Ώρα» Αθήνα '82. Μια εξαιρετική, εμπνευσμένη και συναίσθηματική ποιητική συλλογή της καλής ποιήτριας.

Γιώργου Νιυρισιώτη: «Ηλιόχρυσος» Σελ. 48 Αθήνα '81. Ρεαλιστικοί και δραματικοί συμπυκνωμένοι στίχοι του νέου ποιητή, που εκθέτουν καφτά κι επίκαιρα προβλήματα με το μήνυμα της ειρήνης.

Σπύρου Εργολάβου: «Θέσεις και Αντιθέσεις»

(Απλοί προβληματισμοί πάνω σε επίκαιρα θέματα) Γιάννινα '82, σελ. 110. Από το 1962 που είχε φύγει από την Ήπειρο ο παλιός αγωνιστής και φωστήρας φιλόλογος Σωτήρης Νικολός, τον αντικατέστησε εκάσια και πιο δραστήρια ο περίφημος και ανεπισκίαστος στα Γιάννινα φιλόλογος και συγγραφέας καθηγητής-φροντιστής και δότης Ιδιωτικού Λυκείου, ο Σπύρος Εργολάβος. Είναι καταπληχτική η φιλοσοφική-του κατάρτιση η γενική και προοδευτική εκπαίδευση-του συγκρότηση, η ευρυμάθεια και η εκπαίδευσή-του.

Παράλληλα και η αγωνιστική ύλη και προσφορά-του σε συγγραφικά για τους υπονήπιους σε ανώτερες σχολές βοηθήματα. Αλλά και οι δημοκρατικοί και προοδευτικοί σίρνες-του στον εγχώριο τύπο. Το βιβλίο-του με τον παραπάνω τίτλο και υπότιτλο, που έκανε πολύ καλά και τύπωσε, αποτελεί εύγλωτη μαρτυρία, που αντικαθρεφτίζει όχι μόνο τον προικισμένο καθηγητή, παρά και τον ειλικρινό ανθρωπιστή, το φωτεινό οδηγητή, τον βαθύ στοχαστή, το θαρραλέο και ριζοσπάστη αγωνιστή. Ο Ε. συγκέντρωσε στο βιβλίο-του άρθρα κι επιφυλλίδες, που είναι σα λαμπρή αλυσίδα, κι έχουν μια ενότητα, πάντα επίκαιρων θεμάτων και καφτών κοινωνικών προβλημάτων. Είναι όλα όλα 44. Το καθένα με την ημερομηνία-του. Γράφτηκαν σ' ένα χρόνο το 1978. Μα τα διαβάζει κανείς σήμερα, κι έχουν συγκυριακή και καταπληχτική φλογερή επικαιρότητα και σπάρταριστές αλήθειες. Δεν στέκουν στο χρονογράφημα. Είναι και μαρτυρίες και χρονικά, αλλά προπάντων μικρά στοχαστικά και ανοτομικά δοκίμια. Στο γράψιμό-του έχει ένα στρωτό και κοφτό ύφος που σε γοητεύει. Λόγος μεστός και διδαχτικός καρπός μιας πλούσιας πείρας και σοφής παρατήρησης των πραγμάτων της ζωής. Ξεσκεπάζει, διαπιστώνει, παρατηρεί και προτείνει λύσεις για το κοινό καλό. Τιμια και σύγχρονη σκέψη κι όλα τα θέματα παρόν και παρησία. Μακάρι να βγαίνανε πολλά τέτοια διαφωτιστικά και χρήσιμα βιβλία που είναι γεμάτα μηνύματα για καλύτερη της ζωής και του κόσμου. Αυτά έχουν έναν επιταχτικό και σωστό προορισμό, ιστορικοκοινωνικής

αναγκαιότητας, που εντοπίζουν τα «κακώς κείμενα» και ασκούν την κριτική της κοινωνίας και της Πολιτείας επικοδομητική και θετική για την πρόοδο του λαού-μας.

Όμηρου Σανς 1) «Το Βαθύ του Έβενου» και 2) «Ισημερινός» β' έκδοση. Αθήνα '82.

Η νεώτατη ποίησή-μας έχει στην Αφρική τον αυθεντικό-της τραβαδούρο, τον Όμηρο Σανς. Χαιρετίζουμε και τη νέα-του συλλογή με αδερφική αγάπη και τιμή. Η μεγάλη ποιητική-του καρδιά, συντονίζει τους παλμούς-της με τους παλμούς των πονεμένων λαών της Αφρικής. Το μινυαλύτερο στα νεώτερα ποιητικά και τραγικά-μας χρόνια μάτι που κλείνει μ' ακατασίγαστο πάθος όλου ούρου και το βάθος του πολύπαθου βίου της μαύρης Ηπείρου. Εικόνες μ' ελκυστική γοητεία, δύναμη υποβολή, εξαιρετική πρωτοτυπία. Η ποιητική φαντασία του Ο.Σ. αγκαλιάζει και κλείνει στην ψυχή και στη ματιά-του κατ' επέχταση από το βασανισμένο αφρικάνικο κόσμο, θαρρείς όλη τη δύστυχη ανθρώπινη και ζωική χορεία του σύμπαντος. Η αδρή εντύπωση κ' η βαθιά συγκίνηση της ποιητικής-του εμβέλειας, μας αιχμαλωτίζει.

Ελένης Αργέστη: «Πικρανθοί»
(Ποιήματα)

Αθήνα '82, σελ. 48. Είναι η έκτη ποιητική συλλογή της καλής λυρικοδραματικής ποιήτριας των μεγάλων προβλημάτων της εποχής-μας. Όπως και τα δυο διηγηματογραφικά-της έργα ξεχώρισαν για την κραυγαλέα μετουσίωση της σύγχρονης τραγωδικής πορείας του λαού-μας έτσι, και τα ποιήματα της «Πικρανθοί» ξεπερνάν κάθε λυρική έκφραση και παίρνουν δραματική και πανανθρώπινη διάσταση, με τέχνη, σφιχτά δεμένη με τα κοινωνικά ιδανικά.

Τραγούδια, που ρέουν απαλά κι αρμονικά με ρυθμό και τόνο δημοτικού τραγουδιού αναπαρθενεμένου. Μια ποίηση με φλογερό πάθος ανθρωπιάς και αιτιακή αναγκαιότητα πραγμάτων. Τέχνη με βαθιά δραματική ουσία που συγκινεί, τονώνει, ζωογονεί και λυτρώνει. Χαρακτηριστικές είναι οι επιδρασεις-της από το σημερινό αίτημα και ιδεώδες της ειρήνης, δείχνοντας με καινούριες εικόνες και προσωπικό ύφος τα δύστυχα αποτελέσματα των πο-

λέμων. Η Αργέστη είναι ποιήτρια με σπουδαίο ταλέντο, πλούσια ευαισθησία και δύναμη, με γερή αγωνιστική συμβολή για τη λευτεριά και την προκοπή του λαού-μας.

Ελένης Δ. Μπριάκου: «Στροφές της Μοίρας-μου»

Ποιήματα Γιάννινα '82 σελ. 80

Μας ξάφνιασε η κ. Μπριάκου με το βιβλίο-της. Έγραψε μια ποίηση με τον αισθηματικό-της πλούτο και νίκησε τη μοναξιά και την πλήξη. Το βαρύ πένθος για το χαμό τ' ερημμένου-της την ανάγκασε να βρει στην ποίηση ξεοδο, παρηγοριά. Στίχοι γνήσιοι, ελαφρών τόνω, τρυφεροί κι ευγενικοί. Επετάχτηκαν αυθόρμητα και άπληστα απ' ερπυστή και πικραμένη μεγάλη μοιραία. Η ποίηση της κ. Μπριάκου σφαιρική και συγκινησιακά ποιητική, με βιωμάτων-της μελάνη και πηγές τον κρημνό-της, τις αναμνήσεις και τα όνειρα. Η ποίηση της κ. Μπριάκου δίνει με παραδοσιακή φόρμα τη ρίμα-της σε αβυσσώμενο οχτασύλλαβο, με αρμονική συμμετρία και δραματική υφή. Τα χωρίζει 1) στο προσωπικό της δράμα, 2) σε κοινωνικά και 3) σε άλλα μέρη-τά του χωριού-της.

Στη μέση ηλικία-της δεν μας είχε ως τώρα δείξει πως κρατάει καί φτερά του Πήγασου, με σεμνότητα και μετριοφροσύνη, είναι μια αληθινά πονεμένη ποιητική ψυχή.

Γιάννη Γαλανού: «Νέες Ημέρες» Σελ. 40 «Κοραής» Αθήνα '81. Αντικολεμικοί και αφιερωμένοι σε φίλους-του στίχοι του πατρινού ποιητή.

Μάχης Μουζάκη: «Σύγχρονη Ζακυνθινή ποίηση 1951-1981» Σελ. 148. Ανθολόγηση 11 ποιητών του «Τζάντε» Αθήνα '82.

Λεωνίδα Γ. Μαργαρίτη: «Σελίδες σε δυό αποχρώσεις» σελ. 64, Αθήνα '81. Καλά, αισθηματικά και άλλα κοινωνικά ποιήματα, με δραματικές προεκτάσεις, και μηνύματα αγάπης.

Ευγενίας Ρέγκου-Σγούρου: «Διαφάνειες» Σελ. 38, Αθήνα '81. Πρωτότυποι αυθόρμητοι κι ενεπιτήδευτοι στίχοι που ξεχωρίζουν για το κέντρισμα και την ειρωνία, απέναντι στους ξεστρατισμένους και κακοίς ποεταστρούς.

Α.Β. Παναγόπουλου: «Οι Εννέα και οι επτά Στίχοι και τα Επιύμβια Επιγράμματα» σελ. 80 Θεσ/νίκη '81. Στίχοι πληθωρικοί, πολυπλεγκοί, με πικρή γέυση και προσωπικό τόνο.

Βασίλη Συκιώτη: «Η Νυχτερινή Ερυνία και τα Τρόπαια της ένατης μοναξιάς» Σελ. 40, Ο.Δ.Ε.Β. Αθήνα '82. Εμπνευσμένοι στίχοι, με ύφος υδρό, σκληρό, και ατομικό.

Βασιλική Μπινιώρη

Η εκλεκτή καλλιτέχνίδα που προβάλλει τα
Γιάννινα και σε πολλές έξω χώρες με τη ζωγραφική-της

Το «Ελ. Πνεύμα», βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να δώσει στο αναγνωστικό-του κοινό, μια ιδέα, μια γνώση, για τη δυναμική προσωπικότητα μιας ξεχωριστής Μοραϊτοπούλας που γεννήθηκε στην Κυπαρισσία, αλλά ζει όλα τα χρόνια στην Αθήνα, και παίρνοντας μια μικρή γεύση εδώ, από το ζωγραφικό-της έργο, πρέπει να εξάρουμε τη δραστηριότητά-της και στον τομέα της παιδείας και της συγγραφικής.

Η Μπινιώρη είναι ανάμεσα σε άλλες δυο μόνο απ' όλη τη χώρα φωτισμένες διδασκάλισσες που διακρίθηκαν και κατάχτησαν το βαθμό της Επιθεωρήτριας στη Δημοτική Εκπαίδευση.

Η δίδα Μπινιώρη είναι ένα δυναμικό φαινόμενο με σπουδαία και ταπύχνη επίδοση: στις εικαστικές τέχνες, στη λαϊκή παιδεία και στα προοδευτικά μαθητήματα. Αλλά, ένα μέρος του χρόνου, της αποσοφιά και η ζωγραφική. Πίστερο δουλεύει τ' ου-ρέλα και λιγότερο το λάδι. Η ε-φή και η προσφορά-της είναι μεγάλη. Ζε-καλό γρ' τφέ γιαυτή:

«Η Β. Μπινιώρη έχει το χάρισμα της γοργής αισθητής ματιάς που απαιτεί η ακού-ρέλα. Οι βαθείς κι ανάλαφροι τόνοι τ' σπών-της, η διαφάνεια της ύλης και το φευ-γαλέο της γραφής-της, δείχνουν μια ωκυρία που την έχει καταχτήσει με τη δουλειά-της». Και ο Σπ. Παναγιωτοπούλος υπογραμμίζει:

«Τα έργα-της, έχουν τη χάρη της αμεσότητας, χωρίς να χάνεται σε λεπτομέρειες, η καλλιτε-ής αποδί-ειπαιστικά τ' αντικείμενα με οβελτάδα αλλά και με σιγουριά, φροντί-ζοντας να διατηρεί τη διαφάνεια του υλικού-της». Ο Γ. Γαϊτάνης τονίζει: «Η Μπινιώρη με την τέχνη-της, χιρίζει ομορφιά και πλούσια αισθητική χαρά. Ποιότητα γούστου και

Η δίδα Β. Μπινιώρη

Εργάτες σε μάρμαρα

χρώματος». Και ο Άγγελος Δόξας: «... Διακοσμητικά σχεδιασμένες και χρωματικά λεπτοδίθρητες οι τοπογραφικές-της ακουαρέλες».

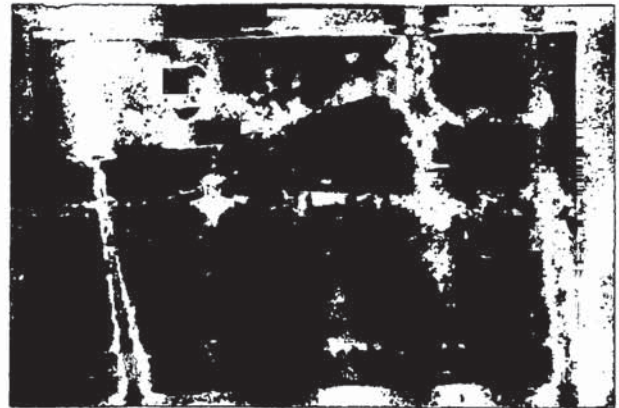
Με τα Γιάννινα η δίδα Μπινιώρη έχει ένα δεσμό θαυμασμού κι αγάπης στους θρύλους, στην ιστορία-της, στην παλιά και νέα φυσιογνωμία-της. Γι' αυτό, και σε κάθε Έκθεσή-της στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, προβάλλει τη «χιλιοτραγουδισμένη πόλη» όπως την αποκαλεί παντού και πάντα, με έξυχα τοπία. Με έργα-της από τα Γιάννινα, συμμετείχε με ιδιαίτερη επιτυχία σε εκθέσεις-της στη Ν. Υόρκη, στη Βιέννη, στο Παρίσι, στο Λονδίνο, στην Αγκόνα, και τελευταία, (εκτός από διάφορες πόλεις της πατρίδας-μας) και στην Αθήνα στην Έκθεση Ζωγραφικής - Γλυπτικής - Χαρακτικής που οργάνωσε το τμήμα της Διεθνούς Ένωσης Καλών Τεχνών, συμμετείχε με 4 έργα-της από τα Γιάννινα και το Νησί. Τη συγχαίρουμε, με τις καλύτερες ευχές-μας.

Γιάννινα. Παλιά αγορά

Βασιλικής Μπινιώρη

Ακουαρέλες από τα
Γιάννινα

Μερική άποψη της λίμνης των Γιαννίνων και το τζαμί με το Δημοτικό Μουσείο.

Πύλινοι αμφορείς με παραστάσεις
(Απο το ιδιωτικό Μουσείο του Γιάννη Λαμπρόπουλου στον Πολύ-
γυρο Χαλκιδικής)

Χορός αρχαίων γυναικών

Η Περσεφόνη κι ο Πλούτωνας

Με το σφυρί στα καμώματα

Αλλότρια – συναφή και παράταιρα

του Άλκη Φωτεινού

Μόνη παρηγοριά

Μόνο οι φιλότιμοι και πονετικοί πνευματικοί άνθρωποι απόμειναν παρηγοριά κι ελπίδα σ' αυτόν τον κόσμο. Σ' έναν κόσμο που δεινοπαθεί κι υφαιώνεται κάθε μέρα σε ανήλικους κληδιά. Σ' έναν κόσμο που τόσο σφοδραίνει από πείνες κι αρρώστιες και προπάντων από κρίση λογικής, ασυναρτησίας αλλοπροσαλισμού, απληστίας, εκμετάλλευσης και βαρβαρισμού. Μόνο αυτοί μπορούν να δώσουν με τιμιότητα και ανιδιοτέλεια, με καθαρό πρόσωπο και ανθρωπιστική ευθύνη, μια ανάσα παρηγορίας, μια πνοή αισιοδοξίας, ένα ηθικό κουράγιο, για το καταπονεμένο Σήμερα για το ελπιδοφόρο αύριο, που πρέπει, να γίνει καλύτερο και πιο ανθρώπινο, ειρηνικό κι ευτυχισμένο, σε σχέση με το καταθλιπτικό κι εγκληματικό παρόν που, επιβάλλουν και διαμορφώνουν οι εξωφρενικοί κι αιμοσταγείς σφάχτες των λαών.

Οι πνευματικοί άνθρωποι που εκφράζουν τα μεγάλα προβλήματα των καιρών, που κρατάν στη μνήμη και στα χέρια-τους την ιστορική υπόσταση των πολιτισμών, αυτοί σα μόνη παρηγορία ας δώσουν τον αναγκαίο κατευνασμό των παθών, ας κάνουν μια σταυροφορία όλων των διανοούμενων ανθρωπιστών, με λάβαρο τη συμφιλίωση, των ψυχών, την ηθική συνείδηση και την περίσωση κι αποκατάσταση των λυτρωτικών αξιών· και για τη σωτηρία των νέων γενεών. Γένοιτο.

Η νέα ηθική στην τέχνη κι ο αληθινός ποιητής

Στις νέες, τις σοσιαλιστικές κοινωνίες, όπως διαμορφώνονται σήμερα, ένας πολίτης δεν είναι αναγκαίο να είναι ποιητής. Όμως είναι υποχρεωμένος να είναι άνθρωπος. Κι όταν είναι αληθινός ποιητής, υποχρεώνεται με πρόσθετα ηθικά βάρη, να διαδραματίσει έναν υποδειγματικό ρόλο στην κοινωνία. Γιατί, δε μπορεί στον καιρό-μας να είναι πάντοτε στον καθολικό κ' ισότιμο αγώνα για ένα πιο ηθικότερο «γίγνεσθαι» της κοινωνίας, ο ποιητής που θα παρασταίνει το δάσκαλο και τον οδηγητή, να κάνει τον υποκριτή και να είναι παλιάνθρωπος. Βέβαια, σαν σύνθετο φαινόμενο ο άνθρωπος κι ο ποιητής, δεν λέμε πως ξεχωρ' από το έργο-του, μπορεί να μην έχει μικρές ηθικές εκτροπές σε ορισμένες στιγμές της ζωής-του, απέναντι των άλλων ή και απέναντι του εαυτού-του. Όμως, σε γενικές γραμμές, υποχρεώνεται, αν έχει αρχές και ιδανικά και ζει σ' ένα νέο ηθοπλαστικό περιβάλλον, να πειθαρχεί και να κατατροπώνει πολλές από τις αδυναμίες-του, τουλάχιστο στο μεγαλύτερο μέρος του βίου-του. Αλλάζουν δηλαδή οι καιροί, οι άνθρωποι και τα ήθη-τους, ανάλογα με τα κοινωνικά συστήματα. Έτσι και οι ποιητές κ' οι καλλιτέχνες γενικά, όταν ξεχωρίζουν και σαν προκισμένα και από τη φύση άτομα, και γίνονται και πνευματικοί ταγοί της κοινωνίας (φτάνει να έχουν βαθιά επίγνωση συναίσθηση και συνείδηση της αποστολής-τους) υποχρεώνονται να κάνουν αυταπαρνήσεις και θυσίες σε πολλά αγαθά, απολαύσεις και ανέσεις, για να ταυτίζονται θεωρητικά και πρακτικά με τις αρχές που ακολουθούν πάνω στα δημιουργικά και κοινωνικά ωφέλιμα έργα-τους. Ρεαλιστικά, υπάρχουν οπωσδήποτε πολλές αντιφάσεις και αντινομίες, σε άταχτους βίους πολλών ποιητών. Όμως οι ποιητές σε περιβάλλοντα που κυοφορείται κι αναπτύσσεται μια νέα ηθικότερη κοινωνία, δεν είναι εύκολο και δεν πρέπει να έχουν προκλητικά και σκανδαλώδη βιώματα, που ερεθίζουν την κοινή γνώμη και υποβιβάζουν την αξία-τους στα μάτια του κόσμου. Περνάνε δηλαδή και οι εποχές των: Μιχαλάγγελου, Βιγιόν, Βερλαίν, Μπωντλαίφ, Σολωμού δικού-μας κ.α. όπου ο Βάρναλης στα «Αισθητικά»-του, τους ξεχωρίζει από τα έργα-του

και τους φέρνει σαν παραδείγματα ανάρμοστου, ανώμαλου και άταχτου για μεγάλους ποιητές βίο. Οι ατομικές πράξεις των καλλιτεχνών του περασμένου αιώνα κι ως τα μισά του Εικοστού, εξαρτιόταν δηλαδή κι από τις επιδράσεις της παρακμής του αστικού κόσμου. Μα στο πέρασμα σοσιαλιστικών και αναγεννητικών μορφών πολλών μεταπολεμικών-μας κοινωνιών, οι πιότεροι ποιητές με ηγετικά μεγέθη, υποχρεώνουν τον εαυτό-τους σ' ένα βίο αυτοθουσιών και ηρωογραφίας. Γιατί, αν γίνονται «**δάσκαλε που δίδασκες και νόμο δεν εκράτεις**» δεν θα μπορούν με το έργο-τους να πείθουν και να ηθοδ'απλάθουν τους άλλους και να τους σωφρονίζουν στα καλά παραδείγματα. Ή είσαι α' ηθινός ποιητής, σωπτός και ηθικός άνθρωπος, ή δ'ν είσαι: όσο και αν, όλα για όλους στη ζι ή, είναι σ...τικά και διαλεχτικά, κινήσεις, πορ'ες και μεταλλαγές. Δεν υποστηρίζουμε το απόλυτο, του μυστικισμού, ή της ουτοπίας, αλλά το ιστορικά και κοινωνικά αναγκαίο για τον ευεργετικό ρόλο της τέχνης και των δημιουργών-της. Γιατί, μ' άλλα λόγια, κι άλλα έργα, δεν πάμε σε καμιά γενική προκοπή. Έτσι, τη νέα ηθική διαπαιδαγώγησ πρέπει να την αχτινοβολεί και ο δημιουργός και το έργο-του. Αυτή την απαρέγκλιτη αρχή, οφείλει να τηρεί ο κάθε αληθινός ποιητής, που έχει προορισμό να συμβάλει στη σωστή και ανθρωπιστική διαπαιδαγώγησ και τη γενική αισθητική καλλιέργεια ανθρώπων και λαών, για την αλλαγή της ποιότητας του κόσμου προς το καλύτερο, στα πλαίσια νέου Σοσιαλιστικού Ρεαλισμού, με τα καλύτερα δυνατά στοιχεία μιας τέχνης, που όπως αξιώνουν και οι αρχαίοι ημών φιλόσοφοι, να είναι: «**λιμόνι ευτυχίας των ανθρώπων**».

Ο ατίμητος Φλέμιγκ

Ο ευεργέτης της ανθρωπότητας Φλέμιγκ, ο εφευρέτης της πενικιλίνης, που έσωσε εκατομμύρια ζωές από τον θανατηφόρο βάκιλο του Κωχ, πέθανε μέσα στην καρδιά του Λονδίνου χωρίς καμιά ιατρική ή άλλη ανθρώπινη βοήθεια. Αλλά, πέθανε σιωπηλά, αυτοκυρίαρχος και περήφανος, σα να έφευγε από τη ζωή απόλυτα ευτυχισμένος, που πρόσφερε μια, από τις μεγαλύτερες ευεργεσίες στην ανθρωπότητα. Όμως, παρά τους δεσμούς-του με την Ελλάδα και το «**ετερον ήμισύ-του**» από δω, οι Έλληνες με την από τ' αρχαία ακόμα χρόνια επιδημία της αχαριστίας και της αγνωμοσύνης, δεν πρόσφεραν σ' αυτόν το σοφό επιστήμονα, τον αγνό ανθρωπι-

στή, ούτε μια προτομή· που θα 'πρεπε να τού 'χουν δέκα αγάλματα σε όλη την Ελλάδα. Καθώς και του άλλου εφευρέτη της στρεπτομικίνης. Αλλά, δυστυχώς σ' αυτό τον τόπο, ποτέ δεν τιμήθηκαν οι πραγματικές και μεγάλες αξίες. Έχουμε βαρεθεί να βλέπουμε ανδρειάντες απίθανων ψευτοηρώων που η καταχνιά κ' η αμφιβολία σκεπάζει κάθε-τους κίβδηλη αξία, καθώς κι ονόματα οδών και λεωφόρων, προτομές και μαισωλεία βασιλιάδων, βασιλομητόρων και βασιλομάμων, έκπτωτων και πριγκίπων (γράφε πριντζίπων τσίνσιλε-φίντζιλε σαπιοκοιλιών, κατά λέβεντα Αντρούτσο) που τόσο δεινά επισώρευσαν στο λαό και στο έθνος. Και ο Αλέξαντερ Φλέμιγκ που πέθανε το 1955, με αυταπάρνηση, τόσο απλά και αθόρυβα, όπως γράφει κι ο Αντρέ Μωρονι' λέγοντας στους γιατρούς του νοσοκομείο: «**ήξτε πρώτα τους ασθενείς-σας... δεν μ'ήθι... την Ελλάδα... Μάλιστα, αυτός ο μέγας αλτρομιστής!**»

Ή αγνώμονη χώρα, του «**άλλος ο σπείρων και άλλος ο θερίζων**».

Αόρατοι διχτάτορες «τετάρτης εξουσίας»

Λαμπράκης, ο πάντα κινούμενος στα σκοτεινά, ο κατοικών εν πολλοίς» στον Πόρο στα μωσχοπερίβολα και τα παλάτια-του Έχει το μηχανισμό και τα πλοκάμια-του. «**βήμα**» = συ/τηρητικό. «**Τα Νέα**» αριστερίζοντα και ο «**Ταχυδρόμος**» δεξιός ...

Και μ' όλα, σ' όλες τις καταστάσεις πρώτος και «**καλύτερος**» και Μπραβμης και Ζαβμης(!) Με τους Τσαλδάρη και Σοφούλη στον εμφύλιο... το «**λύσε και το δέσε**». Με τον Παπάγο και Πλαστήρα, έπιασαν μαζί τα κέρατα απ' τον τράγο· και με τη Φρειδερίκη (θεός σχωρέστη) έπιναν μαζί μύρα και καμπανίτη(!) Με τον κ. Καραμανλή... πιάσανε χρόνια την «**καλή**». Με τον Γιώργο Παπανδρέου του Κέντρου... μεθυστική τρελή παρέα(!) Με τον Πατακό... μαζί καφέ και χαμομίλι και ...κοκό. Σήμερα με το κυβέρνηση το σοσιαλδημοκρατικό...έκανε και τον κ. Καψή (μ' έκαψες) υφυπουργό...

Ο **Μπόμπορας**, σφοδρός και λυσσαλέος ανταγωνιστής του πρώτου κι επιτήδειος έμπορας της σοβιετικής εγκυκλοπαίδειας (της με ρωμικές μπάφες και πληρωμές και παραλήψεις) με τον περπατιάρη μετρ της καπατσουσίνικης δημοσιογραφίας, τον σαλαπαθή κ. Φύ.ιπόπουλο με το «**Έθνος**»-τους και με τα σοσιαλκοψίματα... κρίμα.

Κι ο **Κίτσος** ο καημένος, ο παραπονεμένος, με την κούφια κούκλα-του «**Δομή**» τη λουστρογιαλισμένη, με την «**Ελευθεροτυπία**»-του κάνει τουμπήσες στη βίλα-του, στο δάσος της Βουλώνης, αλλά δεν μπορεί... παραμερίζεται. Και ναι μεν του Κίτσου τα πρωτοπαλικάρα, έχουν πρωτεύοντες ρόλους στο ΠΑΣΟΚ... οι άλλοι δυο

αόρατοι διχτάτορες «περέχουνε σ' ανταγωνιστικό αμόκ και σε εμφάνιση φυλάκων μπαρόκ, αλλά και σε μεγαλύτερα τιάζ δρασημοχορών μόδας ροκ(!) Κακόμορε λαέ πως σε κλείνουνε στα δίχτυα-τους και θες δε θες τους πληρώνεις κι απ' το «τέρημά-σου, για να σε φλογίνοιν υ φέματα!

«Κριτικοί» της πυρκαγιάς και «ακαδημαϊκοί της φαφουτιάς

Διαβάσαμε στη «μακεδονία» τις 9 Ιούνη, μια φαιδρή αποτίμητη ενός ανώνυμου «κριτικού» για τη σεβαστή ποιήτρια Ζωή Καρέλη, που την είχαμε γνωρίσει και προσωπικά πέρυσι στο Βαλκανικό Ποιητικό Συμπόσιο. Ο αποτιμητής που την αποκαλεί «Ελληνίδα ποιήτρια του αιώνα» δεν είχε τον αντρισμό να βάλει την υπογραφή του, για να γελάσουμε πρώτα μ' α. τον τον ανεύθυνο λιβανιστή και μυθοποιό, κ' ύστερ βέβαια με την εκλογή της κυρίας σαν μέλους της «αθ' ησι» ακηδημίας, των νάνων πετροχάρηδων, κι όλης της αρτηριοσκληρωμένης γεροντικής κλίκας των πιθανένων «αθάνατων» ακαδημαϊκών (και βρόχτους ρίγανη). Γράφει λοιπόν ο φαιδρός «κριτικός» πως «η κ. Ζ. Καρέλη είναι η σημαντικότερη Ελληνίδα ποιήτρια του αιώνα, με 10 ποιητικές συλλογές... (Τόσες έχει κ' η κουτσή Μαρία). Συγκρατημένο πνευματικό ότομο, με πλούσια σκέψη...» Γελάτε κόττες με τη γελοία αντιφατική παραμυθολογία(!) Και παρακάτω λέει πως, έγραψε και δυο θεατρικά έργα η κυρία, και «ήδη είναι γνωστά τα δυο θεατρικά της που παρουσίασε το ΚΘΒΕ «Σιμωνί, βασιλόπουκ του Βυζαντίου» (1966) και «Ορέστης» (1976)» (Τα θυμάστε;) Κι αφού παραθέτει μακρυνάρικους ξηρούς και άγευστους στίχους, χωρίς καμιάν άμεσα συγκινησιακή απήχητη, κλίνει το φαιδρό εγκώμιο με την παρακάτω αντίφασή του: «το θεατρικό έργο της ποιήτριας είναι υψηλού πνευματικού επιπέδου και πλουτίζει το ελληνικό δραματολόγιο». Αλλά, πως έγινε και «υψηλού πνευματικού επιπέδου» πότε καταξιώθηκε ιστορικά στα μεγάλα ελληνικά έργα, αφού μόλις ήδη αυτά τα δυο της έγιναν γνωστά; Χαίρε βάθος δυσθεώρητον κολακευτικούς παραλογισμούς! Ας μη μας αποδόσουν καμιάν αντιδικία με την καλή και σεβαστή, κυρία. Εμείς ελέγχουμε αυτά που κάνουν, άλλοι, φτηνοί των περι διαγραμμάτων γι' αυτή, και την κακοποιούνε. Άλλωστε τη θυμούμαστε και από την πρώτη εύνοια, επιλογή και ειδική χρηματική χορηγία που της είχε δώσει ο Στέλιος Παττακός. Δεν κάνουμε εδώ αξιολόγηση των στίχων-της. Αλλά, φαιδρυναν ακόμα περισσότερο τη θέση-της τα «μακάρια» γερόντια της ακαδημίας που θέλαν να κάνουν μια γριά ποιήτρια ακαδημαϊκό, για να παρηγορούν τις ανα-

μνήσεις και τον πόνο-τους και πήρε η χάρη του πρωτοκάθεδρου στην τάξη Γραμμάτων Χάρη, την κ. Καρέλη.

Πάρτε μια γεύση από 4 στίχους-της που επέλεξε ανάμεσα σ' άλλους ο «κριτικός» της «Μακεδονίας»:

«Με κρατεί παράξενη αντίθεση.

Άλλα-μου χαρακτηριστικά

επιστρέφουν σε καινούργιες μικρότητες.

Η συμμετρία με δείχνει αλλόκοτο».

Αντιμορφωτικά

Η Εθνική Τράπεζα, όλα τα χρόνια, πλήρωνε από μια συνδρομή σε φιλολογικά περιοδικά, κι εκείνα στέλνονταν ταχτικά σε ανάλογες δημοτικές και κοινοτικές βιβλιοθήκες για την ενημέρωση και τη μόρφωση των πολιτών. Καμιά κυβέρνηση στο παρελθόν δεν διανοήθηκε να κλέψει αυτή το φως του νου και της ψυχής των απλών ανθρώπων του λαού, όπου μια κάποια ώρα μελέτης, τους ανακούφιζε ηθικά και τους δυνάμωνε ψυχικά. Δε μπορούμε ακόμα να πιστέψουμε, πως, μια «σοσιαλδημοκρατική» κυβέρνηση του προοδευτικού Κέντρου περιέκοψε αυτές τις μικροδαπάνες! (χαράς στο πράμα!) Τέτοιες αντιπνευματικές και αντιμορφωτικές ενέργειες, έρχονται σε αντίφαση και αντινομία με τις αρχές και τις διακηρύξεις-της. Πως να το πιστέψουμε; Και να σημειώσετε ότι πρόκειται «περί όνου σκύος» και... μήτε ο κόβουρας μήτε το ζουμί-του». Αλλά μανούλα-μου, το τι ρουφάνε πηλιά και νέα τρωχτικά σήμερα σε εκπομπές της ΕΡΤ και ΥΕΝΕΔ μη κάνετε κουβέντα. «Θου Κύριε».

«Εκ των ένδον» και αλαλούμ

Πριν από καιρό ο κ. Β. Βασιλικός διηύθυνε μια συζήτηση στοτρογγυλής τράπεζας στην Εθνική Πινακοθήκη της Αθήνας, κι άρχισε υποτιμώντας καιρία το κοινωνικό λειτούργημα του λογοτέχνη... Δηλαδή, ήταν και είναι τέτοιες οι αντιφάσεις και οι ανισόρροπες τάσεις του κατακαημένου, που εύκολα εξοκοντίζει λόγια μειωτικά κατά του εαυτού-του και των άλλων συναδέλφων. Τα τελευταία χρόνια, δείχνει κάποιο διχασμό, και «εκ των ένδον τα βέλη». Όμως ο κ. Πλωρίτης και οι άλλοι, δεν τον άντεξαν, κι εγκατάλειψαν τις θέσεις-τους, έφυγαν από τη μέση... Οι υπόλοιποι; Μη ρωτάτε! Ήρθαν στα χέρια!... Για ν' απομείνει ο κ. Βασιλικός στη γλάστρα με το μούσι-του απότιστος, αφού δεν ένιωσε ο ταλαίπωρος βαθύτερα και το σωστό προορισμό-του σαν συγγραφέας. Έτσι μένει έρμος βαρύς και μόνος, με τον τίτλο του αναπληρωτή, γενικού της ΕΡΤ... (Και νά 'σαι καλά «Συγκρότημα»...).

Οι νέοι εκφωνητές της Τ. V.

Οι προσλήψεις νέων εκφωνητών στην ΕΡΤ και στην ΥΕΝΕΔ, δεν έγιναν με διαγωνισμό, αλλά με τις γνωστές μέθοδες ευνοιών κλπ. Στην Αθήνα το Συγκρότημα Λαμπράκη επέβαλε τα χαϊδεμένα παιδιά-του· και στη Θεσ/νίκη τ' αντίστοιχο Βελίδη τα δικά-του. Ένα παράδειγμα: Ένας νεαρός μαθητευόμενος κοντυλοφορίσκος της «Θεσ/νίκης» ονόματι Κουτσούκος τρύπωσε στο δελτίο της ΥΕΝΕΔ ως εκφωνητής, χωρίς καλλιεργημένη, σοβαρή, κατάλληλη φωνητική άρθρωση. Εκεί που πάει να χρωματίσει ή να δείξει λογοδιάροια, γρηγοράδα στη φωνή, δεν τη λυγάζει, δεν την κόβει εκεί που πρέπει με φυσική αναπνοή, άνετη και εύριστη προφορά. Πώς να ήταν σωστή επιλογή σ' έναν τυχάρπαστο δημοσιογραφίσκο, που ακόμα η απλάνιστη φωνή-του βιζεται, πνίγεται, δεν τιθασεύεται, κοσασρώνει σα να μοιάζει ερμαφρόδιτη, κολητηριού του Καραγκιόζη και τσιγγανόπουλου σε κομφουζικό τσαντήρι;

Έπρεπε οι νέοι εκφωνητές να διαγωνιστούν με αυστηρά κριτήρια και προσόντα, όπως έχουν κ' είναι υπέροχοι οι παλιοί που έμειναν. Οι νέοι, πάντα πρέπει να πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις:

1) Εμφάνιση 2) Μόρφωση εγκυκλοπαιδική 3) Σπουδές στην αισθητική του λόγου. 4) Απαραίτητα φωνητικά προσόντα 5) Ικανότητες αυτόματης μίμησης και αποστήθησης πολλών ειδήσεων. Αλλά, πάνω απόλα κατάλληλη φωνητική άρθρωση κι ετοιμότητα προφορικού λόγου, για ανάλογες συνεντεύξεις κλπ.

Μεγαλαυχία και πειθώ

Είναι μερικοί συγγραφείς που το «Συγκρότημα» κι ο Κούν, κι άλλα κατεστημένα, τους έδωσαν τέτοιο αγέρα υπεροψίας και μεγαλικιού, που έχουν ξεχάσει τι θα πεί σεμνότητα και μετριοφροσύνη. Δοκισήσοφοι, ναρκισιστές και περιαιτολόγοι, στο ότι αυτοί είναι, κι όχι άλλοι, οι προνομιούχοι ταλέντων κι ευνοιών. Το «εγώ» και το «εγώ» δεν πάει ποτέ στου Μακρυγιάννη το «Εμείς». Έτσι, κοντά σε άλλους εγωπαθείς που έχουν μεγάλη ιδέα για τον εαυτό-τους και με το παράδειγμα ενός «ποέτα» που απαντάει από το τηλέφωνο ότι αυτός είναι «ο μεγαλύτερος ποιητής του κόσμου», πήγε στα τέλη Φλεβάρη κι ένας χαϊδιάρης του «Συγκροτήματος» ο Γ.Σ. και δήλωσε ότι: Δεν θα ξαναγράψει θέατρο, απειλητικά, αν δεν παιχτεί το τελευταίο-του έργο, που το 'γραφε όπως είπε δυόμιση ολάκερα χρόνια... και καταλήγει: «...Είναι πιστεύω η καλύτερη δουλειά-μου και ίσως το καλύτερο έργο, που έχει

γράφει Έλληνας συγγραφέας.» Κι ένας απλός που διάβριζε αυτή τη βαρύγδουπη δήλωση στο «Βήμα» ειπε: «Ο γύφτος αν δεν παϊνέψει το καλύβι-του... πέφτει και τον πλακώνει». Αλλά, εδώ, το τόσο αυτοπαϊνεμα, η σε τέτοιες διαστάσεις έπαρση, έχει βέβαια παραγίνει. Ο τυχερός συγγραφέας, όταν δεν τ' ανεβάζουν έργο στη σκηνή, θυμώνει και τ' ανεβάζει και μόνος-του... Και γιατί να μη τηρήσει σε τέτοιες συνθήκες και συμπεριφορές το αξίωμα του αρχαίου ρητού: «Το μεγαλύτερο μυστικό για να πείθεις, είναι να πεισθεις εσύ ο ίδιος»

Μονοτονικό και τόνοι

Τι θέλει το φίλτατο ΚΕΜΕ του υπουργείου Παιδείας, που το θεωρούμε λογικό και φωτισμένο, να γίνει παραλογικό και παραφωτισμένο, σε μανιύβρες και νέες μπιχλιμπιδοδοσοφιστίες, πάνω σε ορισμένες μονοσύλλαβες λέξεις να κολλάει οξείες; Τα περισσότερα στέλεχη του ΚΕΜΕ στάθηκαν πρωτοπόρα κι όχι μόνο για το μονοτονικό, αλλά, γενικά για μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση σε μέτρα και σταθμά των σύγχρονων αναγκών της Παιδείας και του λαού-μας. Ποιός θα κλέψει λοιπόν τον τόνο φωνητικά, απο το **θα**, το **να**, κλπ.; Τι πράματα είν' αυτά. Το ΚΕΜΕ πρέπει να πρωτοστατεί στην κατάργηση των σημείων στίξης από τις μονοσύλλαβες λέξεις. Τί χρειάζονται; Τί θέση έχουν; Τί θα μας προσπορίζουν γραφτά ή φωνητικά; Οι ξένες γλώσσες γιατί δεν έχουν; Εμείς σταθήκαμε συνεπείς με τις αρχές-μας πάνω στον αγώνα του μονοτονικού· και το εφαρμόσαμε όπως πρέπει, χωρίς ιδιοτυπίες όπως του Ελ. Γιαννίδη κ.α. Με την κατάργηση των τόνων που ο μεγάλος Βηλαράς άνοιξε δρόμο απο το 1814 με το βιβλίο-του «Ρομέκη γλώσσα» θα μαθαίνει ευκολότερα όλος ο κόσμος γράμματα στο μέλλον. Δυστυχώς αυτόν το δρόμο τον είχε ως τώρα φραγμένον η γλωσσαμυντορική αντίδραση του έθνους, για να στέκει ο πιότερος κόσμος στα «περί διαγραμμάτων» της αχρηστείας και του πονοκέφαλου. Αρχίσαμε λοιπόν απο το παρών μονοτονικό, για να προχωρήσει ο λαός στην εύκολη γραμματομάθηση· και κάποτε, εξελιχτικά, να φτάσει στην πλήρη κατάργηση των τόνων. Τώρα δεν χρειάζεται καμιά οπισθοδρόμηση, ταλάντευση και κωλυσιεργία στην όποια πρόοδο. Ας μη σκοτίζουμε λοιπόν και μπερδεύουμε το λαό στην όπρια-του ευκολία κι εξέλιξη.

Ειπέ την αλήθειαν όπως την ξεύρεις, ή όπως σου φαίνεται. Μην βάνεις συλλογήν, αν λαθευθεις· δεν θα πλανέσεις τον κόσμον· η αλήθεια θα φανεί.

Θ ο δ ω ρ ή ς Κ ο λ ο κ ο τ ρ ώ ν η ς

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε
του Στέλιου Κεντρή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να τη μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

Γιάννινα παλιά και νέα.

Στοιχεία παρ' αμής
και σύγχρονης τουρ' στικής αμής

Πολλές πόλεις στην Ελλάδα τελευταία, μαζί και τα Γιάννινα έχουν υποστεί ανάλογες ηθικές και κοινωνικές διαβρώσεις. Υποπτα μαγαζιά, «ντισκοτέκ», ηλεκτρονικά παιχνίδια, ξενοχτοδικα, στέκια, ναρκωτικά, διαρρήξεις, γενική νοθεία του πληθυσμού. Καφενές, μαγγιά και κόκα κόλα. Νέος κόσμος, νέοι καιροί και ... βρώμικα ήθη. Πώς ν' αμυνθεί ο λίγος γηγενής λαός; Πεζότητα, ασυναισθησία αλλαγή κι απάνω τούρλα». Χάθηκαν τα παλιά ήθη. Κι ο λαός με εντελέχειες προσπαθεί να διαμορφώσει καινούργια, να εκμοντερνιστεί. Έκανε φτερά η «κόσσα» και η «βλιώρα» του ρωμαντικού συγγραφέα των γιαννιώτικων περιπάτων, Δ. Σαλαμάγκα. Φτερά και οι αγνές συντροφίες με τις βαρκούλες στην Παμβώτιδα. Φτερά και οι καντάδες από τις γειτονιές με τις κιθάρες και τους «μπελαμήδες», τα χτυποκάρδια των νιάτων με τα ιπποτικά κι ευτυχισμένα αισθήματα:

- «Μ' σπαρνήθης σκληρό μ' σπαρνήθης
γράφτο-μου αν θέλεις σε μαύρο χαρτί
ν' αξιωθώ να φιλήσω το χέμα
που τ' ωραίο-σου πόδι πατεί».
- «Μη λες πως σε λησμόνησα,
κι αν ο καιρός περνάει
έχω καρδιά που αγαπά,
ποτέ δε λησμονάει».

Τώρα, η φτηνή, η πρόχειρη, η άχαρη και η πεζή ζωή επικρατεί παντού, στο αίσθημα, στην παντριά, στο σεξ, στα γαστρονομικά και στα ποδόσφαιρα, στα φλιμπεράκια, στους σκαιούς τρόπους και στα χαρτοπαιγνιάκια.

Μα τα καημένα Γιάννινα ...πάλι τ' αγαπάν τα λαχταράνε όλ' οι ξένοι. Δεν είναι βέβαια οι 700 πολυκατοικίες-της, τα μεγαθήρια ντουβάρια που της δίνουν την ομορφιά και τη μεγαλοπρέπειά-της. Είναι τα φυσικά-της κάλλη, η λίμνη, τα βουνά, οι γύρω πράσινοι λόφοι, γενικά η φυσιογνωμία-της και ο φωτεινός και πολύμορφος ρόλος-της μέσα στην ιστορία. Πολλά πρόσωπα που διαδραμάτισαν έναν πρωτεύοντα ρόλο στους αγώνες για τη φώτιση και την ανάσταση του γένους. Τα σύγχρονα ξενοδοχεία, κι όλα τα τουριστικά ενδιαφέροντα που κάνουν τα Γιάννινα αξιολάτρευτα: και μια από τις ωραιότερες επαρχιακές πόλεις της χώρας-μας.

Όσο για την παρακμή τον εκφυλισμό και τον αφανισμό που έχουν υποστεί οι παλιές αρχοντικές γιαννιώτικες οικογένειες, οφείλεται κύρια στις υπερβολικές καταχρήσεις, στην καλοζωία, στην αφθονία των αγαθών. Όλ' αυτά, έφθειραν βιολογικά τα ζωογόνα κύτταρα που δεν διασταυρώθηκαν με τα ζωντανά σπέρματα των λαϊκών τάξεων, του λαϊκού δυναμισμού, κι έτσι εκφυλίστηκαν. Άλλωστε, «τα πάντα ρει και ουδέν μένει». Πάντως, και τα σύγχρονα Γιάννινα, όσα κρυφοσαράκια φθοράς και διαφθοράς κι αν τα διαβρώνουν, για τις ιδιομορφίες και τις χάρες-τους, όλοι τ' αγαπάνε και τα χαίρονται, τα ονειρεύονται γλυκά, τα πολυτραγουδάνε.

Οι όμηροι της τραγωδίας

Η έκθεση φωτογραφιών και ντοκουμέντων που ο κ. Θ. Κρητικός (πατέρας αγνο-

ούμενου παλικαριού) περιφέρεται ανά την Ελλάδα, μας συγκλόνισε. Οι Τούρκοι, σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ, (φτύστε-το μη βασκαθεί και τι θα γίνουμε) κρατούν από το 1974, με το πραξικόπημα Χούντας – Αμερικάνων και την εισβολή συνέχεια των Τούρκων (οι λύκοι στην αντάρα και στην αντράλα χαίρονται) 1800 Ελληνοκύπριους ως όμηρους και 80 Έλληνες στρατιώτες σε απάνθρωπες φυλακές και σε στρατόπεδα.

Η βία, η γύμνια, τα φριχτά βασανιστήρια που κάνουν, οι Τούρκοι πάνω στα σκελετωμένα κι ετοιμοθάνατα κορμιά-τους, είναι ανομολόγητα. Κι εντούτοις, καμιά φροντίδα, από πουθενά, για την απόλυση και την επιστροφή-τους. Αυτά είναι βέβαια ελάχιστα από τα εγκλήματα και τα αίσχη του «ελεύθερου κόσμου». Αλλά, οι γραικύλοι, τότε, με τους 60 όμηρους των Αμερικανών στην Τεχεράνη, έκαναν τόσες διαμαρτυρίες. Οι γιάγκηδες ξεσήκωσαν όλον τον κόσμο, ώσπου τελικά να τους αποσπάσουν από τα χομεϊνίτικα νύχια. Όμως για τους ομήρους της Κύπρου-μας ποιοί θα φροντίσουν; Και ως πότε θα συνεχίζεται αυτή η αναλγησία και η τραγωδία δύο περίπου χιλιάδων αδερφιών-μας; Έως πότε οι μανάδες και τα ορφανά θα κλαίνε και θα περιμένουν; Έως πότε η υποκρισία των γκάγκστερ «προστατών» και «συμμάχων» θα δαιωνίζει κι αυτή την τραγωδία σε βάρος του έθνους-μας;

«Ολυμπιακή»

‘Η «χαίρε βάθος αμέτρητον»

Παλιότερα, έλεγαν οι ταλαίπωροι ρωμιοί καταγαναχτισμένοι και καταπικραμένοι: «Εκεί π’ αρχίζει ο στρατός, σταματάει η λογική». Σήμερα θα μπορούσαν να πούν: ‘Όπου αρχίζει η «Ολυμπιακή» (αεροπορία)... δε βρίσκεις εύκολα συνείδηση και λογική. Τον τελευταίο καιρό περίσσεψε η ανευθυνότητα, η ασέβεια, η απειθαρχία, κ’ η ασυνειδησία. Οι ταλαιπωρίες των πελατών-της, πολλές φορές παραγίνονται, τόσο άδικα. Είναι πρόσωπα σε γραφειακές υπηρεσίες που δείχνουν προκλητικές δυσκινησίες. Επισωρεύουν αδικίες, που δεν προλαβαίνουν να γίνονται διαμαρτυρίες. Αλλά, κ’ οι διαμαρτυρίες δεν

εισακούονται. Οι υπάλληλοι αυτοί που αδικούν τους πολίτες, είναι ανευθυνό-πεύθυνοι. Κι όποιος διεκδικεί το δίκιο-του, εύκολα δεν το βρίσκει. Τα πονηρά καμώματα και οι κρυφές συναλλαγές, δε λείπουν. Πολλοί αφιλότιμοι κι ανί δεοι, χωρίς συνείδηση ευθύνης σε στέλνουν από τον Άννα στον Πιλάτο κι απ’ τον Πιλάτο στον Καϊάφα, κι εκείνος πάλι σε γολγοθά ακατανοησίας και κακοφάνιας. Όταν είχε την εταιρία ο Ωνάσης, λειτουργούσε σχετικά καλύτερα. Μα το κουβέρνο που την πήρε από χρόνια, ακόμα δεν επέβαλε τάξη κι ευσυνειδητη λειτουργική εργασία σε κάθε-του υπάλληλο. Κρατικές υπηρεσίες ήθελαν τάχα οι λίγοι μέτοχοι... και τις αποκαλούσαν μάλιστα «σοσιαλιστικές» τύπου Παπαληγούρα(!) Όταν ένα κράτος έχει υπαλλήλους χωρίς αγωγή, χωρίς συναίσθηση του δίκιου, ευγενική και άψογη συμπεριφορά, χωρίς προθυμία στην εξυπηρέτηση όλων και χωρίς διάκριση, είναι, σα να χτίζει στον αέρα κοινωνικό οικοδόμημα χωρίς θεμέλια. Αλλά, μήπως κι άλλες συγκοινωνίες στη χώρα-μας, δεν είναι ψυχοφθόρες; «Έμπα στους αράπηδες και διάλεξε τους άσπρους».

«Αλλαγή» και αλλαγές

– Την «αλλαγή» γιατί τη λένε αλλαγή;
– Εμ πως θέλεις να την πούνε, αφού όταν φεύγει μια κυβέρνηση στη χώρα της «φαιδρής πορτοκαλέας», κι έρχεται μια άλλη... δεν αλλάζουνε τα πρόσωπά-της; Κι έπειτα, δεν αλλάζουνε οι εποχές, τα χρόνια και τα ήθη, αφού «τα πάντα ρει»; Όλα τα στοιχεία κ’ οι οργανισμοί στη γη, δεν έχουνε ταχτικά την αλλαγή-τους; Τα φιδια τους χειμώνες δεν αλλάζουνε το δέρμα; τα ζώα δεν αλλάζουν κάθε άνοιξη το μαλλί-τους; Η νεκρή φύση δεν ζωογονεί και βλασταίνει τον κόσμο του φυτικού και ζωικού βασιλείου; Ο χωροφύλακας δεν αλλάζει τη στολή-του κι ο παπάς τα ράσα-του; Τα σαραντάχρονα η πενηντάχρονα αντρόγυνα, όταν επέρχεται κάποιος κόρος από τα ήθη των δεσμών του γάμου, δε λαχταράνε, ή δεν κάνουνε τις αλλαγές-τους; Τα κοκόρια και οι γάτοι δεν τις κάνουνε όποτε γουστάρουν;

– Για στάσου ρε φίλε. Μεγάλη φόρα πήρες και μου λαλείς για τόσα πράματα και μου ‘φερεις το μυαλό-μου γύρες. Εγώ σε ρώτησα για την περιβόητη «Αλλαγή» που πρώτος την καυχήθηκε ο Πλαστήρας το 1933 και πέρου ο Αντρέ, κι όλος ο

κόσμος εδώ την πιπλάει σαν τσίχλα... κι εμείς ακόμα δεν την είδαμε!

- Αμ πως ρε, δεν άλλαξαν της εφορίας τα τερτίπα και η χαμηλή θέση του τιμάριθμου δεν πάει ψηλότερα. Δεν τα προσέχεις καημένε, κρίμα! Και προπαντός, μεσάνυχτα έχεις; Ξεχνάς πως είναι πρόωρα ακόμα;... -Χάος δεν παρελήφθη...- ανυπόμονε ρωμιέ!

Επισκέψεις «θεού» και «αγίου»

Μετά τους Χαίηγκ και Ρότζερς ηγετάρες του «αγγελόπλαστου» «ελεύθερου κόσμου» που επισκέφτηκαν την πατρίδα-μας (γράφει τοιφλίκι-τους) έγραψε ο Τύπος πως θα μας επισκεφτεί κατά το «πάτε σκύλοι αλέστε...» και ο «θεός» του Βατικανού και των οπαδών του Καθολικισμού πάπας Ιωάννης. Ο ποντίφηκας πριν από λίγον καιρό που επισκέφτηκε την Αφρική σαν αντιπρόσωπος του κράτους του, (που όταν θυμάται μιλάει για ειρήνη, ενώ τα μεγαλύτερα πολεμικά εργοστάσια τα 'χει και τα διευθύνει) του σφεντόνισαν μπόλικες σάπιες ντομάτες και κλούβια αυγά(!) Όταν ταξίδεψε στη γενέτειρά του Πολωνία, και τον υποδέχτηκαν «μετά φωνών και λαμπάδων», οι δολαριοβλόγητοι σπάρροι της μεταφυσικής συντεχνίας, προσευχήθηκε... και βούρκωσε η ατμόσφαιρα της χώρας-του και ηλεκτρίστηκαν οι κακοί δαίμονες και προανάκρουσαν τις αναταραχές. Μόνο που αυτό δε γίνεται βέβαια όταν προσεύχεται για τους αξιολύπητους πιστούς-του Ιταλιάνους στην πλατεία του αγίου Πέτρου. Δεν εισακούει βλέπετε πάντα ο θεός τις προσευχές-του, γιατί, η σχέση-του με τον αληθινό χριστιανισμό και την ειρήνη, είναι από παράδοση Πάπισσας Ιωάννας... φαρισαϊκή. Ας ευχηθούμε κι εδώ, καμιά, δέσησή-του να μην εισακουστεί από τα τάγματα των χερουβείμ που τα 'χει όλα μαντρωμένα φ...Σεραφείμ... και να πάρει γρήγορα την «άγουσα» για την «αγία έδρα-του.

Παράξενα συμβάντα ή μαύρες χείρες;

Το Μάη και τον Ιούνη στη Βόρεια Ελλάδα, συνέβηκαν ορισμένα παράξενα κι απορίας άξια πράγματα.

1) Έγινε το Β' φεστιβάλ βιβλίου, με συμμετοχή και του προεδρίας υπουργείου και του ΥΠΠΕ, και στα εγκαίνια τις 26-5- δεν πάτησε κανείς ούτε από το υπουργείο Β. Ελλάδας, ούτε από τη Νομαρχία, μήτε από τη δημαρχία. Υπουργός και Νομάρχης και τις 12 μέρες δεν το επισκέφτηκαν καν· και με μια θεομηνία μάλιστα και ζημιές 15 εκατομμυρίων των εκδοτών σε τηλε-

φωνικές κλήσεις βοήθειας, καμιά αρχή δεν έδωσε παρών. 2) Ο επιχ/ματίας θεαμάτων κ. Περκουλίδης είχε καλέσει από την πόλη Σμόλιαν το φολκλορικό συγκρότημα «Ροδόπα» της Βουλγαρίας, για να δώσει μια παράσταση δωρεάν στο «Παλαί ντε σπορ» που είχε οργανωθεί μάλιστα και από την Ένωση φίλων Βουλγαρίας (παράρτημα του Ελληνοβουλγαρικού Συνδέσμου) καθώς είχε αναλάβει και τα έξοδα. Μα στο συγκρότημα, δεν δόθηκε η άδεια, κι απαγορεύτηκε η έλευσή-του στη χώρα· μόνο του επιτράπηκε στην Κρήτη που πήγε και έδωσε 18 συναυλίες. Ήταν ερασιτεχνικό και είχε 25 άτομα. Σε διαμαρτυρίες του Συνδέσμου, ο υπουργός Β. Ελλάδας δεν εμφανίζονταν. Η αστυνομία είχε τελεσίγραφο -όπως είπε- από την Αθήνα, χωρίς ν' αποκαλύψει την πηγή. Στο παρελθόν, το συγκρότημα είχε δώσει πολλές παραστάσεις δωρεάν και σε δήμους της Αθήνας, αλλά ποτέ δεν ζητούσε άδεια η αστυνομία. 3) Στις γιορτές του Διδυμότειχου απαγόρευσαν πάλι το βουλγαρικό συγκρότημα που κλήθηκε από το δήμαρχο να πάρει μέρος. 4) Η πρεσβεία-μας στη Σόφια δεν έδωσε βίζα σε 4 Βούλγαρους αθλητές στίβου να πάρουν μέρος στα Καυτατζόγλεια της Θεσ/νίκης στα τέλη Μάη, το ίδιο και στον επίσκοπο του Βελίκο-Τύρνοβο... έδωσε «κατόπιν εορτής». Για όλες αυτές, τις απαγορεύσεις, κανείς δεν έμαθε από που προέρχονταν, ποιος τις διέταξε; Η υπεύθυνη και λαοπρόβλητη Κυβέρνηση δε γνωρίζει; Ποιές μαύρες αόρατες χείρες σηκώνουν σταθιά απαγόρευσης σε φολκλορικά συγκροτήματα τόσο φίλης και συνεργάτιδας σήμερα γειτονικής χώρας; Ποιοί ύποπτοι κύκλοι υπονομεύουν το έργο-της; Δεν αναλογίζεται το πως οι ελληνοβουλγαρικές σχέσεις, τα τελευταία χρόνια, έγιναν τόσο στενές κι αδερφικές; Δεν θέλουμε τα παράξενα κι ανευθυνούπευθνα αυτά πράματα, σε μια σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση, να μας θυμίζουν το «ποιός επιτέλους κυβερνάει αυτόν τον τόπο» του προέδρου κ. Καραμανλή που είχε πει οργισμένος στη δολοφονία του Λαμπράκη το 1963, με τις ανώμαλες φρειδερικείες καταστάσεις... Καθώς κι εκείνο του μακαρίτη εισαγγελέα Δελαπόρτα: «Ποιός σκοτεινές δυνάμεις αναμοχλεύουν τα πάθη και τους ασκούς του Αιόλου» και δεν αφήνουν αυτόν τον κόσμο να μονιάσει και να πάει μπροστά:

Η λύσσα της κλωτσοπατινάδας

Τα έξαλλα μίση και πάθη του ποδόσφαιρου στη χώρα-μας τον τελευταίο καιρό, μετέτρεψαν τους οπαδούς σε μάο-μάο και κανίβαλους και τα γήπεδα σε ζούγκλες θηρι-

ωδών συγκρούσεων και αποτρόπαιων παρὰκρούσεων. Χτυπητό παράδειγμα, οι τραμπουκισμοί οι ξυλοδαρμοί, οι βρισιές και οι τραυματισμοί των Αθηναίων του Παναθηναϊκού με τους Θεσ/νικείς του ΠΑΟΚ. Και πρόσφατα και ταχτικά, οι πρώτοι όταν χάνουν το παιγνίδι, προκαλούν και βρίζουν τους δεύτερους αποκαλώντας-τους μάλιστα και «Βούλγαρους»... χλευάζοντας, πετώντας πέτρες και σπάζοντας κεφάλια και κρύσταλλα λεωφορείων και τρένων. Μεγάλες ντροπές και ρεζίλια για τα ποδοσφαιρικά-μας ήθη. Τέτοια λύσσα κλωτσοπατινάδας δεν είχε παρουσιαστεί ούτε με την αποφράδα δικτατορία Πατακού και Ασλανίδη(!)

Πληρώνουν τα κορόιδα ποδόσφαιρο προ-πο στη «μαύρη» και ματώνουν... τι άλλο να σας πω;

Η «αγία» ο «λεκές» και το ποδό- λουτρο

Το πρώτο δεκαήμερο τ' Απρίλη, καταγγέθηκαν τέρατα και σημεία στο ίδρυμα «Παναγία Φανερωμένη» της «αγίας» Αθανασίας Κρικέτου, συνομιλήτριας της Παναγίας (όπου ξεγελάει τους ανόητους) στη Μάνδρα-Ελευσίνας. (Βαράτε την «αγία» του Αιγάλεω και του κ. Λάσκαρη τη φίλη με άπλυτο βοϊδοπατά). Ενεργήθηκε λοιπόν έρευνα από τις αρχές, και διαπιστώθηκαν βαριά εγκληματικά κακά, σε βάρος διανοητικά ανάπηρων γερόντων που είχαν γίνει θύματα της «αγίας» ενός τυφλού παρασυρμού. Στο μεταξύ τα τελευταία χρόνια η Αθανασία η καταφερτζού με το γηροκομείο-της και τ' άλλα κόλπα, έκανε και κάνει, ασύδοτα, χρυσές δουλειές, τρώγοντας τις περιουσίες τόσων ηλιθίων. Έγινε η σούπερ-Σταρ των «αγίων»(!) τι εύκολο εδώ πέρα εμπόριο απάτης(!) (Καλότυχοι οι λαοί που δεν έχουνε αγίους). Την αγράμματη αυτή «οσία» ο Τύπος την αποκάλυψε **«μεσαιωνικό λεκέ στην Ελλάδα του Εικοστού αιώνα»**, κι εκείνη κόμπαζε με το πλατύ σύνθημα κρεμασμένο στα παχιά τα στήθια-της: «Μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι» και το άλλο το τόσο προκλητικό για όλους τους πολιτισμένους λαούς που αγαπούν την ειρήνη κι αγωνίζονται και θυ-

σιάζονται γι' αυτή. Η ψευτοοραματίστρια λοιπόν, με τους μεγαλόσταυρους, έγραψε στο βρώμικο άντρο-της το εξωφρενικό σύνθημα και σαν μόνο απ' όλα τ' άλλα: **«Η μεγαλύτερα εγγύηση για ένα σπουδαίον έργον είναι ο πόλεμος· και η μεγαλύτερα παγίδα η ειρήνη»**. Φρίξον ήλιε! Κι αντίς που θα 'πρεπε να 'χουν πέσει απάνω-της θεοί και δαίμονες από τον ξύπνιο κόσμο και να την έχουν λυντσάρει, κι αντίς να είναι στη φυλακή... κοροϊδεύει με τα σύμπαντα· και οι τυφλοί πιστοί-της, υποπόδια των ποδιών-της, της πίνουν και το νερό από το ποδόλουτρο-της(!) Ιδού κατάντημα όχλου! Αλλά, οι αγύρτες βρίσκουν και κάνουν. **«Γυψ κόρακα εγγυάται»**.

Ερυννίες και τιμωρίες

Καλά θα 'ταν να ξέραμε πόσους ηθικούς και φυσικούς αυτουργούς εγκλημάτων, κινηγούν οι ερυννίες στα χρόνια-μας! Πόσοι φόνοι! Πόσο κακό! Πόσες ορφάνιες κι αδικίες! Κι ο βωμός του Μολώχ του εθνικού διχασμού και των παθών έπινε αχόρταγα το αίμα του λαού! Και τα ξένα γεράκια και κοράκια δε χόρταιναν σάρκες στην πατρίδα-μας, που την είχαν μεταβάλει σε γολγοθάδες μαρτυρίων, σε τόπους στεναγμών και δακρύων! Σκοτώστε τον Τσαρουχά, διέταξαν τότε οι ηθικοί αυτουργοί, τα εκτελεστικά-τους όργανα. Τι τους είχε κάνει ο Τσαρουχάς ένας αγαθός ιδεολόγος, βουλευτής Αριστεράς στη συγκέντρωση του Λαμπράκη στη Θεσ/νίκη το Μάη του 1963; Τι θα τους έκανε ο Τσαρουχάς, ένας άγιος αγωνιστής του λαού; Έτσι το 'θελε η Φρειδερίκη και οι άλλες σκοτεινές δυνάμεις. Να κυβερνάει εκείνη, με το «διαίρει και βασίλευε». Δεν τη συνέφερε η εθνική-μας ομόνοια κι ενότητα. Έπρεπε ν' απορφανίζει το λαό, για να κάνει τις παιδουπόλεις-της, τα δικά-της γενιτσαρ-κία. Κι έρχεται η Δικαιοσύνη έπειτα από 19 ολάκερα χρόνια και καταδικάζει τους ηθικούς αυτουργούς που είχαν συγκαλύψει τη δολοφονία, κι είχανε κλέψει το σχετικό φάκελο από την εισαγγελία. Στον αρχηγό της ΚΥΠ Β. Ελλάδας τότε, Στ. Καραμπέρη επέβαλε 5 χρόνια κάθειρξη, στον πρόεδρο των εκτάκτων στρατοδικείων Φωκ. Καραπάνο 3 χρόνια· και 1 χρόνο στον δ/τη της

87 Στρ. Δ/σης Θεσ/νίκης Τασσάπουλο. Όμως απ' αυτούς, τον άλλοτε κεφαλοκόφτη της έδρας των στρατοδικείων Καραπάνο, χρόνια φαίνεται τον κυνηγούσαν οι ερυννίες, από τις πολλές καταδίκες που απάγγελνε σαν αιμοδιψής σφαχτής, όπως τον ήθελε το κατεστημένο-του. Τονε βασάνιζαν τύψεις βαριές. Και μόλις άκουσε την καταδίκη-του, συντριμμένος έκανε την εξής δήλωση: «Ομολογώ την ενοχή μου και μετανιώνω πικρά για ό,τι έκανα. Ζητώ την επείκεια του Δικαστηρίου για να μην περάσω το τελευταία-μου χρόνια στη φυλακή».

Πόσους Καραπάνους άραγε, που δε μεταμελήθηκαν για τα εγκλήματά-τους, θα κυνηγούν ισόβια οι ερυννίες; Όμως για να θυμούνται πάντα οι όποιοι φονιάδες των αθών, τον του Σωκρατη θάνατο λόγο, ότι: «Κανείς δε μπορεί να διαφύγει από τον θείο κι ανθρώπινο νόμο πηωρό, όταν διαπράττει άνομα και άδικα».

Αρνητικές προβολές

Αυτά τα σήριαλ τα εγκληματικά, απ' την πραγματική ζωή, τα ρεπορτάζ δηλαδή γύρω από κακοποιά στοιχεία και υπόκοσμο Αθήνας Πειραιά-Θεσ/νίκης, ποιός μας λέει πως ωφελούν απόλυτα, ιδιαίτερα τους νέους τηλεθεατές; Οπωσδήποτε είναι νομίσματα κάλπικα, με δύο όψεις. Δεν βλέπουμε να μειώνεται η εγκληματικότητα από την κοινωνία-μας με τα τόσα φώτα της ράμπας. Κι όχι μόνο η Τ.Υ. αλλά κι ο Τύπος. Κολλάνε κ' οι δημοσιογράφοι στο έγκλημα σαν οι μύγες στο ψοφίμι. Κ' οι μεγαλοεκδότες της Αθήνας, πως να γεμίσουν τις σελίδες-τους κάθε μέρα... με τα εγκληματικά κι ελεεινά στοιχεία και με τα κοινωνικά αποβράσματα. Έφτασε το «σοβαρό» Συγκρότημα Λαμπράκη να καλύπτει μισή σελίδα για έναν κακούργο, κλέφτη, κοινό απατεώνα, κίναϊδο, με 10 ψευδώνυμα που δραπετεύσε το '46 από την Αλβανία και καταβρώμισε όλα τα χρόνια την Αθήνα, που τελικά τον σκότωσε ένας αλήτης επιβήτορας-του. «Τα «Νέα» λοιπόν του τ. δ/ντή-τους κ. Καψή, τον διαφήμισαν και με φωτογραφίες κιόλας, σα να θρηνούσαν την «εθνική» απώλειά-του(!) Αν ήταν κανείς καλός κ' υποδειγματικός, με κάποια

έργα, και διδαχτικά παραδείγματα για το λαό, θα πέρναγε στο «ντούκο», ινκόνιτο για τα Ηλίσια πεδία. Ενώ, ένα αποτρόπαιο σκουλήκι όπως ήταν ο Μπολάνος διαφημίστηκε κατά κόρο(!) Τι απαίσιες αντινομίες συμβαίνουν σ' αυτόν τον τόπο. Κ' ύστερα σου λένε: σοβαρά φύλλα, τα της λαμπρακειάδας τρόπαια! Έτσι, ορισμένοι διαλέγουνε το έγκλημα για να τους παίρνει η δημοσιότητα και να διαφημίζονται από τη φτηνή ελληνική δημοσιογραφία, που να μη βασκαθεί... ίσως να λημονεί και την παροιμία:

«Χάνεις κόπο και σαπούνι
σαπουνίζοντας γουρούνι».

Αιτήματα και ρουσφέτια

Σήμερα, ο αδικαιώτος λαός, δεν έχει μόνο δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση να προβάλλει τα δίκαια αιτήματά-του, στην κυβέρνηση της εκλογής-του. Και η Κυβέρνησή-του, οφείλει όχι μόνο να ζητάει την ενημέρωση, ή να τα χαρακτηρίζει όλα για «ρουσφέτια», (που θέλει να τα καταργήσει) αλλά, να τα συμεριζεται με κατανόηση, να παίρνει γενναίες αποφάσεις, και να δίνει θετικές και συλλογικές λύσεις στα προβλήματα του λαού, όπου οι εξουσίες της γρονθίνας τον είχαν όλα τα χρόνια στη γωνία. Τα αιτήματα που προβάλλει ο λαός μεμονωμένα, ομαδικά ή ατομικά, πρέπει να προωθούνται ιεραρχικά, να εξετάζονται προσεχτικά και εφόσον είναι δίκαια να βρίσκουν την πρέπουσα λύση-τους. Ας μη χαρακτηρίζονται όλα τα αιτήματα «συλλήβδην» «ρουσφέτια». Τα ατομικά ρουσφέτια, εφόσον τηρηθεί η επαγγελία της κατάργησής-τους, θα περάσει καιρός για να εξεσνηθίσει ο λαός, έτσι που τον μεταχειρίζονταν τα προηγούμενα κυβέρνα της φτηνής ρουσφετολογίας και της εμπαιχτικής δημαγωγίας. Για να μπει λοιπόν καλή σειρά, ηθική τάξη, νοικοκυριό και αξιοκρατία από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ επιβάλεται να βοηθήσει όλος ο λαός ανάλογα αλλά και οι εξουσιαστές ν' αφηκράζονται το σφυγμό και τον παλμό-του κάθε ώρα και στιγμή για να πετύχουνε στο έργο-τους.

«Γκάλοπ» και όρνιατες

Στις ΗΠΑ, τα «γκάλοπ» δίνουν και παίρνουν... Μια τελευταία σφυγμομέτρηση για το σφαιγείο του Σαλβατόρ, αν δηλαδή εγκρίνουν οι Αμερικανοί πολίτες την εκεί πολεμική επέμβαση των πολεμοκάπηλων αφεντάδων τους, αποφάνθηκαν ως εξής:

42° κατά της επέμβασης και του πολέμου.

26% υπέρ (αυτοί είναι σκέτοι γκάγκστερ, φαίνεται, γενίτσαροι κι ανθρωποφάγοι, διψούν για αίμα!) και 34% δεν εκφέρουν καμιά γνώμη. Αυτοί οι 34 στους 100 (γράψτους για διπλό σώβρακο) θά 'ναι ασφαλώς περισσότεροι και μπορεί να φτάνουν το 48%, που αδιαφορούν ολότελα για τα πολιτικά στις ΗΠΑ καθώς στις τελευταίες εκλογές-τους τόσο ήταν το ποσοστό που έκανε αποχή. Δεν ξέρουν αυτοί, το ότι, ο Αριστοτέλης λέει: «Οι άνθρωποι είναι κοινωνικά και πολιτικά όντα. Γιαυτό και έχουν ανάγκη την αλλήλων βοήθεια». Ούτε άκουσαν ποτέ τον Αριστοφάνη που έλεγε: «Όποιος πολίτης δεν μετέχει στα κοινά θεωρείται άτιμος. Ούτε τον Δημόκριτο που υξίωνε: «Οι πολιτικές ιδέες και αντιλήψεις να είναι κτήμα όλων».

Οι μισοί δηλαδή περίπου Αμερικανοί πολίτες αδιαφορούν για το τι, γίνεται γύρω-τους και στον κόσμο; Είναι μ' άλλα λόγια σκέτα τέτραποδα, για φαγοπότι, δουλειά και κοπριά; 'Η και χωρίς να δουλεύουν, ζούνε μόνο για να τρών, να κοπρίζουν και να ζέχνουν την ατμοσφαιρά-τους, με ρεμπελιό, μαριχουάνα, κόκα κόλα, ηρωίνη κλπ. σωματοψυχοφθόρα «αγαθά» που παρέχει τώρα άφθονα και στις αποικίες, για να ευνουχίζει τους ραγιάδες; Τον μισό λαό-τους δηλαδή σχεδόν, τον κάνουν κουτορνίθικο! Χαίρετε ΗΠΑ ότι «ου πάντες όρνιθες ονήσιμοι».

Διαλογικά Ερωταπαντήματα

- **Τι έλεγε** ο Αντρέας προεκλογικά;
- Έλεγε ότι: Όλα πραισίμισαν και ο ήλιος του ΠΑΣΟΚ θα ζεσπώνει όλους τους Έλληνες «εδώ και τώρα»...
- Και οι ρωμιοί πιστεύουν στα μπαλκόνια;
- Πάντοτε πίστευαν στις φούσκες και στα μούσια των μπαλκονιών, γι αυτό κ' είναι «πάντοτ' ευκολόπιστοι και ...» (Θου κύριε, χαίρε Σολωμέ!) Αλλά, σήμερα δε γίνονταν τίποτε καλύτερο. Έπρεπε και καλά έκανε ο λαός και διάλεξε από το μη χείρο το βέλτιστο».
- Και δε μου λες, το «εδώ και τώρα» από που το μιμήθηκε;
- Από τον Μιττεράν. Εκείνος το 'χε πει πρώτος στον «πάλαι ποτέ» αντίπαλό-του Βαλεγύ Ζισκάγ Ντεσταίν, με τα οικόπεδα του Ναυαρίνου και το και που τό 'λεγε «κάνι» (γεία-σου Χάρη Κλυν).
- Α, ώσπε ο Γάλλος πρόεδρος το πρωτοείπε ε; Και δεν το εφάρμοσε;

- Δε βαριέσαι, μικροπράματα.
- Γιατί;
- Διότι δεν τον αφήνει το βαθιά ριζωμένο γκωλι-κοφασιστικό κατεστημένο.
- Κι ο φίλος-του Αντρέ, τι έκανε στο «εδώ και τώρα»;
- Ασα, είναι γρήγορα ακόμα(!)
- Τι πάει να πει γρήγορα σε μια λαοπρόβλητη κυβέρνηση με πανίσχυρη πλειοψηφία; 'Η λογαριαζουμε την ψήφο και τη δύναμη του λαού, ή τι γράφουμε στα παλιά-μας τα παπούτσια.
- Υπομονή σου λέω... Δε βλέπεις που ο αφέντης Ρήγκαν φοβι ρίζει, ξαμώνει με τον Τούρκο που παραβιάζει τον εναέριο χώρο; Αυτό, δεν το βρίσκεις σαν το... Αντρίκο «κάτσε φρόνιμα να γίνεις νοικοκύρης» κατά το παλιό «Βασίλη μ' κάτσε φρόνιμα...»
- Μάλιστα, το βρίσκω, γιατ' είναι και το «Χόρα» κ' η αφαλοκριπίδα.
- Ε, γι' αυτό σου λέω υπομονή... Δεν έχει ακόμα τα χέρια-του λυμένα, από τα εδώ κατεστημένα, για να κάνει αυτό που θέλουμε και... μάνι-μάνι σε 9 μηνάκια!
- Καλά, μα και το πράσινο χρώμα τι θα γίνει;
- Ε, χρώμα ελπίδα είναι κι ας περιμένει, ας ελπίζει! χωρίς ελπίδα δε ζει ο άνθρωπος. Αν τη χάσει... το πράσινο;.. θα κιτρινίσει. Και τότε, αλί από το κίτρινο που θα γίνει μαύρο και θα μας έρθει σαν μποναμάς δυσάρεστος και ..«θα μας κλαιν οι ρέγγες».
- Αφερίμ!

- Τάδε έφη Καντιώτης...

- Τι;
- Ν' αφορεστεί ο υπουργός Δικαιοσύνης κ. Αλεξανδρής κι όλο το σόι-του.
- Γιατί, γιατί;
- Διότι είναι υπεύθυνος για τον ελεύθερο πολιτικό γάμο.
- Τι να του κάνουμε του κ. Αυγουστίνου που ζει σε άλλους κόσμους; Κανονικά έπρεπε νά' ναι υποχρεωτικός ο πολιτικός γάμος και προαιρετικός ο θρησκευτικός. Έτσι και τα διαζύγια θά 'ταν αυτόματα. Δεν θα βιασάνιζαν δεκάδες χιλιάδες αντρόγυνα... μια ζωή.
- Μα τι λες;
- Αυτό π' ακούς.
- Και τι θα κάνουν. Ας τολμήσουν όσαι θέλουν πολιτικό γάμο και βλέπουμε. Δε θα δεχτούνε ούτε, να τους βαφτίσουνε ούτε να τους κηδέψουνε.
- Χμ. τότε θα κοπούν τα τυχερά κ' οι μελαχάδες των δεσποτάδων.
- Μωρέ κάποτε θα πέσουν πάλι στα χέρια-τους και τότε... τα πληρώνουν μαζεμένα όπως τους κάνει ο Ιάκωβος στην Αμερική.

- Δε βαριεσαι, ας έμεναν οι γάμοι ανευλόγητοι, από τους Στυλιανούς που κολλούσαν στις όμορφες παπαδιές και από τους Αθανάσιους που κολλούσαν στους... Κολλάδες και τις σχετικές ανωμαλίες που πρόκυπταν υποπτες από ταξίδια θανάτου σε Ιταλίες;...
- Όχι φίλε-μου.
- Και ν' απόμεναν ανευλόγητοι και οι θλιβεροί νέοι από τα 15 ως τα 22 που κρεπαρουν από το τερπελιό, τη λουκουλοφαγία και τους ανεβαινει κ' η χοληστερίνη... πως θα κάμανε χωρίς μια κάποια Φρύνη; Βιολογικοί νόμοι φίλε-μου κι αυτοί η χοληστερίνη... πως θα κάμανε χωρίς μια κάποια Φρύνη; Βιολογικοί νόμοι φίλε-μου κι αυτοί της παντριάς κι άφησε τους κ' ντιωτήδες να ονειροπωλούνε και να ζουν εκτός του κόσμου τούτου.
- Τι έγγραφαν στα πλακάτ και στα συνθηματά-τους τα παιδικία στις πρόσφυτες πορείες ειρήνης του λαού-μας για τον αποπλησμό;
- Έγραφαν και φώναζαν: «Θέλουμε μαμ, και όχι μπαμ»
- Μα τι ποιητάκια γεννιούνται τελοσπάντων και φκιάχνουν αμέσως και ρίμα τα κοκονάκια
- Και βέβαια ποιητές γεννάει ο λαός-μας, και τα μικρά από τη φύτρα-τους τραγουδία ειρήνης λένε.
- Μπράβοσοο!
- Μήπως μπορείς να μαντέψεις, τι απογινε ένας νωματαρχης που όταν, τάχα, εψαχναν στις παραλίες της Ρόδου το 1967 να βρουν το χιλιοβασανισμένο πτώμα του αρχιλεβέντη αγωνιστή Μαντηλαρά, κι όπως τον έδειξε ντοκυμαντέρ της T.V. κριτούσε το πιστόλι-του πάνω από το άγρια δολοφονημένο παλικάρι του λαού και απειλούσε το Νικηφόρο ακόμα και νεκρό; Τι λύσσα ήταν εκείνη; Τι ν' απογινε λες ο «ήρωας» ενωματοάρχης;
- Θα έχει πάρει απανωτούς βαθμούς... και οι εκδικητές τον καμαρώνουν(!)
- Ποιός άλλος δεσπότης προστέθηκε τελευταία στη δυάδα του Αυγουστίνου και Αμβρόσιου;
- Μωροφιλοδοξούσε από χρόνια ο Σεβαστιανός και τα κατάφερε.
- Ναι, μτ' ο τάλας αυτός πήρε τις δέουσες διασυνδέσεις από τα έσω κι έξω κυκλώματα των σκοτεινών δυνάμεων;
- Ού ου ου! Αν τις πήρε λέει! Τις παραπήρε: και το παίζει αυτός το βιολί-βιολάκι κάθε τόσο με το θυμιατήρι στα σύνορα που μήτε καταλαβαίνει ο άμοιρος (γιατί ήταν πάντοτε εκτός πραγματικότητας) πόση ζημιά κάνει στο έθνος, στους ομογενείς και στις προοδευτικές εξελίξεις που θα ωφελούσαν τόδο «εκατέρωθεν. Δεν ξέρει ο ερμος ο αθεοφάγος (κατά κόσμον κ. Οικονομίδης) ότι με τα θυμιατήρια και τα φαρμάκια που στάζουν τα χείλη-του, σπέρνει ζιζάνια και ανέμους και θα θερίσει θύελλες κατά Ιώβ. Ούτε γνωρίζει το του Μεγάλου Βασιλείου παράγγελμα που λέει: «Όταν κανείς αμύνεται υπερβολικά, αδικεί». Αλλά, μήτε και την παροιμία του σοφού λαού-μας; Πως, «το πολύ το κύριε ελέησον, βαρεί και των αγίων».
- Τι υπαγόρευσαν οι αφέντες στον πρωθυπουργό για τον Κυπριανού;
- Να του μιλήσει ψυχρά και να του τραβήξει τ' αυτί.
- Γιατί έτσι;
- Για να μάθει ο πρόεδρος της Κύπρου να παίζει σκάκι με το γραμματέα του ΑΚΕΛ κ. Εζεκία.
- Κι αυτό ήτανε λόγος σοβωρός; Πρόεδρος, είναι ο Κυπριανού και μ' όποιον θελει στο νησί-του θα παίζει σκάκι αδερφέ.
- Αν έπαιζε τένις και γκόλφ, αυτά είναι αμερικάνικα παιγνίδια, θα τού 'λεγε και «μπράβο» αλλά το σκάκι είναι ρούσικο φοβορί! Δεν μπορεί να μιλάς δεξιά και να παίζεις αριστερά(!)
- Δηλαδή κι ο ραφτης-του να του 'ριχνε τα παπάρια-του από τ' αριστερά, πάλι θά 'βρισκε το μπελά-του;
- Και βέβαια, δεν το 'χε πει κι ο Καρδαμάκης (θεός σχωρέστον) όσο δεξιότερα, τόσο και καλύτερα» (:)
- Και του Καντάφι γιατί τού 'κοψε τη φόρα νά 'ρθει στην Αθήνα;
- Γιατί αν έρχονταν;... Ο μίστερ Χαίηγκ θα τού 'λεγε: Πές μου-το «εδώ και τώρα» πως δεν τον αγαπάς, γιατί θα πω στο Χόρα να βγει ο Τουρκαλάς... και την αρχοντοπόρτα-μου να μη ξαναχτυπάς.
- Τι θα γίνει με τον τρόπο που πήραν οι άνθρωποι από τη βόμπα νετρονίου;
- Θα χαθούμε όλοι, αν η τρέλα των ανθρωποφάγων Αμερικάνων πάει τα δαχτυλά-τους στα κουμπιά.
- Και δεν πρέπει όσο ζούμε να προλάβουμε το κακό και να τιμωρήσουμε τον κοψοκέφαλο εφευρέτη-της;
- Και βέβαια, χρειάζεται Διεθνές Δικαστήριο.
- Μα ο Ράσσελ πέθανε. Αλλά και πάλι δεν εισακούονταν.
- Τότε τι μπορεί άλλο να γίνει;
- Διεθνής σταυροφορία διανοουμένων.
- Κι έπειτα;
- Κρεμάλα στο ανθρωπόμορφο χτήνος το Σάμουελ Κόεν.

Σφαγεία θεοί και φούσκες

Πάσα μέρα, κάθε βράδυ, φλόμωσαν τα μάτια του κόσμου με τις τηλεοπτικές εικόνες κόλασης και φρίκης στον πόλεμο του Λιβάνου και του Σαλβατόρ! Ας είναι καλά τ' αφεντικά των ΗΠΑ, που προσφέρουν και με εικόνες στις τουβούλες τα «όσια» εγκλήματά-τους, σα να λένε με έμεσες φοβέρες στους λαούς: Αν σας βαστάει το κωλοπέτσι ξαναφκιάστε αντάρτικα κ' επαναστάσεις. Ιδού φριχτά και τρομερά σφαγεία! Τρομερότερα όλων των σφαγείων της ιστορίας. Τι Βιετνάμ και τι Μπιάφρα! Τι Ινδονησία και τι Χιλή! Τι Καμπότζη και τι Ταϊλάνδη! Τι Γουατεμάλα και τι Ελλάδα του 1945-50! Τι Λίβανος τώρα και τι Αργεντινή... Που είναι το Διεθνές Δικαστήριο με τον Ράσσελ; Άσπονδο μίσος, σκληρότατη εκδίκηση χρειάζεται στους σφαγείς των λαών και βαριές ηθικές καταδίκες. Τώρα όμως που χάθηκε και το «Διεθνές» κι όλα τα φταίνει οι «κομμουνιστές»... στο Αφγανιστάν και στην Πολωνία· στο πρώτο που η CIA έχει τον Ζία και στη δεύτερη που δε μάτωσε μύτη! Μα επιτέλους λίγες πλαστές εικόνες για την Τ.Υ. δεν έχετε από το Αφγανιστάν; Γιατί ο αρχιεγκέφαλος Μπρζεζίνσκι δεν έπαιρνε λίγα ακέφαλα πτώματα από το Σαλβαντόρ κι από το Λίβανο γυμνά, και να τα δείξει για αφγανά στην τηλεόραση; Γιαυτό πρέπει να μη του δώσουν καλή βαθμολογία του Πολωνού εμιγκρέ, που διαφώτιζε δήθεν τους Αφγανούς αντάρτες (γράφε Πακιστανούς του Ζία) ότι ο θεός τους λέγει εξ ουρανού, να κάνουν πόλεμο. Αλάχ, αλάχ. Μα έλα που δεν έπιασε κι αυτή η φούσκα. Αλλ' «Όποιος τρώει το ξένο δικιο τρώει τα πόδια-του» λέει μια παροιμία.

Ένας διαπρεπής των ΗΠΑ για τον «παράδεισό-της»

Η δικτατορία των ΗΠΑ είναι ιδιόρρυθμη και ιδιότροπη. Για τους ξύπνιους Αμερικανούς πολίτες, είναι αισθητή και πληχτική. Για τους αδικημένους εκεί μειονοτικούς και αποίκους, εξοργιστική. Για τους πολεμοβιομηχανούς κερδοσκοπική κι ατομικιστική, άποχαυνωμένη στην πολυτέλεια. Για τους αποχτηνωμένους κι αντιανθρώπις, τυφλή, παραδεισένια· και για τους αφελείς και απαθείς θεατές της διεθνούς

κοινής γνώμης, που διατελούν σε άγνοια και σύγχυση, είναι δικτατορία «δημοκρατική» κλπ. κλπ.

Ιδού όμως ένας διαπρεπής δημοσιογράφος και συγγραφέας των Ην. Πολιτειών, ο Θήοντορ Ουάιτ, θαρραλέος, ρεαλιστής, ομολογεί με ειλικρίνεια, σε συνέντευξή-του, στο συνάδελφό-του Μπ. Βάιζμπέρκερ γι' αυτά τα πράματα και τη σημερινή δικτατορική κατάσταση στις ΗΠΑ.

«Οι πρόεδροι πια δεν έχουν καμιά σημασία. Η ψήφος έχασε κάθε αξία στην Αμερική. Δεν έχεις πιά αντίκρουσμα, αν ψηφίζεις Δημοκρατικούς, ή Ρεμπουπλικάνους. Οι αεριτζήδες της παραοικονομίας, αποκτούν από τη μια μέρα στην άλλη χρήματα. Οι μισθωτοί υποφέρουν... Ο πληθωρισμός είναι το διαβρωτικότερο στοιχείο της σημερινής αμερικανικής ζωής· κ' η αγοραστική αξία του δολαρίου, καθημερινά εξανεμίζεται... Τώρα οι ηγέτες είναι δογματικοί και υπερόπτες. Οι Αμερικανοί πρόεδροι, μοιάζουν με τις καλλονές τοπικών καλλιστείων... Το πιο μεγάλο συναισθηματικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η σημερινή Αμερική, είναι η μοναξιά», κλπ. Τα σχόλια είναι περιττά.

Διατροφές και νοθείες

Όσο μπορείτε, φυλαχτείτε, από συνθετικές τροφές βλαβερές, από νοθείες προϊόντων. Στη χώρα-μας δρουν ανεξέλεγκτα κι ασύδοτα, εκατοντάδες πολυεθνικές εταιρίες. Η απληστία του κέρδους φέρει την κάθε είδους νοθεία. Το νόθο λάδι στην Ισπανία δηλητηρίασε και σκότωσε πολλές αθώες ζωές. Εδώ, έχουμε μια πολύ καθυστερημένη κι άπραχτη γεωπονία. Ενώ έχουμε υπέροχα σπουδαγμένους και καταρτισμένους γεωπόνους, που δυστυχώς παραμένουν οι πιότεροι άνεργοι και μερικοί στα γραφεία...

Ας προσέχουμε λοιπόν κι ας προστατεύουμε τη ζωή-μας όπως μπορούμε καλύτερα με φυσικές τροφές, ή όταν επεμβαίνει η επιστήμη και παραβιάζει και δαμάζει τους νόμους της φύσης, να υπάρχει ο έλεγχος και οι τροφές ανθρώπων και ζώων να είναι ακίνδυνες. Και η Πολιτεία ας οργανώσει ειδικές επιτροπές να εξετάζει τις διατροφές με συνεχή επαγρύπνηση, για να προστατέψει την υγεία του λαού.

Με την Πειθώ των Αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα από διάφορες επίσημες στατιστικές

- Οι Ην. Πολιτείες πλήρωσαν 20 δισεκατομμύρια δολάρια σε διάφορες χώρες της Μ. Ανατολής, για να πολεμήσουν την Περσία των χομείνικων, που ύστερα από το Βιετνάμ, οι Πέρσες κατάφεραν στους Αμερικανούς αποικιοκράτες τη μεγαλύτερη ήττα και ντροπή.
- Σ' όλο τον κόσμο, εργάζονται «νόμιμα ή παράνομα» 52 εκατομμύρια παιδάκια κάτω των 15 χρόνων.
- Σε πάνω από 30 εκατομμύρια άτομα, ανέρχονται σήμερα οι άνεργοι από τις 10 χώρες της Ε.Ο.Κ.
- Στη Γαλλία σήμερα οι άνεργοι έφτασαν τα 2 εκατομμύρια και ο πληθωρισμός στο 15%.
- Στην Ιταλία, οι άνεργοι ξεπέρασαν τα 2 εκατομμύρια και ο πληθωρισμός το 20%.
- Στην Ισπανία, σε ανεργία βρίσκεται το 14% του ενεργού πληθυσμού, δηλαδή 1.700.000 άτομα. Το ύψος του πληθωρισμού έφτασε στο 15% και το ισοζύγιο πληρωμών αναμένεται με πάνω από 6 δισεκατομμύρια δολάρια παθητικό.
- Στην Ιρλανδία ο πληθωρισμός έφτασε στα 23%.
- Στην Ολλανδία, η ανεργία πλησιάζει το μισό εκατομμύριο, και πρόκειται για πρωτοφανές γεγονός στα τελευταία 35 χρόνια.
- Στη Δανία 242 χιλιάδες οι άνεργοι και έλλειμμα ισοζυγίου πληρωμών 15 δισεκατομμύρια κορώνες στο εξωτ. εμπόριο.
- Στο Βέλγιο η ανεργία ανέβηκε στο 12% του ενεργού πληθυσμού.
- Στην Ελλάδα σήμερα υπάρχει το μεγαλύτερο ύψος πληθωρισμού, απόλες τις χώρες της ΕΟΚ, έφτασε δηλαδή στο 25%.
- Στην Ινδία ο αριθμός των ανέργων, φτάνει περίπου στα 18 εκατομμύρια άτομα.
- Σ' όλον τον κόσμο, έχουν γίνει ως τώρα συνολικά 300 μεταμοσχεύσεις καρδιάς. Μα η ζωή των αρρώστων ήταν μόνο ελάχιστες μέρες. Κανείς δεν επέζησε με ξένη καρδιά πάνω από ένα χρόνο και μόνο ένα άτομο στη Γαλλία ζει 15 χρόνια.
- Στην Τουρκία, 8.000 γυναίκες πεθαίνουν κάθε χρόνο από παράνομες αμβλώσεις, με πρωτόγονα μέσα.
- Η «Τζένεραλ Μότορς» στις ΗΠΑ, απέλυσε από τις επιχειρήσεις της τελευταία 146.000 εργαζόμενους και ο αριθμός των ανέργων σ' αυτή την αυτοκινητοβιομηχανία ανέβηκε σε 250.000.
- Το υπουργείο Γεωργίας στην Ελλάδα ανακοίνωσε πως η Εκκλησία κατέχει ως φέουδα 100.000 στρέμματα γης καλλιεργήσιμα.
- Σε πάνω από 500 δισεκατομμύρια δρχ. ανέβασαν την εκκλησιαστική περιουσία ειδικευμένοι υπάλληλοι του ΟΔΕΠ στη χώρα. Αλλά, μάλλον είναι ανυπολόγιστη ακόμα... Ο ΟΔΕΠ ποσ έδωσε και κατάλογο στο υπουργείο Παιδείας για κατοχή στρεμμάτων στα διάφορα διαμερίσματα, έχει ως εξής:

Στερεά Ελλάδα	125.000 Στρ.
Πελοπόννησος	179.000 Στρ.
Θεσσαλία	211.000 Στρ.
Μακεδονία	185.000 Στρ.
Νησιά	111.000 Στρ.
Ήπειρος	45.000 Στρ.

- Η ανεργία στις χώρες της ΕΟΚ, έφτασε στα 11 εκατομμύρια και το 40% απ' αυτούς είναι νέοι. Σε 5 χρόνια, προβλέπεται ότι, θα φτάσει τα 16 εκατομμύρια.
- Σ' όλον τον κόσμο πεθαίνουν κάθε μέρα από την πείνα 46.000 παιδιά.
- Στους Αργεντινούς, ο πόλεμος στα νησιά Φόκλαντ, στοίχισε ως τώρα πάνω από 500 εκατομμύρια δολάρια.
- Σε 7 εκατομμύρια δολάρια ανέρχεται το όφελος στο ελληνικό δημόσιο από τη μείωση της τιμής του λιβυκού πετρελαίου που προμηθεύεται η χώρα-μας από την ΕΕΣΔ.
- Το 40% των πανεπιστημιακών φοιτητών στη Σοβ. Ένωση, είναι παιδιά αγροτών.

Μια επιστολή του κ. Γρηγόρη Στεργιούλη

Λόγιου τ. εκπ/κού και αναπληρωτή Νομάρχη

Αγαπητέ-μου Λάμπρο,

Με την ευκαιρία της επικοινωνίας-μας αυτής, σου σφίγγω το χέρι και σου εκφράζω τα θερμά-μου συγχαρητήρια, για τη μεγάλη πολιτιστική λογοτεχνική και πνευματική γενικά προσφορά-σου. Παράλληλα δημοσίευσε σε παρακαλώ στο αγαπητό-μας περιοδικό «Ελεύθερο Πνεύμα» το παρακάτω μήνυμά-μου:

Ύστερα από την κατάργηση του θεσμού των Συμβούλων Νομαρχίας και τη μη υποβολή αίτησής-μου για επαναδιορισμό σ' άλλη δημόσια υπηρεσία, απευθύνω αποχαιρετιστήριο μήνυμα προς τις αρχές του νομού Λάρισας, τους δημοτικούς και κοινοτικούς άρχοντες, τους εκπροσώπους του τοπικού Τύπου, τους προϊσταμένους και υπαλλήλους υπηρεσιών και οργανισμών, τους εκπροσώπους οργανώσεων, συλλόγων, σωματείων, και προς το λαό γενικά, εκφράζοντας τις ευχαριστίες-μου για την 4χρονη συνεργασία που είχα μαζί-τους. Προσθέτω δε ότι, η επιτυχία οποιουδήποτε προγράμματος για τη λύση προβλημάτων και τη γενικότερη ανάπτυξη του τόπου, θα εξαρτηθεί από τη σωστή εφαρμογή της αποκέντρωσης, την ανάπτυξη της τοπικής αυτοδιοίκησης όλων των βαθμίδων και την πραγματική συμμετοχή του λαού στη λήψη των αποφάσεων. Προσωπικά, δε θα πάψω έστω κι από την έπαλξη του απλού στρατιώτη της Δημοκρατίας, ν' αγωνίζομαι για την πρόοδο της Θεσσαλίας και για την υλοποίηση του Σοσιαλισμού με δημοκρατία και αξιοκρατία.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Γρηγόρη Στεργιούλη
τ. Σύμβουλος Νομαρχίας
και Αναπληρωτής Νομάρχη Λάρισας

Αγαπητέ-μου φίλε,

Και στο 43 τεύχος της Περιοδικής-σου Επιθεώρησης, γέυτηκα την πνευματική πανδαισία με τ' αξεπέραστα ενυπόγραφα-σου, ιδιαίτερα το τραγούδι-σου για την Ειρήνη και τις παραινήσεις-σου για την Ευτυχία...

Μ' εγκάρδιους φιλικούς χαιρετισμούς

Άγγελος Δόξας

Πεζογράφος-Ποιητής και κριτικός-Αθήνα

Φίλε κ. Μάλαμα,

Λαβαίνω γαυδικά το «Ελεύθερο Πνεύμα»... κι εκτιμώ ιδιαίτερα τα άρθρα-σας για πολλούς από τους αληθινούς και προσδεφτικούς πνευματικούς-μας ανθρώπους, για τον Κοτζιούλα, για τον Κιρβούνη κ.α. όπου ο αναγνώστης βρίσκει πολύτιμες πληροφορίες για το έργο και τον αγώνα-τους. Πολύ κατατοπιστικά και τα ταξίδια-σας στα ανατολικά κράτη και οι επαφές-σας με πνευματικούς ανθρώπους εκεί.

Σας χαιρετώ συναγωνιστικά
Μεσεβρινός Μάλμο-Σουηδίας
Καθηγητής Πανεπιστημίου-Συγγραφέας

«Αγαπητέ-μου κ. Μάλαμα,

«...Το «Ελ. Πνεύμα» μου δίνει μεγάλη χαρά κάθε φορά που το διαβάζω· και για τη θαρραλέα φωνή-του και για τον έλεγχο που εξασκεί στα λιμνάζοντα νερά του πνευματικού κατεστημένου. Εύχομαι από καρδιάς να είστε πάντα καλά, για να συνεχίζετε τον μεγάλο αυτό πνευματικό αγώνα. Και στην Κύπρο, θέλω να ξέρετε, πως το φτωχικό-μου θα είναι ανοιχτό να σας δεχτεί, όποτε το αποφασίσετε.

Σας σφίγγω το χέρι
Φιλικώτατα

Ανδρέας Ουνουφρίου

Λογοτέχνης-Λεμεσός

Αγαπητέ φίλε Λάμπρο Μάλαμα,

Είναι η πρώτη φορά που σου γράφω κι ομολογώ ότι δίσταζα πολύ. Και τούτο γιατί μέσα σ' ένα γράμμα λίγα μπορεί να πει κανείς για τον λογοτέχνη και άνθρωπο Λάμπρο Μάλαμα και το περιοδικό ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ.

ΘΑΥΜΑΖΩ την αγωνιστική-σου συνέπεια, τη λογοτεχνική-σου προσφορά, τη σταθερή προσήλωσή-σου σε παναθρώπινα ιδανικά, στοιχεία που δεν σε τοποθέτησαν στην κορυφή της «πυραμίδας» αλλά είναι ο πραγματικός λόγος της καταξίωσής σου. Το ΕΛ-ΠΝΕΥΜΑ από τα λίγα περιοδικά που δεν απομακρύνθηκαν από τον απλό λαό, είναι εκείνη η αστείρευτη πηγή που προσφέρει διαρκώς και βοηθά στο «ξύπνημα» του κόσμου. Το Ε-Π είναι ενδιαφέρον από την πρώτη μέχρι την τελευταία σελίδα. Σημαντική προσφορά η δημοσίευση δουλιές νέων ποιητών (αυτών των «αφανών» που ζουν, δημιουργούν, χωρίς να προσμένουν δάφνες και χειροκροτήματα).

Με ειλικρινή φιλία
Βασίλης Ρενιέρης
ποιητής Αμαρυλίδος 47
Π. Ψυχικό

«Αδερφέ Λάμπρο Μάλαμα
...Μ' αγάπη σου ανταποδίδουμε τον αγωνιστικό χιμρετισμό. Με το πραγματικά «Ελεύθερο Πνεύμα»-σου, μας γνωρίζεις τα Βαλκάνια -το πλατύ προσώπό-μας. Το τεύχη όλα, το ένα είναι καλύτερο απ' τ' άλλο, κυρ-ταβερνιάρη του κρασιού του πνευματος. Τιμή-μου που λίγες γραμμές-μου δημοσιεύτηκαν σ' αυτά. Μεγάλη-μας χαρά να σε ιδούμε και στην Ξάνθη.»

Με άπειρη αγάπη
Θαν. Μουσόπουλος
Καθηγητής και ποιητής-Ξάνθη

...Πάντα διαβάζω ή μάλλον καταβροχθίζω το «Ελεύθερο Πνεύμα» σαν πεινασμένον. Γιατί το περιοδικό-σου είναι από τις πλέον εκλεκτές τροφές για το πνεύμα-μου, για το πνεύμα-μας που έχουμε «φάει» έως τώρα. Για άλλη μια φορά σ' ευχαριστώ που μου δίνεις τη χαρά να σε διαβιζω και να μαθαίνω μέσα από το περιοδικό-σου πόσο αλήθεια όμορφη θα ήταν η ζωή-μας αν υπήρχαν κανά δυο ακόμη Λάμπροι στη ζωή-μας.

Δεν σε κολακεύω. Απλά πολύ απλά θέλω να σου πω: πόσο σπουδαία είναι η δουλειά-σου, πόσο κουράγιο μας δινές μέσα από τις σελίδες-σου και πόσο ευεργετικά επιδρά πάνω-μας η ιδέα και τα ιδανικά του Σοσιαλισμού που ξεπηδούν μέσα από τα γραπτά-σου.

Συνέχισε αγαπημένε Μάλαμα. Πάντα θα είμαστε κοντά-σου. Όλοι όσοι αγαπάμε αυτή την άμοιρη Τέχνη.

Σέ φιλώ. Πάντα αγαπητός-μου
Γιάννης Τριδήμας
ποιητής-Αθήνα

Κύριε Μάλαμα
Διαβάζω εδώ κι ενάμιση χρόνο το «Ελεύθερο Πνεύμα» και την προσφορά-σας στη διαφώτιση και την πνευματική καλλιέργεια του λαού. Γράψτε-με συνδρομητή-σας. Επίσης ήθελα να σας πω, πως γράφω από καιρό ποιήματα και δεν έχω δημοσιεύσει κανένα. Σας στέλνω μερικά και σας παρακαλώ να μου γράψετε τη γνώμη-σας.

Μετά τιμής
Αντώνης Κωστόπουλος
Γιατρός Καλαμάτα

«Αγαπητέ μαχητή του πνεύματος και της αλήθειας Λ. Μάλαμα, η προσφορά του περιοδικού-σας είναι ανεκτίμητη. Μας φέρνει τον παλμό την ευαισθησία και τον αγώνα των άλλων λαών και ιδιαίτερα των βαλκανικών και μεσογειακών. Μας δίνει τη γνωριμία με τους αληθινούς δημιουργούς, που κρατούν ζωντανή

τη λογοτεχνική-μας κληρονομιά, μέσα σε αντίξοες συνθήκες, πέρα από τους διαστρεβλωτικούς προβολείς της αισχροκέρδειας. Μας παρουσιάζει άξιους νέους λογοτέχνες. Όσο για τα πολιτιστικά και πολιτικά σχόλια, θά 'λεγα πως είναι κοινή παραδοχή, ότι εκφράζουν μίαν αδέκαστη συνείδηση αλήθειας, και δικαίου, όπου ζυγιάζει ο καθένας-μας τις πράξεις του και μπορεί να δει από κει μέσα κατά πόσο είναι λειψός, χοντρόπετσος και διαβρωμένος. Η δίκαιη κρίση του περιοδικού-σας πιστεύω πως βοηθάει κι εμάς κι όλα τα κρινόμενα πρόσωπα για να δίνουν εξετάσεις συνειδητής συμπεριφοράς αγαπητέ και σεβαστέ δάσκαλε... Για μας τους νέους είστε η πιο καθάρια μαρτυρία για να προσεγγίσουμε το μεγαλείο της Εθνικής Αντίστασης και όλων των λαϊκών αγώνων μέσα στους αιώνες...»

Πάνος Κουμπούρας
Καθηγητής Φιλολόγος

«Το περιοδικό «Ελ. Πνεύμα» του Γιαννιώτη αγωνιστή συγγραφέα Λάμπρου Μάλαμα, είναι από τις ζωντανές εκείνες εκδόσεις που μοχθούν με επιτυχία για την πνευματική καλλιέργεια και διαφώτιση του λαού, πάνω στα καιρία εθνικά-μας προβλήματα, πάντα με αγνότητα και θάρρος. Παρακολουθεί με άγρυπνο μάτι και σχολιάζει την πολιτιστική και την κοινωνική κίνηση στην Ελλάδα. Καλλιεργεί τις πνευματικές επαφές με τις βαλκανικές χώρες και αφιερώνει ολόκληρες σελίδες στην παρουσίαση νέων βιβλίων. Ιδιαίτερα σημειώνουμε τη σειρά από άρθρα που ο δημιουργός-του αφιερώνει τελευταία σε παλιότερους πνευματικούς-μας ανθρώπους, με σκοπό να φωτίσει τις ανθρωπιστικές και προοδευτικές πτυχές του έργου-τους...»

Εφημερίδα «ανεξάρτητος»
Λευκωσίας

Απαντήσεις

Όμηρον Σανς Τανζανία Αφρικής. Η θετική-σας πάντα συμπαράσταση, μας συγκινεί βαθιά και μας υποχρεώνει. Δεχτείτε πολλά ευχαριστήρια για όποια συμβολή-σας στον αγώνα του περιοδικού-μας και περιμένουμε συνεργασία-σας σε μεταφράσεις Αφρικανών ποιητών.

Θανάση Νασίκα Μάντζεστερ ΗΠΑ. Πήραμε τα γράμματά-σας και τον επίλογο του έργου-σας. Δημοσιεύουμε μερικούς στίχους, αλλά η ποιητική και θεατρική μορφή-του, χρειάζεται κι ανάλογη ακόμα επεξεργασία. Σας ευχαριστούμε για τα υμνητικά-σας λόγια. Πάντα με αγάπη.

Αντώνη Κωστόπουλο, γιατρό Καλαμάτα. Ευχαριστούμε για τα καλά-σας λόγια. Οι στίχοι-σας

➤ I. Μ. Παναγιωτόπουλος

Μικρές χαρακτηρολογίες δυό κορυφαίων των Γραμμάτων πού 'φυγαν

Του Λάμπρου Μάλαμα

Ο κορυφαίος συγγραφέας, ο παλαιμάχος των γραμμάτων, ο ακούραστος μελετητής και κριτής όλων των παλιών και νεώτερων Ελλήνων λογοτεχνών, ο εγκαρδιωτής, τίμιος και ειλικρινής, με δυό καλά λόγια για τα βιβλία που του στέλνανε όλοι, ο μήποτε γενόμενος δεχτός στην ακαδημία των πεθαμένων ζωντανών... ο λιγόμερος υπουργός πολιτισμού του '74, ο τόσο αγαπημένος από γενιές μαθητών, φίλους και λογοτέχνες, ο σπουδαίος πνευματικός άνθρωπος, ο επιφυλλιδογράφος της «Πρωίας» και της «Ελευθερίας» με τον πρυτανικό-του λόγο, ο ταξιδευτής και προμηνυτής αφύπνισης λαών, ο λυρικός ποιητής και πεζογράφος της ομορφιάς ελληνικών τοπίων και βουνών, ο ρεαλιστής και ηθογράφος τρώων ανθρώπινων καημών, ο βαθιά καλλιεργημένος αισθητικός, ο δάσκαλος της τέχνης και φωτεινός παιδαγωγός, ο τρυφερός οικογενειάρχης, ο πρώτος θαυμαστής της αγωνιστικής-μας Επιθεώρησης· και τέλος ο σεβαστός κι αγαπητός-μας φίλος μπαρμπα-Γιάννης, ο Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος δεν ζει πιά σα ζωντανή παρουσία κοντά-μας. Αναπαύτηκε στα 81-του χρόνια. Είχε γεννηθεί στο Αιτωλικό το 1901. Σπούδασε στη Φιλοσ. Σχολή του Πανεπιστημίου και ζούσε στην Αθήνα. Είχε τη Σχολή-

«Διάλογοι με τα λουλούδια» αποκαλύπτουν έναν ψυχικό κόσμο τρυφερό κι ευγενικό, με λεπτή ευαισθησία και λυρική φυσιολατρική και ζωική πνοή. Έχουν αλήθεια, άρωμα, φρεσκάδα και δροσιά, και με πίοτερο βάρος αξίας τα στοιχεία του ανθρωπομορφισμού και της πρωτοτυπίας. Συνεχίστε να γράφετε. Στίχοι-σας βαφτίζονται στο φως σ' αυτό το τεύχος.

Ηλία Πολύδωρο Αθήνα. Λυπηθήκαμε για το πάθημα του ματιού-σας και την οδυνηρή-σας περιπέτεια. Σας συνοδεύουν οι ευχές-μας. Ποιήμά-σας δημοσιεύεται.

Σταύρον Παρζαλήν Αθήνα. Ευχαριστούμε για τα πολύ κολακευτικά-σας λόγια. Οι στίχοι-σας είναι σχετικά αδύναμοι. Στείλτε-μας κάτι καλύτερο

του (ιδιωτικό εκπαιδευτήριο) στο Ψυχικό. Επικοινωνούσε με όλους τους συγγραφείς, όσοι του στέλνανε το μόχτο-τους. Πολιτική τοποθέτηση είχε στο προοδευτικό κέντρο. Συμπαθούσε τις αριστερές ιδέες, αλλά, δεν είχε καρδιά όπως μού- 'λεγε ν' αγωνιστεί γι' αυτές! Ήταν δειλός, όπως ειλικρινά τ' ομολογούσε και δεν έβαζε ποτέ τα στήθια-του μπροστά σε μάχες. Αυτή-του η δειλία τον παράσυρε κάποτε (επί Μεταξά) κι έπεσε σ' ένα λάθος... που επέκρινε για τούτο, αργότερα τον εαυτό-του. Αγαπούσε πλατιά τον κόσμο και τη ζωή, την «ανθρωπιά της ουσίας» όπως έλεγε, και την πρόοδο. Ισόβιος και μόνιμος ερωμένος της αληθινής λογοτεχνίας, και σωστής Παιδείας. Τα έργα-του είναι πολλά. Εξέδωσε 35 περίπου: Ταξιδιωτικά, ποιήματα, διηγήματα, μυθιστορήματα, δοκίμια, μελέτες. Πήρε 2 κρατικά βραβεία και το έπαθλο Παλαμά. Μεταφράστηκαν έργα-του σ' ευρωπαϊκές γλώσσες. Διετέλεσε καθηγητής Λογοτεχνίας και Ιστορίας στο Διδασκαλείο Μέσης Εκπαίδευσης. Κάθε χρόνο σχεδόν, μετά τις 20 του Ιούλη, περνούσε στην Κέρκυρα, στον Ύψο, με την ευγενική κι υπέροχη γυναίκα-του και τα παιδιά-του Άλκη και Λήδα, κι έκανε τις διακοπές-του. Μ' αυτό το τοπίο και τη γωνιά της μαγευτικής κορφιάτικης θάλασσας, ένιωθε έναν μόνιμο νοσταλγικό κι αληθινό έρωτα. Δυο καλοκαίρια είχε εκεί φιλοξενήσει και τον γράφοντα... Τιμούσε και θαύμαζε κάθε γνήσιο ύφος κι ανώτερο ήθος, κάθε τίμια, μαχόμενη και πηγαία γραφίδα. Μα ο διαπρεπής Έλληνας συγγραφέας και φίλος, έφυγε γιά πάντα. Το έργο κ' η προσωπικότητά-του, δεν αναλύεται κι ούτε σκιαγραφείται μέσα στις λίγες και φτωχές ετούτες αράδες. Τις γράψαμε από χρέος και πόνο, γιατί δεν θα ξαναπεράσει πιά για τον Ύψο, ο τόσο καταδεχτικός και φιλότιμος σεβαστός πνευματικός-μου φίλος. Ο δροσερός για όλους-μας και πλατύσκιος δρυς, έπεσε ξαφνικά από χάρου αστροπελέκι και τονε σκέπασε ελαφρά της Αττικής το χώμα. Συλλυπούμαστε την οικογένειά-του. Κι εμείς οι φίλοι-του, τον διαβεβαιώνουμε στο αιώνιο ταξίδι-του, ότι θα τον θυμούμαστε και θα τον αγαπάμε, σαν ένα από τα πίο ευσυνείδητα, εργατικά κι ακαταπόνητα και φωτεινά πνεύματα του λογοτεχνικού και κριτικού κόσμου του καιρού-μας.

Ευάγγελος Παπανούτσος

Μετά τον Γιωτα-Μι τον δρυ, έπεσε κι ένας άλλος επιφανής, πλάτανος, της παιδείας, του στοχασμού και της κριτικής: ένα μεγαθήριο της Γραμματολογίας-μας, στην ίδια περ που ηλικία, ο ακαδημαϊκός Ευάγγελος Παπανούτσος. Πλάτανος πού 'χε τις ρίζες-του απλωμένες στο γόνιμο έδαφος του σύγχρονου πνευματικού πολιτισμού. Στον ίσκιο-του παρηγοριούνταν και δροσίζονταν τόσες και τόσες ψυχές διψασμένες από τον κάματο της δραματικής αγωνίας και της αδυσωπητής και διασπαστικής, πεζής κι ελεεινής καταναλωτικής-μας κοινωνίας.

Ο Ε.Π. στάθηκε στη ζωή-του ένας στυλοβάτης, κύρια στη μεταφυσική φιλοσοφία, την προσαρμοστική με τις ανάγκες των καιρών παιδεία, την πολυδιάστατη αισθητική, και τον ανθρωπιστικό φιλελευθερισμό. Όμως, παρά τη βαθιά του πίστη στον ιδεαλισμό, και την ευλαβική προσήλωσή-του στη μεταφυσική αντίληψη των πραγμάτων, με μια τελευταία πρόξη-του, ζηλεύοντας το αξίωμα του βουλευτή επικρατίας, σπόδειξε μια διαλεκτική μεν, αλλ' αποσπαστική ανακατάταξη σε πολιτικό χώρο που δεν ασπώστηκε στο παρελθόν: και που αυτό-του το διάβημα, ίσως να χαρακτηριστεί και σαν μεγάλο κ' υστερόν αμάρτημα. Από την παράταξη που τίμησε, είχε υποστεί κατα καιρούς ατίμωση, κι άδικα τον αποκαλούσαν οι θρησκοκόπηλοι «άθεο» κι «αντίχριστο» παλιότερα σε δρόμους της Αθήνας.

Ο Παπανούτσος ήταν ένας αρχπαιδαγωγός, κριτικός και φιλόσοφος, που μπορεί κανείς να τον τοποθετήσει: πολύ πίσω από τη λεβεντιά, το φωτεινό στοχασμό, την ηθική συνέπεια και την επιστημονική σκέψη του Γληνού, του Ιμβριώτη και του Παπαμαύρου: και σχετικά πολύ μπροστά από τις αρτηριοσκληρωτικές καθηλώσεις του Θεοδωρακόπουλου και τις νεώτερες κι αξιέπαινες προσβάσεις του κ. Π. Κανελλόπουλου. Όμως, παρ' όλ' αυτά, ο Παπανούτσος δούλεψε. Δούλεψε βαριά κι αποδοτικά, στα έργα-του τα θεωρητικά, νυχτόημερα 60 τόσα χρόνια, σαν ένας καταπληχτικός σκυταλομάχος στις αρένες του πνεύματος, με αξιοθαύμαστη αντοχή. Ήταν κατεξοχή θεωρητικός. Πολλές φορές του δόθηκαν ευκαιρίες και αξιώματα ν' αναμορφώσει την παιδεία, έχοντας σπάνια προσόντα. Μα πέρα από τον όγκο δουλειάς στο θεωρητικό πεδίο, σε πρακτικούς τομείς, δεν κατάφερε, παρά μόνο συμβιβασμούς και υπαναχωρήσεις.

Έκανε ένα βήμα μπρος, γύριζε δύο πίσω. Ωστόσο, η καθαρότητα, η σαφήνεια και η γοητεία, του γραφτού και του προφορικού-του

λόγου συνυφασμένες με την πολυμάθεια και την πλούσια των γνώσεων, της σπαλότητας, σεμνότητας και μετριοφροσύνης, ήταν αρετές που εκτιμήθηκαν και πολυθαυμάστηκαν από όλους. Ο όγκος της συγγραφικής και δοκιμολογικής-του εργασίας, θα παραμείνει για τους νεώτερους, ένα λαμπρό και μνημειακό διδαχτικό υπόδειγμα.

Το Β' Φεστιβάλ Βιβλίου

Από τις 26 Μάη ως τις 7 Ιούνη, έγινε, καλά οργανωμένο από το Σύνδεσμο εκδοτών βιβλίου Αθήνας, το Β' φεστιβάλ βιβλίου, στο Άλσος του Λευκού Πύργου στη Θεσ/νίκη. Σ' αυτό συμμετείχαν 150 εκδότες με σύγχρονα περίπτερα, καθώς και ο δ/ντής του «Ελ. Πνεύματος» Α. Μάλαμας με 36 τίτλους βιβλίων-του και 43 τεύχη της Περιοδικής-του Επιθεώρησης.

Η Πανελλήνια αυτή γιορτή και έκθεση βιβλίου αν και αργά θεσμοθετήθηκε, με ευρύτερους μορφωτικούς και κοινωνικούς σκοπούς, για να φέρει σε ζωντανή επαφή, και εξοικείωση πλατύτερων στρωμάτων του λαού με χιλιάδες τίτλους βιβλίων, σημείωσε εξαιρετικές επιτυχίες.

Στο φεστιβάλ πήραν μέρος με σπάνια ντοκουμέντα-τους και τα υπουργεία Πολιτισμού και Προεδρίας.

Αν και υπήρξαν εμπόδια, από αρχές, κακοκαιρίες και μερικούς ουτοπιστές και κοντόφθαλμους βιβλιοχαρτοπώλες, η ενότητα και η σύμπνοια των εκδοτών γύρω από τις αποφάσεις του Συνδέσμου, τα ξεπέρασε και στο τέλος δώρησαν και στο Δήμο Θεσ/νίκης βιβλία, αξίας ενάμιση εκατομμυρίου δρχ.

Για την κυπριακή τραγωδία

Η Πανελλήνια Επιτροπή Γονέων και Συγγενών Αδελωτών Αιχμαλώτων και Αγνοουμένων Κυπριακής Τραγωδίας οργάνωσε και με τη φροντίδα του Δήμου Γιαννίνων, Έκθεση φωτογραφιών το Μάη στη Δημοτική Πινακοθήκη (πρώην Σερράι Αληπασά) των 2.000 Ελλήνων στρατιωτών που βασανίζονται απάνθρωπα σε στρατόπεδα της Τουρκίας και στις φυλακές των Αδάνων. Ο πρόεδρος κ. Θεοδόσης Κρητικός έδωσε και με διαφάνειες πλήρη ενημέρωση για τις φριχτές περιπέτειες της αιχμαλωσίας των Ελληνοκυπρίων και Ελλήνων στρατιωτών.

Διάλεξη για την ΕΣΣΔ

Ο Ελληνοσοβιετικός Σύνδεσμος Θεσ/νίκης οργάνωσε στις 24 Μάη στα γραφεία-του (Γρηγ. Παλαμά 10) ομιλία με θέμα: «Σοβιετική Ένωση, 64 χρόνια ο φρουρός της Ειρήνης» και προβολή ταινίας. Ομιλητής ήταν ο αντ/δρος του Συνδέσμου κ. Γιώργος Πανάγος.

Χρυσό μετάλλιο στον Λ. Μάλαμα

Με απόφαση του Κρατικού Συμβουλίου της Λαϊκής Δημοκρατίας Βουλγαρίας και με την ευκαιρία των 1.300 χρόνων από την ίδρυση του βουλγαρικού κράτους, απονεμήθηκε από το Γενικό Πρόξενο Θεσ/νίκης κ. Ηλία Πετρώφ τιμητική διάκριση με χρυσό μετάλλιο στον δ/ντή του περιοδικού-μας Λ. Μάλαμα παρουσία και του υφυπουργού εξωτερικών της βουλγαρικής κυβέρνησης κ. Ποπώφ, για την προσφορά-του στα Ελληνοβουλγαρικά Γράμματα και τη συμβολή-του στη διεύρυνση των ελληνοβουλγαρικών σχέσεων.

Υπενθυμίζουμε ότι, τιμητικές διακρίσεις έτυχαν, και άλλοι παράγοντες της ελληνοβουλγαρικής φιλίας όπως π.χ. οι κ.κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Γεώργιος Μαύρος, Φ. Γελαδόπουλος, Π. Μπούμη, Κ. Χατζής, Στεφ. Παπαδόπουλος καθ. Πανεπιστημίου κ.α.

Από δεξιά ο υπ/ργός Εξωτερικών κ. Ποπώφ με τον Γεν. Πρόξενο κ. Πετρώφ και τη Λογία κυρία-του Δόνκα στην απονομή των μεταλλίων

Βραδιά Κ. Θρακιώτη

Μεγάλη ποιητική βραδιά αφιερώθηκε στις 5 Μάη στην αίθουσα «Μιχ. Αβέρωφ» Αθήνας, για το χαλκέντερο ποιητή και κριτικό Κώστα Θρακιώτη με πολυμελείς οργανωτικές και τιμητικές επιτροπές. Μίλησαν ο Νίκος Κυτόπουλος ο Δ.Π. Κωστίλενος κ.α. Απαγγείλαν για τον τιμώμενο οι καλλιτέχνες Έλσα Βιργή, Όλγα Κοντίλη και Άννα και Νίκος Παπακωσταντίνου. Στην εκδήλωση τιμήθηκαν δίκαια τα 50 χρόνια από το πρώτο βιβλίο του ποιητή με τίτλο: «Στον Ελεύθερο δρόμο» (1932). Τον παλαίμαχο των προοδευτικών γραμμάτων, χαιρέτισαν και στείλεχη οργανώσεων από τη γενέτειρά-του Οράκη.

Βουλγάρικη γιορτή

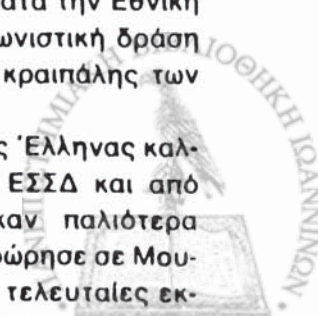
Στη γιορτή Παιδείας και Πολιτισμού της Λαϊκής Δημοκρατίας Βουλγαρίας που έγινε στις 24 Μάη στο «Ηλέκτρα Παλάς» της Θεσ/νίκης ανάμεσα στο πλήθος των προσκεκλημένων που τίμησαν τη γιορτή ήταν με το δ/ντή του περιοδικού-μας και οι φίλοι: κ. Πιπίνα και ο Φίλιππας Καρακώστας πρόεδρος Λέσχης Διανοσομένων, Αλίκη και Αντώνης Γουλάρας Τολίνα και Κ. Χατζής, Μαρία και Δ. Βασιλάκης, Ελένη και Χρ. Καρανταγλή κ.α.

Η τηλεόραση της Μόσχας για τον Δ. Κατσικογιάννη

Τον τελευταίο καιρό, προβλήθηκαν πανηγυρικά από τα τηλεοπτικά δίκτυα της Μόσχας πολλά συνθετικά έργα του μεγάλου-μας καλλιτέχνη Δημήτρη Κατσικογιάννη με θέματα την Εθνική Αντίσταση, την Ειρήνη, την αγωνιστική δράση των λαών κατά της πολεμικής κραιπάλης των καπιταλιστών κ.α.

Ο κορυφαίος κι ανεπισκίαστος Έλληνας καλλιτέχνης, είναι γνωστός στην ΕΣΣΔ και από εκθέσεις-του που οργανώθηκαν παλιότερα εκεί, αλλά και με έργα-του που δώρησε σε Μουσεία της Μόσχας. Γιαυτό και οι τελευταίες εκπομπές, καθώς κι ένα έργο-του για τον Λένιν, προκάλεσαν δικιολογημένο θαυμασμό, βαθιά και πλατιά απήχηση στο Σοβιετικό λαό.

Ένα Μουσείο κι ο Πολύγυρος

Υπάρχει στον Πολύγυρο Χαλκιδικής μια ιδιαιτέρως σπουδαία συλλογή από αρκετά ιδιαίτερα αρχαία ευρήματα. Ανήκει στον κ. Ηρακλή Λαμπρόπουλο. Την κληρονόμησε από τον πατέρα του Γιάννη Λαμπρόπουλο, παλιό δικηγόρο και βουλευτή. Όπως πληροφορηθήκαμε, όταν ζούσε ακόμα είχε υποσχεθεί πως θα πλασάρει μ' αυτό το νέο αρχαιολογικό Μουσείο του Πολύγυρου. Είχε βέβαια μια πρώτη αξίωση, να ονομασθεί «Λαμπροπούλειο Μουσείο». Εύλογη και δίκαιη αυτή η απαίτηση. Όμως υπήρχαν από μέρους του και άλλες αξιώσεις που στάθηκαν βέβαια απρόσφορες από τους «θύνοντες» τότε, δεν θα 'πρεπε να παραμείνει η υπόθεση κλειστή. Και ναι μεν αυτά έγιναν από χρόνια πριν σήμερα όμως, έχουμε τη γνώμη ότι, αυτά τ' αντιλαμβανόμενοι δεν αποτιμώνται με χρήματα. Η αξία τους οπωσδήποτε είναι μεγάλη. Αλλά, για να μη κριθούν κλεισμένα στο παλιό σπίτι του συλλέκτη, δε θα 'ταν πρόσφορο, ο Δήμος του Πολύγυρου να του δοθούν και ν' αναλάβει την αξιοποίησή τους, σε καλή συνεννόηση με τον κ. Ηρ. Λαμπρόπουλο; Με την επίβλεψη του Δήμου και παραχώρηση κτηρίου απ' αυτόν, είναι καιρός να τεθεί σε λειτουργία ένα «Λαμπροπούλειο Μουσείο». Ένας τέτοιος θησαυρός που ασχολήθηκαν και οι αρχαιολόγοι κ. Θ. Πέτσος και Μπακαλάκης, πρέπει ν' αξιοποιηθεί, για να τον χαίρονται οι επισκέπτες. Για το κοινό καλό και τον πολιτισμό. Ο Πολύγυρος είναι μια πόλη που αναπτύσσεται τουριστικά. Πολλά νέα οικοδομήματα, μεγάλη έκταση από πράσινο, κι ένα αρχαιολογικό Μουσείο με σημαντικά κτερίσματα από ανακαψές της Ολύμπου, Ιεριασού, του ναού του Άμμωνος Διός της Καλλιθέας κ.α. Εάν γίνει και τεθεί σε λειτουργία και το Μουσείο Λαμπρόπουλου, θα δώσει νέα σήλη στα τουριστικά ενδιαφέροντα της όμορφης αυτής πόλης.

Έργα Μάλαμα για τις βιβλιοθήκες Ναυτικού

Τρία έργα του Δ/ντή της Επιθεώρησής-μας Λ. Μάλαμα έχουν επιλεγεί από το υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας για τις βιβλιοθήκες των πλοίων και των σχολών του Ναυτικού. Στον κατάλογο αυτόν είναι τα ιστορικά βιβλία

- 1) «Κατσαντώνης και Κλεφτουριά»
- 2) Η Ήπειρος στο εικοσιένα» και
- 3) Πρέβεζα-Πάργα.

Ο γνωστός ιστορικός συγγραφέας του Λεξικού του 1821, πρόεδρος του Συνδέσμου Ιστορικών Συγγραφέων και αγαπητός φίλος Χρήστος Στασινόπουλος, με απόφαση της Γεν. Συνέλευσης των μελών του Συνδέσμου, προτείνει την ίδρυση μιας Ομοσπονδίας Ελλήνων Συγγραφέων. Και η Ομοσπονδία αυτήν να έχει διάφορα τμήματα: Ιστορίας, ποίησης, πεζογραφίας, λαογραφίας κ.α. Συγχαίρουμε κι επικροτούμε την ιδέα, όσο κι αν οι ρωμικές αρχομανίες και διασπαστικές τάσεις, δεν την κάνουν τόσο πρόσφορη για άμεση πραγματοποίηση.

Ποιητικός Διαγωνισμός

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Δελφών «Δελφική Αμφικτυονία», προκηρύσσει Πανελλήνιο Ποιητικό Διαγωνισμό. Οι ενδιαφερόμενοι ποιητές, μπορούν να στείλουν στο Σύλλογο ένα ποιήμα τους από 20 ως 40 στίχους (αράδες) σέ πέντε δακτυλογραφημένα αντίτυπα, ως τις 10 Ιουλίου ε.ε. με θέμα «Παγκόσμια Ειρήνη-Συναδέλφωση των Λαών».

Τα ποιήματα θα φέρουν ψευδώνυμο. Μέσα δε σε ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, θα υπάρχει το πραγματικό όνομα του ποιητή, η διεύθυνσή του και το τηλέφωνό του.

Απ' τα ποιήματα που θα αποσταλούν, ειδική κριτική επιτροπή από αναγνωρισμένους ποιητές, συγγραφείς και διανοούμενους, θα προκρίνει δέκα ως δεκαπέντε ή και περισσότερα, ανάλογα με τον αριθμό των αποσταλέντων ποιημάτων.

Οι ποιητές που τα ποιήματά τους θα προκριθούν θα κληθούν στους Δελφούς όπου θα πραγματοποιηθούν «Ποιητικοί Αγώνες» στις 15 Αυγούστου ημέρα Κυριακή. Στους Δελφούς οι ποιητές θα απαγγείλουν μόνοι τους τα προκριθέντα ποιήματά τους, όπου η ίδια κριτική επιτροπή, σ' αυτή τη δεύτερη φάση, θα κάμει την τελική κρίση για τη βράβευση πέντε ποιημάτων.

Ήτοι θά δοθεί Α!, Β!, και Γ! βραβεία και δύο έπαινοι με χρηματικά έπαθλα. Τα δε υπόλοιπα ποιήματα που είχαν προκριθεί στην πρώτη φάση θα πάρουν διπλώματα.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να τηλεφωνούν στο 0265-82335 από 9-12 π.μ. και 3-9 μ.μ. ζητώντας τον ποιητή και Λογοτέχνη Θύμιο Ι. Χριστόπουλο.

Τεσσερεις Αλβανοί καθηγητές (ιστορίας, φυσικής, και αρχαιολογίας) του πανεπιστημίου των Τιράνων, επισκέφτηκαν πρόσφατα την πρωτεύουσα της Ηπείρου κι έδωσαν σχετικές ομιλίες στο δικό-μας πανεπιστήμιο με θέματα της ειδικότητάς-των, συνοδευόμενες και με προβολή σλάιτς. Οι καθηγητές της φίλης γειτονικής χώρας, ανταπέδωξαν επισκέψεις δικών-μας καθηγητών που είχαν μεταβεί στην Αλβανία.

Εκπομπές της Τ.Υ.

Η ΕΡΤ παρουσίασε στις 26 Μάη μια τηλεοπτική εκπομπή με απόψεις Ηπειρωτών Λογοτεχνών, και συγκρίσεις πάνω στη δημιουργική ζωή τους. Πήραν μέρος ο Κ. Νικολαΐδης, ο Λ. Μάλαμας, ο Χ. Μηλιώνης ο Σ. Σταμάτης κ.α.

Αναγγελίες Βιβλίων

Ροίηση

- Στέργιου Βαλιούλη: «Περιθωριακά» Θεσ/νίκη '82
 Ηλία Καμπίτη: «Η Μεγάλη Πορεία» Αθήνα '81
 Κώστα Θρακιώτη: «Απ' τη φυλακή του χρόνου» Αθήνα '81
 Θ.Κ. Τρουπή: «Προς Εαυτόν» Αθήνα '82
 Βασίλη Λαζανά: «Ο Δέκατος Πυθιονίκης του Πινδάρου» Λάρισα '82
 Θανάση Μουσόπουλου: «Διοίκηση Αλλοτρίων» Ξάνθη '82.
 Ηλία Γκρη: «Στα Γιοφύρια του Κόσμου» Αθήνα '82.
 Γιάννη Π. Ιωαννίδη: «Δώδεκα ποιήματα για τον Χρ. Πύρπασο» Αθήνα '82
 Ζωζώ Σ. Σταυροπούλου: «Κραυγές» Αθήνα '82
 Διονύση Ευαγγελάτου: «Η θάλασσα των παιδικών φωνών» Αθήνα '82
 Νίκου Αδαλόγλου: «Κυπριακοί παλμοί» Θεσ/νίκη '82.
 Δημήτρη Ι. Κωστακλή: «Ρομφαία από φως» Αθήνα '82.
 Γιάννη Ε. Κοντοπίδη: «Χρώματα Αγάπης Υπερκόσμια» '81
 Αντώνη Ρίζου-Πασατέμπου: «Ποιήματα»
 Μενέλαου Λεβέντη: «Ενόραση» Αθήνα '82
 Μαρία Μπακοπούλου: «Χωρίς Επίφαση» Αθήνα '82
 Γιάννη Καραγιάννη: «Ρέκβιεμ» Θεσ/νίκη '82
 Νανάς Κοντού: «Μεταρσιώσεις» Αθήνα '81
 Κώστα Ζαρούκα: «Ο Κήπος των Ελαιών Αθήνα '81
 Ελένης Σιγάλα-Διγενοπούλου: «Πληγωμένος Ερωδίδος» Αθήνα '80

Πεζογραφία

- Στέφανου Απέργη: «Καημοί της στεργιάς και της θάλασσας»
 Στέργιου Βαλιούλη: «Το πούπουλο» Θεσ/νίκη '82.
 Ιωάννου Ν. Νικολαΐδου: «Ζαγόρι-Δοκίμιο Ανθρωπογεωγραφίας» Ιωάννινα '82.
 Βασίλη Ι. Λαζανά: «Το Αρχαίο Ελληνικό Επίγραμμα» Αθήνα '82
 Έλλης Αλμετίδου-Κουτσιαλή: «Οι Ναυαγοί» Θεσ/νίκη '79.
 Έλλης Αλμετίδου Κουτσιαλή: «Καυτές Ανάσες» Αθήνα '81
 Μαρίας Παναγοπούλου: «Από το Ημερολόγιο της Φτέρης» Αθήνα '81
 Αυγής Παπάκου-Λαγού: «Τα Ζώα προειδοποιούν» Αθήνα '81
 Αυγής Παπάκου-Λαγού: «Ο Μικρός Ναυπηγός και οι φίλοι-του» Αθήνα '82
 Ζαφείρη Στάλιου: «Οι Αγωγή του Στρατηγού Κιράπε» Αθήνα '82
 Κ. Αναγνωστόπουλου: «Πορεία προς την Αιωνιότητα» Αθήνα 81
 Γιώργου Τσίγκου: «Φώναζαν τα Όνειρα» Αθήνα '80
 Δημήτρη Κωστακλή: «Η Συλλογή (Διηγήματα) Αθήνα '81
 Βάσου Λυσσαρίδη: «Απροσκήνητοι» Θεσ/νίκη '81
 Δημήτρη Α. Τσιτσιπή: «Το Δαδί» (Δείγμα Ρούμελης-Λαογραφία-Οικολογία) Αθήνα '81
 Γιώργου κ. Ζωγραφάκη: «JEAN -BARTISTE de LA SALLE» Θεσ/νίκη '81
 Κώστα Μπίρκα: «Η τραγωδία και το κατηγορώ του Ελλην. Βιβλίου» Αθήνα '82
 Τζένης Διαμάντη-Παπαϊωάννου: «Το Νησί του Ήλιου» Αθήνα '82
 Θεοδόση Δασκαλόπουλου: «Ωδές Μάχης» (Δοκίμια, Άρθρα) Αθήνα '81
 Μενέλαου Λεβέντη: «Ο Ερημίτης Χαραλάμπης» Αθήνα '82
 Ζωζώ Σ. Σταυροπούλου: «Η ψυχή και το Πνεύμα της Κύπρου» Αθήνα 82
 Χρήστου Μαβρή: «Οι Θέσεις του Απρίλη» Λεμεσός '80
 Παναγιώτη Ε. Σταύρακα: «Κύκλοι Ζωής» Αθήνα '82

Ομιλίες

Με θέμα: «Τεχνολογία: Ευλογία ή κατάρα για τον πολιτισμό» μίλησαν στις 8 Απρίλη στην Αθήνα (Γενναδίου 8) οι λογοτέχνες Θ.Δ. Φραγκόπουλος, Βασίλης Λαζανάς ο πρόεδρος Παντείου Βασιλης Φιλίας κ.α.

Στις 7 Απρίλη, στην αίθουσα Μ. Αβέρωφ Γενναδίου 8, στην Αθήνα μίλησε για τον αείμνηστο Φώτη Αγγουλέ ο λογοτέχνης Γ. Σιδέρης και απάγγειλε θαυμάσια η 9χρονη ταλαντούχα ποιήτρια Δίδα Μπαρμπαλιά.

Για να γνωρίσετε τη Βουλγαρία Για τις πιο προσιτές και ιδανικές διακοπές- σας

Σόφια Η πρωτόλαμπρη βουλγαρική όψη μιας νέας Ευρώπης, με το ρομαντικό πανθέαμα της Βίτοσας κορώννα, (8 χλμ. από την πόλη, σε 2290 υψ) με χιονοδρομικό Κέντρο τελεφερικό και όλες τις ανέσεις για τους επισκέπτες και παραθεριστές.

Η Σόφια, με το μουσείο του μεγάλου λαοπατέρα-της Δημητρώφ. Με ναούς, Μουσεία, Πινακοθήκες, το Πάρκο της Ελευθερίας, τη διεθνή Ασαμβλέα κ.α. Μια κοσμοπολίτισσα, πρωτεύουσα, με πολυδιάστατα κτίρια νέα και παλιότερα, με τα «Τσούμ» και τα «Γκούμ» όπου οι Έλληνες τουρίστες παίρνουν σε προσιτές τιμές τ' αγαθά-τους.

Βάρνα Η πανώρια νύφη της ανατολικής Βουλγαρίας. Η πιο ευτυχισμένη αναψυχή, σε μια πόλη και περιοχή =μαγνήτες, που ελκύουν εκατομμύρια τουρίστες από τον κόσμο, και τρυγούν σαν τα μελίτσια στους ανθούς την άσπρη ανοιξιάτικη γύρι μιας υπέρτατης ευφορίας. Ένας τόπος με την αποθέωση μιας παναρμόνιας ομορφιάς κι ενός ονειρικού περιβάλλοντος.

Βάρνα, η ξωτική νεράιδα της Μαύρης Θάλασσας. Ένας «πραγματικός επίγειος παράδεισος» όπως την αποκάλεσε κι ο Κ. Καραμανλής. Μαγευτικά τοπία. «Αλμπένες» και «Ντρούσμπες» και «Χρυσές Αμμουδιές» με τα πιο άνετα μεγαθήρια ξενοδοχεία, με τις πιο ζηλευτές και ηλιόλουστες πλάζ. Αρχαία μνημεία, Μουσεία, κι Ενυδρεία. Ένας απέραντος κι ολοπράσινος πλούτος σοσιαλιστικής προόδου, αστείρευτης χαράς και ποικίλων απολαύσεων.

Πλέβεν Για όσους δεν είδαν το «Πανόραμα» στην ωραιότατη και ιστορική πόλη Πλέβεν (Πλέβνα) της βορινής Βουλγαρίας. Με μια τουριστική εκδρομή, θα μείνετε κατάπληχτοι και θ' αποθαυμάσετε το μοναδικό (ύστερα από της Μόσχας) αριστούργημα σ' όλον τον κόσμο αντιπολεμικό έργο ζωγραφικής τέχνης. Ένας σύγχρονος στο ψηλότερο σημείο της πόλης πύργος, με ανάγλυφες πολεμικές παραστάσεις, που σου προσπορίζουν με κομμένη ανάσα το ανθρωπιστικό δίδαγμα και το μεγάλο μήνυμα της λευτεριάς και της Ειρήνης. Ένα εικαστικό κι αρχιτεκτονικό θαύμα που χαρίζει στον επισκέπτη όλη τη γοητεία, και τη μαγεία της τέχνης μέσα σ' ένα ζωντανό και παραστατικό τραγικό μεγαλείο. Μη χάνετε το πανοραμικό θέαμα του Πλέβεν, παράλληλα με τα δροσόλουστα κέντρα και Πάρκα, τις τεχνητές λίμνες και τα περίτεχνα σιντριβάνια.

Πλόβντιφ (Φιλιπούπολη) Μια πόλη μνημειακή και σύγχρονη, με τους γραφικούς-της λόφους και την πλούσια καρποδότρα πεδιάδα του Παζαρτζίκ. Εδώ είναι: αριστοτεχνικά, παλιά αρχοντικά με όλη τη λαϊκή σοφία, σπίτια ιδιότυπα Μουσεία.

Βελίκο Τάρνοβο Η παλιά πρωτεύουσα της Βουλγαρίας με τις ιδιόρρυθμες και χαρητό-βρυτες ομορφιές, το διαχωριστικό ποταμό τις κοντυλογραμμένες και κοκκινόροφες κατοικημένες πλαγιές και στα γύρω υψώματα, οι αρχαίοι ναοί και τα κάστρα κ' οι πανεπιστημιακές-του σχολές.

Μπόροβιτς Η πιο υπέροχη χειμερινή και καλοκαιρινή θερετρούπολη μέσα στα εξευγενισμένα δάση, στα βορινά κόρφια των βουνών της Ρίλας (υψ. 1300). Η πιο φυσική κι ευδαίμονη απόλαυση. Από τη Σόφια 70 χλμ. Υπερθεαματικά και μοναδικά τελεφερικά στο πιο αξιοθαύμαστο χιονοδρομικό κέντρο των Βαλκανίων. Ένα φτερούγισμα πάνω από τα πανύψηλα έλατα και τζούκα στην εναέρια ανάβαση, με την πιο λικνιστική, πάλαφρη και γλυκόθωρη αίσθηση, τυχίας. Ένα αναβατορικό ταξιδάκι πάνω σε μια ψηλή κορφή της Ρίλας. Μια επίσκεψη αναψυχής σ' ένα απaráμιλλο και πρωτόφαντο ορεινό τοπίο, που αντικρύζει από 2925 μ. ύψος τα βουνά του Πιρίν, της Βίτοσας και της Ροδόπης.

Γκάμπροβο Ημερόδασο, ομαλό κι ολόδροσο φαράγγι νεροπηγών και ίσκιων, με το πρωτότυπο στον κόσμο, Μουσείο όλων των παλιών λαϊκών επαγγελματιών και τεχνών και η ξακουστή εργατούπολη με τη μακριά παράδοση σ' αστεία και κωμικά φιλαργυρίας.